

Latwiska

Gadda = Grahmata.

Pirmais Gaddagahjums.

I Zettorkfnis.

Seemas, Swetschu un Sehrsnu-Mehnefis.

1797.

Jelgawâ,
pee Jahna Wridrikka Steffenhagen.

Latv. Biblioteko
Inv. 630.471

8

01

Dem

Hochwohlgebornen Herrn

Oekonomiedirektor von Brasch,

Russischkaiserlichen

Hofrath und Ritter des Wladimirordens ic.

ehrfurchtsvoll gewidmet.

Hochwohlgeborner Herr,
Höchstzuverehrender Herr Hofrath
und Ritter!

Dem geschärften hellsehenden Blicke eines so weisen und thätigen Mannes, kann der traurige Zustand der Unwissenheit des hiesigen Landvolks, so wenig als die Bemerkung entgangen seyn, daß in derselben größtentheils die Quelle der herrschenden Unsittlichkeit der minder gebildeten Stände der menschlichen Gesellschaft enthalten sey. — Diese mit allen sie begleitenden unangenehmen Folgen zu mildern; aus dem ganzen, unsern Letzten bis jetzt noch so wenig bekannten grenzenlosen Gebiete des wissenswürdigen und nützlichen, das für sie wissenswürdigste und nützlichste; aus dem ganzen unermesslichen Reiche des wahren, guten und schönen, das brauchbarste für sie auszuheben, mehr im Umlauf zu bringen und gemeinnützig zu machen, ist der Zweck dieser Quartalschrift. Diesen zu befördern ist der Wunsch jedes Freundes der Wahrheit und der Menschen, und Ew. Hochwohlgeboren werden ihn seiner Erfüllung unbezweifelt näher bringen, wenn Sie diese Blätter Ihrer geneigten Aufmerksamkeit würdig, und die Verbreitung derselben Ihren
men/

menschenfreundlichen Absichten gemäß finden würden. Wenn gleich dieses erste Heft der gemachten Ankündigung nicht völlig entsprechen sollte, so habe ich die nicht ganz ungegründete schmeichelhafte Hoffnung den folgenden durch verschiedene mir gütigst zugesicherten Beiträge eine noch größere Gemeinnützigkeit geben zu können. Mögte hiedurch doch auch diejenige Hochachtung und Ergebenheit nur zum Theil ausgedruckt werden, mit welcher ich ohne Ausnahme zu seyn die Ehre habe,

Hochwohlgeborner Herr,
Höchstzuverehrender Herr Hofrath
und Ritter!

Erw. Hochwohlgeboren

gehorsamster Diener
der Verleger.

Namenverzeichnis der Pränumeranten und Pränumerantensammler.

	Exempl.
Herr Assessor v. Albedyl zu Waido	1
— Pastor Uttelmeyer aus Talsen	30
— Probst Baumbach in Durben	4
— Pastor Beck in Samiten	10
— Postmeister Beckmann	1
— Präsident und Ritter v. Behr auf Edwahlen	2
Frau Hauptmannin v. Behr auf Kapseden	10
Herr Jakob Joh. Bertholz in Riga	1
— Pastor Bergesonn in Lippaiten	2
— — Berniz in Rennen	15
— Probst Bilterling in Sachten	20
— Pastor Bilterling zu Prekuln	10
— — v. Blankenhagen	6
— — Boretius in Pussen	3
— Friedrich Ernst Borishoff, Vorsänger in Heiligen- la	2
— Dekonomedirektor, Hofrath und Ritter von Brasch	20
— Budde, Bürger und Buchbinder in Goldingen	6
— Pastor Bursy in Blieden	1
— Kanonikus und Parochus Burzynsky in Al- schwangen	10
— Pastor Dankwarth	2
— Pastor Doebner zu Calzenau und Fehkeln in Liesland	10
— Pastor Dullo in Cabillen	4
— — Ebel in Ruzau	30
— — Ewersfeld zu Appricken	16
— — Fehre in Liebau	20
— v. Fircks auf Dubnalken	6
— Kreismarschall v. Franck auf Gessau	10
— Küster Franz in Friedrichstadt	2
— Offizial Goldberger in Mitau	1
— Gölbert, Amtmann in Samiten	1

	Exempl.
Herr Gürwerth in Strutteln	1
— Kapitain v. Hahn auf Ellern	4
— Pastor Hartmann in Stenden	16
— Ernst Herzberg, Amtmann auf den Krongüter tern Schrunden	26
— Gorodnitscher Huhn in Friedrichstadt	1
— Jäger, für das Gut Saaden	1
Frau Majorin v. Jarmerstädt auf Kayßen	3
Herr Pastor Jeschke in Barbern	2
— Probst Kade in Cursiten	4
— Pastor Katterfeld in Neuhausen	1
— — Kienig in Größen	16
— — Kerkovius	9
Frau von Kleist auf Sussen	1
Herr Disponent Köster in Friedrichstadt	1
— Herr Starost und Ritter v. Korff	20
— Gouvernementsmarschall und geheime Rath v. Korff auf Prekuln	10
— Kammerherr und Legationsrath v. Korff	1
Frau Landrätthin v. Korff auf Paddern	10
— Majorin v. Korff in Appricken	1
— v. Korff auf Telsen	6
Herr Pastor Krause in Mengut	10
— Revisor Kraeppisch aus Karkeln	1
— Rector Lahm in Friedrichstadt	1
— Franz Lamberg in Friedrichstadt	1
— Friedrich Lamberg in Friedrichstadt	1
— Langewig	1
— Pastor Launig in Grobien	108
— — Ludwig in Irben	12
— Kandidat Karl Luzan	2
— v. Mirbach auf Pussen	6
— Pastor Mylich in Kerst	36
— Herr Hauptmann v. Offenbergh auf Illien	10
— Assessor v. Palmstrauch	2
— Carl v. Palmstrauch	1
— Pastor Perkuhn in Friedrichstadt	1
— — und M. Pflugradt in Doblen	112
Frau Generalin v. Mettenberg auf Puhnen	2

	Exempl.
Herr Pastor Poelchau zu Nietau in Liefland	1
— — Precht in Riga	2
— Mühlenmeister G. C. Prünwehr	2
— Pastor Pusinn in Tuckum	1
— Kreisrichter v. Rahden auf Medsen	40
— Pastor Ranens in Sehmen	1
— F. G. Reichardt, Kaufmann in Mitau	2
— Pastor Reimer in Wilten	20
— — — in Wahren	4
— — Reußner in Ubbenorm	1
— Daniel Rißler in Friedrichstadt	1
— Pastor Rohde in Dondangen	20
— — Rosenberger in Schloß	1
— — Roterding in Goldingen	10
— — Ruhendorff	1
— Russischkaiserlicher Geheimer Rath und Ritter v. Sacken auf Swaden	2
— Etatsrath v. Sacken auf Sirgen	10
— Schöl, Amtmann in Prekulin	1
— Probst und M. Schöll in Bauske	20
— Pastor Schönberg	1
— Kandidat Schreiber in Lennewaden	1
— Amtmann Seeberg in Tergelln	2
— Seemann, Waldförster zu Pusnceken	1
— Geheimer Rath v. Sievers	3
— Kaufmann Siewert in Friedrichstadt	1
— Johann Friedrich Steinberg, Gastwirth in Heiligen-La	1
— Kapitain v. Stempel auf Schippenhoff	2
— Probst Stender in Sonnart	15
— Pastor Stobbe in Niederbartau	30
— Kandidat Stuffer	1
— Sekretaire Laegder aus Kurmen	2
— — Tiling, Erzieher in Brendsen	1
— Pastor und Magister Unger in Muischazeem	20
— Sekretaire Voigt	1
— Voss	1
— Pastor Waeber in Edwahlen	1
— Professor Watson	5

Bev dem Herrn Pastor Launig.

Aus der Grobinschen Bauergemeine.

Gawesen.

Exempl.

Grohs gall Andsch	"	"	I
Starres Jehkab	"	"	I
Suffen Mattihß	"	"	I
Suffen Jehkab	"	"	I

Illien.

Eschaura Jannis	"	"	I
Schneider Ernst	"	"	I
Schkehrschke Andreij	"	"	I

Sarreiken.

Rüster Ehwart	"	"	I
Gehscha Jurris	"	"	I
Alwja Walts	"	"	I
Bibbina Johrens	"	"	I
Beltes Walts	"	"	I

Kapschden.

Des Schneider Jurr seine Tochter Breete	"	"	I
---	---	---	---

Grobin.

Der Schildreuter Mikkel	"	"	I
Wahrduß Johren	"	"	2
Brandweimbrenner Lappiz	"	"	I

Zelssen.

Nadambja Jehkab	"	"	I
-----------------	---	---	---

Kappels-Bauren. (No Kappela Laudim.)

Starast Thom sein Sohn Johren	"	"	I
Der Schneider Rohde	"	"	I

Bev dem Herrn Pastor Pflugradt.

Mafs-Branka S. Anß	"	"	I
Bellinna S. Anß	"	"	I
Mizzifchu S. Jahnis	"	"	I
Latuweeschu S. Kristoperis	"	"	I
Dhdu S. Jurris	"	"	I
Williku S. Kristoperis	"	"	I
Ihiku S. Kristoperis	"	"	I
Waz Muhrnecku S. Mikfels	"	"	I

Maz Muhrneeku S. Indrikis	"	"	I
Dehlinnu S. Kristoperis	"	"	I
Muhrneeku S. Lohrenz	"	"	I
idem S. Jannis	"	"	I
Kubbaru Krgf. Kristoper	"	"	I
Mures Waggar Lauschu Karlis	"	"	2
Mescha Sargs Silka S. Jannis	"	"	I
Ihila S. Indrikis	"	"	I
Spurrifcha S. Anfs	"	"	I
Dreimannu S. Kristoperis	"	"	I
Strasdinuu S. Kristoperis	"	"	I
Maija S. Anfs	"	"	I
Dizmannu S. Jannis	"	"	I
Sudmalku S. Gerz	"	"	I
Pridrikstust. Wag. Karlis	"	"	I
Siepl. Krgf. Zimmerman S. Kristoperis	"	"	I
— Wagg. Buddu S. Karlis	"	"	I
Degga Krgf S. Jannis	"	"	I
Silla Labifcha Wehnt. S.	"	"	I
Abka Muif. Jegeris Jannis	"	"	I
Bethleru S. Jannis	"	"	I
Weefineeku S. Indrikis	"	"	I
Bajaru S. Gerz	"	"	I
Krimmobna S. Jannis	"	"	I
Blaisu S. Jannis	"	"	I
Wendinnu S. Kaspers	"	"	I
Dobl. Wihndedfif Karlis	"	"	I
Wirkus Leelais Wagg. Dawus	"	"	I
Tilkaina S. Indrikis	"	"	I
— S. Kristoperis	"	"	I
Tilkainu S. Martins	"	"	I
Kempju Wehweris Andreijs	"	"	I
Mescha Sargs Starra S. Kristoperis	"	"	I
Uhscha S. Jannis	"	"	I
Rohdfes S. Indrikis	"	"	I
Ihifwihriinu S. Kaspers	"	"	I
Ruddinnu S. Indrikis	"	"	I
Spruttela S. Anfs	"	"	I
Bukka Branka S. Karlis	"	"	I

Grausdinna S. Indrikis	"	"	I
Ilfinecka S. Andreijs	"	"	I
Tehgera S. Karlis	"	"	I
Waz P. htera S. Gerz	"	"	I
Lahyscha S. Mikkelis	"	"	I
Bersemundes Kallneescha S. Jurris	"	"	I
— — S. Ansis	"	"	I
Kuhra S. Ehrwarz	"	"	I
— S. Ansis	"	"	I
Pohdinnu S. Gerz	"	"	I
Mescha Sargas Wehja S. Ans	"	"	I
Pokaita S. Kristoperis	"	"	I
Mellpauta S. Karlis	"	"	I
Kaipyscha S. Indrikis	"	"	I
Mures Preeka S. Ans	"	"	I
Lahma S. Karlis	"	"	I
Grimitta S. Jurgens	"	"	I
Peisa S. Gotthardt	"	"	I
— S. Jahnis	"	"	I
Kleschu S. Kristoperis	"	"	I
idem S. Kaspers	"	"	I
Daujartu S. Kristoperis	"	"	I
idem S. Lehnrichteris S.	"	"	I
Kuffchu S. Jehkabs	"	"	I
Strautu Kleischa S. Jehkabs	"	"	I
Strahla S. Dawus	"	"	I
Muz. Kleyscha S. Kristjahnis	"	"	I
Rebbes S. Jahnis	"	"	I
idem S. Indrikis	"	"	I
Silla Lauschu S. Kristoperis	"	"	I
Klohtu S. Matthis	"	"	I
idem S. Ansis	"	"	I
idem S. Jurris	"	"	I
Klohtu S. Klaws	"	"	I
Puktu S. Mikkelis	"	"	I
Schmellu S. Indrikis	"	"	I
Pokaina Kraf. Niklas	"	"	I
Pokaina S. Jurris	"	"	I
Dehlinnu S. Ansis	"	"	I

Ramma S. Indrikis	"	"	I
Plamscha S. Karlis	"	"	I
Mescha Sarga Manditta Ans	"	"	I
Kamba S. Indrikis	"	"	I
Chrsela Kraf. Jannis	"	"	I
Dimsa S. Andris	"	"	I
Klaipinna S. Indrikis	"	"	I
Bei semundes Strassdinnu S. Ansis	"	"	I
Unsemarru S. Matthes	"	"	I
Kamineeku S. Indrikis	"	"	I
Klawineeku S. Kristoperis	"	"	I
Kamba S. Dawus	"	"	I
Sarrinnu S. Mikkelis	"	"	I
Zauna S. Dawus	"	"	I
Gubjumma S. Indrikis	"	"	I
Dobl. Jahneeks Bruela S. Jannis	"	"	I
Leela Bersa Waggarr Ans	"	"	I
Blaisa S. Kristoperis	"	"	I
Dobl. Tetka S. Martins	"	"	I
Selaa S. Jannis	"	"	I
Meschfinka S. Karlis	"	"	I
Werbja S. Ans	"	"	I

Bei dem Herrn Pastor Pusinn.

Tummes Waggaris Sprizzes	"	"	I
Zerktes Dahrsneeks Jannis	"	"	I
Tschabs, Sakka Snohis no Nispurres	"	"	I
Indrikis Saimneeks Leel. Tohma Mahjäs no Degoles	"	"	I
Jannis, Plinkkha Janna Puiffis no Dschleijas	"	"	I

Bei dem Herrn Pastor Raneus.

Lieves Muischas Dahrsneeks	"	"	I
Schmes. Wagare Bemberis	"	"	I
Jahnis Poode. Saimneeks	"	"	I
Indrikis Kalps no Andrupes, Dursupres Pagastä	"	"	I

Bei dem Herrn Pastor Reimers.

Kalleija Jerra Brablis Edwards, no Tahrgalles	"	"	I
Piltenes. Pils Sniikkeris Jarris	"	"	I

Lubku Mangala Dehls Jannis no Piltenes	I
Kattineeka Janna Dehls Brenzis, no Piltenes	I
Dunkera Jekuba Dehls Brenzis, no Piltenes	I

Ben dem Herrn Probst und M. Schöll.

Bahrbeles Draudses Kesteris Sphoris	I
Leelas Bahrbeles Muischas Waggars Jehrte Kriss	I
Bahrbeles Mahzitaja Waggars Jurris	I
— — Samneeks Blette Jekabs	I
Tas Semneeks Tukkuma Jekabs	I

Ben dem Herrn Pastor Wäber.

Ehdoles Kesteris Kristsaps	I
— Snikkeris Kristsaps	I
— Kalne Swihne Pehteris	I
— Rahwe Udriffis	I
— Kaschof Jekab	I

Ben dem Herrn Schulhalter Wolff.

Pakul Jahn	I
Peksch Jahn	I
Weeseik Jahn	I
Kraukl Peter	I
Kleeb Martin	I
Rudsuwilt Jahn	I
Swieten Andreij	I
Jaunahs Muischas Stroderis Andreis	I
Nobesneek Jahn	I
Mauring Willum	I
Lindes Waggar Jurris Puhring	I
Striggu Brenz	I
Pakrest Jekau	I
Ruzel Mikkel	I
Wilzen Daw	I
Pelle Kristian	I

Jekschu dauds papreekschmaksataji sawus wahrbus schein ne atraddis, tapeh3 ka tee zeenigus mahzitajus newaid luhgusch tohs ihpafchi farakstih; tad tomehr ja tas teem patihkams buhs, wehl nahkams zettorkfnis notit warr.

Swehtas dohmas un apnemſchanas
jauna gadda rihtâ.

Wan rahdahs ka schis jaunais rihts,
mannas dſihwibas pirma deena
buhtu; un es zerreju no manna
Deewa ſchehlſtibas tik dauds labbumu ſchin-
ni jaunâ gaddâ, kâ wiſſch eekſch teem pagah-
juſcheem gaddeem mannas dſihwibas man dar-
rijis irr. Zik dauds labbumu warru es droh-
ſchi no ſawa mihla Debbeſtehwa zerreht,
kas manni dſihwibas eefahlumâ un pirms es
wehl peedſimmis biju, tik mihligi apgahdeja.

Pasaulé peedsimmis, likke winsch man eefsch manneem wezakeem un kohpejeem, tahdus draugus un labdarritajus atrast, kas manni mihligi audsinaja un usturreja. Bes winnu paliga un kohpschanas es ne buhtu ar tahdahn wesselahm meefahm spirgts un sweiks usaudsis; jo ne weena raddiba, nè lohps nè putninsch tik wahjisch un nespehzigs pasaulé nahk, kà zilwekabehrs. Kad es jau to brishdi to buhtu warrejis apdohmaht, zik daudf lihgsmas un preezigas deenas es jau tad buhtu zerrejis un gaidijis? Bet taggad, jo samannigs tappis, gribbu es to pahrdohmaht, sawu labklahschanu manniht, un us tahm nahkofschahm deenahm mannas dsihwibas jaunās zerribas smelt. Ar scho deenu es jaunu dsihwibas dalku fahku, gan nè tik wahjisch un nespehzigs kà no eefahkuma, bet tomehr wehl paligawaijadsigs. Man draugu, man paligu waijaga, kas mannu dsihwibu paweegli-na, eefsch behdahm eepreezina, eefsch waijadsibas palihds un eefsch truhkuma paglahbj. Un woi mans Debbestehws arridsan schi jaunā

ná gaddá man tahdus draugus ne dohs? Es
to drohschi gribbu zerreht un gaidiht. — Lai
peh; manna Deewa prahtu eet kà eedams,
lai nahk kà nahkdams, gan Deews man kah-
du draugu peeschfirs, kas eefsch laimes mans
beedris, behdudeenas mans padohmadeweis
un kad es maldohs mans waddons buhs. —
Dauds no manneem brahkeem scho jaunu rih-
tu wairs ne reds; dauds schi pagahjuscha gad-
dá no mums atstahjuschi pee Deewa nogahje —
bet es wehl dsihwoju; preezigs un pateizibas
pilns gribbu es scho dsihwibu, fo Deews man-
nim no jaunu dahwana, baudiht un tà wal-
koht, kà prahtigam zilwekam peeelahjahs;
ka es sewi un arri zittus zilwekus laimigus
un preezigus warru darriht. Jo tapeh; dsih-
wojam meh; tapeh; Deews muhsu dsihwibu
usturr, un kahds nepateizigs buhtu es, kad
es to ne gribbetu atsiht. Pasarga manni
Deews no schahs nepateizibas, un dohd man
gudribu un spehku, sawu dsihwibu un katru
azzumirkli tà walkoht, ka manna pascha un
turaku labklahschana zaur to wairota tohp;

ka es jo deenas jo gudrafs un labbafs ne-
 ween pats taptu, bet arri zittus darriht war-
 retu. Zo schi irr ta weeniga, ihstena un pa-
 stahwiga labflahschana; wiffas zittas laimes,
 gohds un baggatiba suhd un isnihfst; bet gu-
 driba un tikkumi paleef muhschigi, un aplai-
 mo muhs neween schinni bet arridsan winna
 pasaulé. — Ur kahdahm daschadahm wehle-
 schanahm un gahdaschanahm gan zilweki scho-
 deen zellahs! kahdas daschadas laimes few
 un zitteem wehlejahs! Zkkatrs pehs sawas
 firds kahrumeem schahdu jeb tahdu laimi is-
 dohma un no Deewa luhds. Tas nesahtigs
 naudaskahrigs tikkai dohma sawu krahjumu
 wairoht un baggats tapt. Tas kahruneeks
 dohma, ka warr islustetees, un ikdeenas kah-
 rumâ un lihgsniba dsihwoht. Tas gohda-
 kahrigs dohma, ka warretu jaunu gohdu pel-
 niht. Tas tehmannis, ka warr sawu pa-
 dohmu pohstihht un istehreht. Tas lazzeklis,
 ka warr jaunus mellus isdohmacht, sawu tu-
 waku lammohht, winna gohdu jeb labbu slawu
 laupihht un tam skahdu darriht. Tas wilti-
 neeks,

neefs, kà warr zittus krahpt un peewillt.
Das leekulis un likkis, kà ar mihestu mehli
zitteem warr peeglauditees re. re. Tà dasch
daschadi, zits pahy zittu ar sawahm doh-
mahm un wehleschanahm, jeb paschi sawa
prahatá puhlejahs, jeb apfahrt skraida, sa-
was isdohmatas laimes zitteem wehleht. —
Lai Deews par tahdahm dohmahm schehligi
man pasarga! Es labbaki sinnu, ko es sehini
jauna gadda pascham un zitteem wehle-
schohs. — Lai Deews man un wisseem zil-
wekeem dohd gudru prahtu un mihtligu sirdi.
Gudribu tahdu, kas proht no wisseem dsih-
wibas notikkumeem ihstenu labbunuu smelt,
un mihtligu sirdi prett Deewu un wisseem zil-
wekeem. Tad buhs pateesiba un tikfumi,
meers un taisniba, drohschiba un uestizziba
pee wisseem zilwekeem. Leelaku laimi newarr
Deews mums doht. Buhtu jel schis jaunais
gads, tahds laimigs un swehts gads! tad ik-
kats sawam eenaidneekam no sirds peedohtu,
nabbageem brahleem palihdsetu, brahlis brah-
lu ar mihestibas pilnu sirdi apkamptu, un
wisfur

wissur laime un preeks buhtu. Schahdu lai-
mi un preeku es zil spehdams wairoht darbo-
schohs. Es neween pats gudribu mahzi-
schohs, sawu atsihschamu wairoht, prahtu zil-
laht, wissu to atsiht un saprast, kas man sin-
naht waijaga irr; bet arridsan zittus, kas to
wehl labbi ne proht, mahzischu. Tadeht
Deews man un wisseem zilwekeem saprascha-
nu dewis, lai mahzamees, Deewu sawu
Nadditaju, sewi paschu, un zittas waijads-
gas leetas atsiht; un ta irr ta wissleelaka lab-
darrischana, fo es zitteem darriht warru,
kad es teem kahdu gudru padohmu dohmu,
behdigus eepreezinaju, apalloschus us lab-
beem zelleem waddu, un labbus eeksch pateesi-
bas un tikumeem apstipprinaju. Es grib-
bu mihligs buht prett Deewu un wisseem zil-
wekeem; paklausigs Deewam, manneem
augsteem Walditajeem, Kungeem, Bezza-
keem un Mahzitajeem, schehligs prett behdi-
geem un atstahsteem, labfirdigs prett nabba-
geem, peedewigs prett teem, kas man pahri
darr, un pateizigs prett manneem labdarrita-
jeem.

jeem. Es prett wisseem tà gribbu isturretees,
kà es wehlejohs kà tee prett man isturretohs.
Kad Deews man schogad kahdu laimi, kah-
du preeku peeschkirr, tad gribbu es to patei-
zigs baudiht, ar zitteem manneem brahleem
un draugeem to dalliht, un tohs mohdinaht,
ar mannim preezatees un lihgsmi buht. Kad
behdu deena nahk, tad gribbu es to pazeetigs
panest, arridsan par to Deewam pateikt,
un pahrleezinatees, kà teem, kas Deewu mihl
wiffas leetas par labbu isdohdahs. Mans
mihlais Debbestehws labbaki sinn nekà es
pats, kas man leeti derr, un winsch wairak
man ne usliks, nekà es spehschu panest. Bes
behdahm jau newarr neweens zilweks buht,
lai augsts jeb sems, haggats jeb nabbags
buhtu; un behdu deena arri no Deewa nahk,
un wiff kas no Deewa nahk irr labs un wairo
mannu labklahschanu, kad tiklai es kà prah-
tigs zilweks to ihsteni proht walkoht, jeb no
ta to ihstenu labbumu smelt, tas irr, kad es
zaur to gudraks un labbaks tohp. — Tahs
irr mannas wehleschanas un apnemshanas
schi

fchi jauna gadda rihtá. Klausí Tu tahs,
wiffur flahbtuhdams Deews! kas Tu wif=
fas letas redsi, sinni un prohti. Lai zeek=
fahrt es schogad Tawu fauli pee debbes redsu,
atminnohs, ka Tawas azzis tuhstoschfahrt
spohschakas irr nekà ta faule, ka Tu neween
mannus darbus, bet arri mannas paslehp=
tas dohmas un eegribbeschanas sinni un proht=
ti. Dohd man gudru prahtu un mihlestibu,
to ween dohmaht un darriht, kas Tew patih=
kams irr, un zaur ko manna un tuwaka lab=
flahschana wairota tohp. Lai es sawá fahr=
tá peetizzigs to darru kas man peenahfahs,
kas man no Tewim un manneem Baldinee=
keem darriht pawehlehts irr. Lai es pazee=
tigs to nastu nessu, kas man uslihts, un ar
jautru prahtu to darbu darru kas man dar=
riht flahjahs. Lai tad noteek kà notikdams,
lai eet kà eedams, es buhschu laimigs un
preezigs, eekich tahs apsinneschanas, ka ne=
kas bes Tawas sinnas man newarr notikt,
un ka Tu wifflabbaki sinni, kas man pee man=
nas labflahschanas waijadfigs un derrigs irr.

Lai

Lai jel es ne aismirstu mannas schodeenas
 sohlfichanas un apnemfichanas; mahzi Tu
 pats man darricht pehz Lawu prahtu, jo Tu
 effi mans Deews, mans Kungs un mans
 Tehws, Law's gars waddi man us taisnu
 zellu. Amen.

nr. Stobbe

Matis Stobbe (in dots)

Gudras Rehkenefichanas.

Pa wiffas femmes wirsu warretu wairaf
 nekà trihs tuhktoschas milliones zilweku dsih-
 woht; bet tik dauds newaid. Zif meh's sin-
 nam un isrehkeneht warram, tikkai ta trescha
 dalka jeb 1000 millones irraid. Pehz 33
 gaddeem irr jauns dsimmums wirs femmes,
 jo zif tee jauni mas dsihwo, tik tee wezzi atkal
 atlihdsina. Tas irr tà faprohtams; behrni
 wairaf mirst, un kad zilweks jau kahdus gad-
 dus peedsihwojis, tad ta dsihwiba stipraka ir-
 raid, un tahdi tik dauds nemirst kà jauni behr-
 ni. Pehz schahs rehkenafichanas, eeksch 33
 gaddeem pa wiffu femmes wirsu 1000 millio-
 nes zilweku mirst.

Kat-

Katrâ gaddâ	30 milliones
Katrâ deenâ	82000
Katrâ stundâ	3400
Katrâ minutê	60
Katrâ sekundê	1

Kad nu tas skaitlis to mirruschu, prett to skaitli to peedsimmuschu lihdsinajahs kà 10 prett 12; jeb fur 10 mirst, tur 12 tohp peedsimmuschi, tad

Katrâ gaddâ dsemm	36 milliones
Katrâ deenâ —	98400
Katrâ stundâ —	4080
Katrâ minutê —	70
Katrâ sekundê —	1 $\frac{1}{2}$

(jeb eeksch 4 sekundehm 5)

Kad kamehr pasaule raddita, neweens zilweks ne buhtu mirris, tad taggad wairs nekà 173000 milliones dsigwotum. Woi gan wisseem mums ruhmes buhtu? Kas sinn? Wirs semmes irr 1587 Billiones tschetrstuhrigas pehdas ruhme; tas isness preeksch katra zilweka 9100 tschetrstuhrigas peh-

rehdas, jeb tahda weeta, kas 16 affas garra
un tik pat platta buhtu.

Kad us 100 gaddeem trihs dsimmumi
tohp rehkeneti, un kamehr pasauļe raddita
5700 gaddi pagahjuschi irr, tad no pasauls
raddischanas newaid wairak ka 171 dsimmu-
mi, no uhdens pluhdeem 124, no Kristus
peedsimfchanas 53 dsimmumi bijuschi. —

No wisseem eedshwotajeem weenas sem-
mes dsihwo ta zettorta dalla pilssatōs, tahs
zittas 3 dallas dsihwo zeemās jeb laukōs.

Kad tohs mirruschu rahditajus (jeb tahs
grahmatas kur ifgads tohp usrakstihis zif zil-
zilweki mirst *) lihdsina, tad warr redseht,
ka eefsch zeemahm no 40 zilwekeem tiklai 1
mirst, masōs pilssatōs no 32 weens mirst,
meh=

*) Eefsch daschahm semmehm tas likkums irraid, ka
wissi dsimmuschchi un mirruschi no basnijungeem
usrakstiti un tas skaitlis galwas-pilssatā nosuh-
tihis tohp, kur atkal wiss tohp kohpā farehkenehis,
ka warr sinnah, zif par wissu semmi dsimmuschchi
un mirruschi irraid. — Tas tohp ihpachā grab-
matā eerakstihis un tahda grahmata Mirronu rah-
ditais faukta.

mehrenōs pilšfatōs no 28 weens mirst, un leelōs pilšfatōs no 12 weens, jeb no 25 diwi mirst. Par wissu semmes gabbaru tohp no 36 weens mirrons rehkenhts; no 1000 zilwekeem ik gads 28 mirst. —

Kad 100 behrui weenā gaddā peedsemn, tad no jcheem atleek

peh; 6 gaddeem 64	peh; 56 gaddeem 6
— 16 — 40	— 60 — 3
— 26 — 25	— 70 — 1
— 36 — 16	— 80 — 0
— 46 — 10	

No 100 behrneem kas weenā gadda mirst, waijag 3 rehkenht kas dsemdeschana mirst. Bet tas newaid wissur weenadi. Dresdes pilšfatā no 16, Berlinē no 30, un Sweedru semmē no 50 behrneem weens mirris peedsemn. — No 1000 behrneem, kas no paschahm mahtehm sihdinahiti tohp, tikkai 300 mirst; bet no 1000 behrneem, kas no enmiehm tohp sihdinati, pussa dalla (500) mirst — Starp behrneem kas ar paschahm bakkehm mirst, wairak meitas irraid nekā puischi.

puischi. — No 100 behrneem kas pascht
 bakkes dabbu 8 mirst; un no 300 behrneem
 kam bakkes eedehstitas tohp, tikkai 1 mirst. —

Zaur weenu isrehkeneschanu Engländeru
 semmê irr atrasts, ka no 100000 (simts
 tuhkstoscheem) zilwekeem kas mirruschi, bija

7 kas 100 gaddus wezzi bija

5 — 101 — — —

5 — 102 — — —

4 — 103 — — —

2 — 104 — — —

4 — 105 — — —

2 — 106 — — —

1 — 107 — — —

Starp 1,000000 (tuhkstosch reis tuhkstos-
 scheem, jeb weengs milliones) mirruschu, bija

7 kas 108 gaddus wezzi bija

3 — 109 — — —

4 — 110 — — —

3 — 111 — — —

3 — 112 — — —

3 — 116 — — —

1 — 118 — — —

Pehz schahs isrehkeneschanas rahdahs,
 ka starp 3125 mirruscheem, tikkai 9 irraid
 kas 100 gaddus wezzi tappuschi.

Brandenburgas semmē (Wahzsemme) kas
 Pruhfchu Kehninam peederr, arridsan tahda
 isrehkeneschana no mirruscheem eefsch 6 gad-
 deem usnemta tappe. Winnu pulks bija
 351 998, (trihēsimts peezdesmitweentuhf-
 stohsch dewinsimit dewindesmit un aston) un
 starp teem bija weens no 114, weens no
 115, weens no 120, un weens no 125 gad-
 deem.

Daschi zilweki bet gan retti, firmu wez-
 zumu peedsihwojuschi, un es scheitan stahsti-
 schu, kurei mums sinnami tappuschi irraid.

Jahnis Rowin, weens Unguris, tap-
 pa 172 gaddus wezs; winsch ar fawu laula-
 tu draudsi Sara Desson, kas 164 gaddus
 wezza tappa, 147 gaddus lauliba dsihwoja.
 Kad nomirre, tad winnu jaunakais dehls 90
 gaddus wezs bija.

Pehteris Zorten arridsan Unguris,
 tappa 185 gaddus wezs, und winna jauna-
 fais

Kais dehs, kad tehws nomirre 97 gaddus wezs bija.

Tohms Parre Englenderu semneeka wihrs, nomirre Londones pilskata, kur Kehnisch winnu likke nonahkt, 152 gaddus un 9 mehneschus wezs, winsch 120 gaddus wezs buhdams, ohtru feewu apnehme.

Ceksch augstahm un kalnainahm semmehm laudis ilgaki dsihwo, nekà ceksch semmahm un klaijahm semmehm. Tomehr zilweki wifsur warretu 100 gaddus jeb ilgaki dsihwoht, kad paschi zaur negausibu jeb pamihkstinafchanu sawu dsihwibu ne pahsinatu.

Zaur mirruschu rahditaju salihdsinaschanahm irr isrehkenehts, zil ilgi zilweks katra wezzumà wehl warr zerreht dsihwoht. Tà warr jaunpeedsimmis behrns wehl zerreht dsihwoht

		34 gadd.	6 mehnesch.
Behrns no	1 gadda	41 —	9 —
— —	3 gaddeem	45 —	7 —
— —	5 —	46 —	4 —
— —	10 —	44 —	9 —

Zilweks

Zilweks no	gaddeem	41 gadd.	6 mehnesch.
—	— 20	— 38	— 3
—	— 25	— 35	— 3
—	— 30	— 32	— 3
—	— 35	— 29	— 8
—	— 40	— 26	— 6
—	— 45	— 23	— =
—	— 50	— 20	— 11
—	— 55	— 17	— =
—	— 60	— 14	— 2
—	— 65	— 11	— 5
—	— 70	— 5	— 11
—	— 75	— 6	— 8
—	— 80	— 4	— 10
—	— 85	— 3	— 3
—	— 90	— 2	— =

Tas wezzums no 7 gaddeem irr tas, kuer-
 ra zilwekeem wiffleelaka zerriba irraid, wehl
 ilgi dsihwoht.

Kad zilweks 12 jeb 13 gaddus wezs ir-
 raid, tad zettortu dallu sawas dsihwibas jau
 nodsihwojis, kad 25 jeb 29 gaddus wezs,
 tad puffa dalla, un kad 50 gaddus wezs irr,
 tad

tad jau trihs dallas nodsihwojis un wehl zet-
torta dalka atleef. Jeb kas 12 jeb 13 gad-
dus wezs irr, warr zerreht, wehl 40 gaddus
dsihwoht; kas 25 jeb 29 gaddus wezs irr,
warr zerreht, wehl tik pat ilgi dsihwoht, un
kas jau 50 gaddus wezs irr, warr zerreht,
wehl 20 gaddus dsihwoht.

No tahdeem mirronu rahditajeem arri-
dsan warr redseht, ka seewas, kad kahdu
wezzumu peedsihwojuschas irraid, ilgaki dsih-
wo ne ka wihri.

Kad wissus mirruschus weena semmes
gabbala kohpa saskait, tad warr redseht, ka
tas skaitlis no mirruscheem wihreem, prett to
skaitli no mirruschahm seewahm lihdsinajahs,
ka 27 prett 25; jeb kur 27 wihri mirst, tur
tik kai 25 seewas mirst; jeb no 52 mirru-
scheem weena semmes gabbala, irr 27 wihri
un 25 seewas. No seewiskas kahrtas tahs
seewas ilgaki dsihwo, nekà tahs kas meitas
paleef, tapeh; arri wezzas meitas wissur retti
atrohnamas irraid.

No wisseem behrneem, kas peedsemm, ta pussa dalla preefsch 17 gadda mirst; tabehl teem, kas septitpadesmitu gaddu pahrsihwo, labbums noteek, fo ta pussa dalla no wiffas zilweku tautas ne banda.

Tas skaitlis to mirruschu, lihdsinajahs ar to skaitli to dsimmuschu isgads, ka 10 prett 12 jeb 13. Tas irr ta saprohtams, kad kahda semmes gabbalā weenā gaddā 10 zilweki mirst, tad tanni paschā gaddā 12 jeb 13 irr peedsimmuschi.

No 50 gaddu wehrunemschanas irr ismehginahs, ka sehrsnu = sunnu = un fillumehneschōs wiffwairak zilweki mirst, bet falla = wilku = un swetschu mehneschōs wiffmasak. — Pehz weena gudra Daktera Boehrhowa mehginaschanas, tee tee wiffwesselligi behrni irraid, kas seemas = swetschu = un sehrsnu mehneschōs peedsemm.

Kad wiff pulks zilweku, kas wirs semmes dsihwo, eefsch 2 dallahm tohp dallihts, tad ta pussa dalla irraid jaunaka nekā 27 gaddus,

un ohtra pussa dalla wezzaka irraid nekà 27 gaddus.

Tas skaitlis no puischeem, kas weenà gaddà kahdà semmes gabbalà peedsemm, lihdsinajahs prett to skaitli meitu, kà 21 prett 20 jeb kà 104 prett 100. Tas irr tà saprohtams, kad kahdà semmes gabbalà weenà gaddà 204 behrni tohp peedsimmuschi, tad buhs 100 puischi un 104 meitas. Bet kad behrnu gaddòs, no 25 behrneem 13 meitas un tiklai 12 puischi mirst, tad tas skaitlis no peeauguscheem wishreem un weddamahm meitahm atkal weenlihdsigs tohp.

Starp 65 jeb 70 behrneem kas peedsemm, allasch mehds weens dwihnaparihts buht. Tas skaitlis to peedsimmuschu behrnu weenà semmes gabbalà, lihdsinajahs ar to skaitli to laulatu draugu pahru kà 10 prett 60, tà ka 60 pahri laulatu draugu, ifgads 10 behrnus dohd, jeb fur 10 behrni peedsemm, tur 60 pahrus laulatu draugu warr rehkeneht.

Weenà semmes gabbalà fur lauschu papilnam irr, warr no 50 jeb 52 ifgads tiklai

weenu reheneht kas apprezzjahs, un no
wisseem semmes eedsihwotajeem tikkai ta zet-
torta dalla derriga irraid karrá eet jeb par
salbateem tapt, jo pussa dalla seewiskas un
ohtra zettorta dalla wezzi un behni irraid. —

Kad tas laikš ta wisēdahrgaka manta
irraid, ko Deewš zilwekeem dewis, un dauds
to neapdohmigi isfkehřsch, tad tas gan labbi
buhtu, brihscham schinni lappá skattihť un
apdohmatees.

	1 minuti			6 stundas	5 minutes
	5 minutes		1 deenu	6 —	25 —
	10 —		2 deenas	12 —	50 —
	15 —		3 —	19 —	15 —
	20 —		5 —	1 —	40 —
	25 —		6 —	8 —	5 —
	30 —		7 —	14 —	30 —
	35 —		8 —	20 —	55 —
	40 —		10 —	3 —	20 —
	45 —		11 —	9 —	45 —
	50 —		12 —	16 —	10 —
	55 —		13 —	22 —	35 —
	60 —		15 —	5 —	—

Kas isdeenas isfkehřrd

Kas isfkehřrd par wissu gadu

Kas

Kas nauđu tehre un walti isdohd, tam
labbi buhs, brihscham schinni lappâ skattihht
un apdohmaht.

	1 Wehrdinu	4 Dahlberus	11 Seffer.	1 Wehrd.
	2 Wehrdin.	9	—	2 — 2 —
	3 —	13	—	13 — 3 —
	4 —	18	—	5 — ' —
	5 —	22	—	16 — 1 —
	6 —	27	—	7 — 2 —
	7 —	31	—	18 — 3 —
	8 —	36	—	10 — ' —
	9 —	41	—	1 — 1 —
	10 —	45	—	12 — 2 —
	11 —	50	—	3 — 3 —
	12 —	54	—	15 — ' —
	13 —	59	—	6 — 1 —
	14 —	63	—	17 — 2 —
	15 —	68	—	8 — 3 —
	16 —	73	—	' — ' —
	17 —	77	—	11 — 1 —
	18 —	82	—	2 — 2 —
	19 —	86	—	13 — 3 —
	20 —	91	—	5 — ' —

Kas isdeenag isdohd.

Kas isdohd par wiffu gabdu.

M. S.

Spran=

Sprantschu Gemmerals.

Man winnôs gaddôs, Wahzsemme buhdamam, notikke tas gohds, no weena baggata Kunga us wakkarinnu luhgtam tapt, fur es leelu pulku weesu, Kungu un Gaspaschu atradde. Es ne warreju gan to jaukumu, fo es wiffas weetâs redseju, isbrihnoht. Ta leela widdusistaba, bija wiff zaur, ar dahrgahm drahnahm isfista, fur eekschâ wiffadas jaukas bildes bija ee austas, kas skaishtas isfkattijahs, ne kâ tahs dahrgakas bildes no skunstneeka rohkahm mahletas; wiffas lihstes, tâ augsch- kâ semmgallâ, bija apselto- tas. Ap teem augsteem lohgeem bija smalki auti ar daschadahm dsihporehm un puschkeem, rakstôs usseeti. Lohgu starpâ es redseju Marmor-afmina galdinus ar israibotahm un apselto- tahm kahjahm, kurrôs wirsü brihnum leeli speegeli uszelti bija, fur zilweks no galwas lihds pehdahm warreja apskattitees. Krehfli bija ar sihschu drehbehm apwilkti un tik mihs- sti kâ sohsu fruhstis. Pee wirs-welwja karr- jahs

jahs leeli frohau-lukteri no Kristall-glahses,
 kas mirdse ween, un jaukas pehrwes spihgu-
 loja. Tapat arridsan zittos kambaros bija
 wissur spohdriba un glihtums, bet us sawadas
 wihses. Wisswairak wissi weesi bija is-
 puschojuschees zits par zittu jaukaks — sawa-
 di tahs gaspaschas bija isgresnotas un spihde-
 ja no jaukahm bantehm, pukkeh, dahrgem
 afmineem un wisuleem. Rahdas dahrgas
 spalwas us galwahm! kahdi glihtumi ap-
 kruhtim un kakla! Wissur, fur es azzis mettu,
 tappe es ka apstulbohts. Es jau dohmaju
 sweschâ pasaulè jeb paschâ debbesi un parah-
 dihsè buht. Tas namma-kungs, kas loh-
 lai pnigs bija, mannu apbrihnoschanu wehrâ
 nehmis, iswaddija man pa wisseem kamba-
 reem un rahdija man wissas skunstigas un
 dahrgas leetas, ir tohs weesus winsch man
 darrija pasihstoschus. Un nu sahjam meh-
 weens zaur ohtru sarunnatees un isstalgatees,
 ka ikkatram patikke. Wissadi plahni bet loh-
 ti smekkiigi dsehreni tappe no fullaineem ap-
 kahrt nesti un weeseem preekschzesti. Zitti
 apseh-

apfehdehs pee fahrtu=spheleschanas, zitteem
 labbaki patikke us Klawirehm un zittahm
 kohklu spehlehnm islustetees, zitti arridsan
 jauki klahnt dseedaja. Ak kas tas par meldei-
 jahm bija, kà jauki tas skanneja! Prett wak-
 fara nahze sullaini un eededsinaja mallu mal-
 lās baltas wasku swezjes. Nu jo wairak spih-
 guloschanas rahdijahs, pee seenas=luktureem,
 appaksch speegeleem, frohnu lukterōs un pee
 wissu gaspaschu dahргеem akmineem ap kakra,
 aufis un us pirksteem. Tik ko mannas azzis
 schahdu spehschumu panesse. Nu jo wairak
 lusteschanas zehlehs, kattris darrija pehz sirds-
 patikschanas, zitti plukschkeja, zitti smehjahs,
 zitti grohsijahs pehz wihjohlu dseesmahm.
 Us weenreis tappe wiffi us maltitu luhgti. —
 Zittā leelā istabā kluüschī, atspihdeja mums
 weens garsch galds, kas no weena galla lihds
 ohtras, ar sudraba-glahsu un baltu porzellanu
 traufeem un tahm wissdahrgakahm riktim,
 zeppeescheem un pihrageem tå apkrauts bija,
 ka tik no wihna buddelehnm un glahsehnm ruh-
 mes bija. Schē mehš nu apsehdamees wiffi

un es, fo labbu redsejis, dohmaju labbi is-
 meelotees — bet tas pilnumš man drihsak
 pee-ehdinaja, ne kà es papreeksch dohmaju —
 trihs jeb 4 tallerki, tas bija wiff, fe es pret-
 ti nehmu, wiffus zittus es likku garram eet —
 tapat tas arridsan ar to wihsnu bija — trihs
 glahses, wairak firds ne eegribbejahs. Ka-
 tram bija brihw ehst jeb dsert, kà patihk, bet
 ne weens ne tappe luhgts jeb us ehschanu un
 dserschanu skubbinahs. Wiffi lihds bija
 preezigi — un kas man wiffwairak patikke,
 bija ta jauka farunnaschana no wiffadahm
 leetahm. Dewilloht grohsijahs ta walloda
 us spohkeem, us burschanas, us naudu rak-
 schanas. Nu wairojahs tee smeekli, ikkats
 sinnaja kahdu dihwainu leetu un ehmigu stah-
 stu preekscha zelt, kas wehl wairak firdi ee-
 preezeja ne kà wiffi gahrdis kummosi. Gallà
 wiffi lihds bija saderrigi, par tahdeem nee-
 keem smeetees un wiffus schohs stahstus par
 bahbu-pasakkahm turreht, kas no wezzeem
 tumscheem paganu laikeem pee nejehgem at-
 likkuschas, tikkai behrmus baideht. Tad
 weena

630.471

weena branga zeeniga gaspascha, kas lihds
schim kluffa bijusi, waižaja: Voi jumš ne
irr sinnāms, kas pehrn weenam Sprantschu
Genneralam notizzis? Ne, fazzija tee zitti,
un lihdsē to gaspaschu to stahstih — wiffi
palikke kluffi ar abbahm ausim klaufidamees.
Tad schi tā eesahze runnaht: Weens Spran-
tschu Gennerals, kurra wahrdu es sinnu un
winna zilti pasihstu, un kas kà weens leels
Kungs ne warr melloht, man pats to stah-
stijis, kas winnam weenā sahdschā Wahz-
semmē notizzis. Tas bija tai septitā gaddā
ta leela karra ar Pruhshu kehniņu, kad jau
ta meera-saderreschana tuwu klahst bija, ka
tam Genneralam, kas wiffai dsilli Wahz-
semmē eegahjis bija, waijadseja wehlā rud-
dens-laikā atpakkal dohtees. Tee zelli bija
no leeta lohti ismirkti, un karra-kaudim wai-
jadseja lihds zelleem arweenu uhdeni un dub-
lōš brist. Maises un sirgu-barriba arridsan
lohti peetruhke — saldati apsirge un dauds
sirgi nosprahge us zellu. Teem waijadseja
dauds no leeseem gabbaleem un ratteem un zit-
tahm

tahm gruhtahm leetahm, fo ne warreja pa-
 nest, atstaht. Wehji, saltums un slapjums
 tohs lohti nokammoja. — Wiffur, fur tee
 nahze par nelaimi bija tukschiba un no farra
 isphostiti laudis. Pats Gennerals zeete
 lihds ar saldteem wiffas zella = gruhtibas.
 Weena deena bija pahroleku nikna wehtra un
 Gennerals un wiina saldati preezajahs prett
 waffaru weenu leelu sahdschu snehgt, fur tee
 dohmaja pahrdusseht un us rihddeenas atspirg-
 tees. Bet kas dohd! Tee sahdscha laudis
 bija tai gadda trihs reis no eenaidneekem ap-
 laupiti, tahs mahjas no leelu gabbalu schau-
 schanahm saplohsitas, ta pusse no teem eedsih-
 wotajeem bija isklihdusi, ne fur ne bija mai-
 ses, ne fur gohdigs mitteklis. Pats Gen-
 nerals Deewam pateize, fa pee ta basnizkun-
 ga kambarinnu atradde, fur no saltuma war-
 reja glahbtees — bet ir schè jumts bija zaurš
 un lohgi puscham. Ap waffarinnaš laiku
 Gennerals no basnizkunga schehlastibas, siltu
 allutinnu un maieses reezeninnu dabbuja, un
 par to wehl lohti preezigs bija. Deews sinni
 fo

fo wehl tee nabbagi safalluschi un lihds kreklam
 ismirkti saldati ehde — kam wehl maies gar-
 rosinsch bija atlizis, bija preezigs, zits ne-
 ehdis pee semmes kritte. Ir Gennerals jau
 steidsehs us duffeschanu, par laimi basniz-
 kungs tam kahdu gultinu salassija, fur winsch
 eelihde. Bet fo tas lihdsjea dauds — ta
 wehtra ahra un tas leetus eekschâ kas ar wee-
 nu jauw pilleja un paschâ Gennerala galtâ
 kritte, lihds ar zittahm behdahm, Gennera-
 lam saldu duffu ne lahwe. Schurp turp
 wahrtdamees un ar simts dohmahm kauda-
 mees winnam us weenreis prahtâ schahwahs,
 schinni fahdschi nahkcht, brangu pilli redsejis,
 un brihnijahs, kam winnam tur ne effcht
 kohrteli ismeklejuschi, fur winnam neg labba-
 kas klahschanas buhtu, ne kâ basnizkunga
 nammâ, fur winnam leetus muttê skreen.
 Tuhdak winsch aizina basnizkungu, to waiza-
 dams, kas tai pilli dsihwojoht un kadehl
 winnam tur kohrteli leeguschi. Ak, lai Deews
 pasarga, zeenigs Kungs, fazzija basnizkungs,
 kâ jums tas warr prahtâ nahkt. Tur tee
 nifni

nifni welli plohsahs. Ba, ba, fazzija Gen-
nerals, es par welleem ne bihstohs, woi tur
tiffai faufas weetas rohnahs, to es gribbu
sinnah, jo schè es wehl noslihschu sawâ gul-
tâ. Dehl faufas weetas, basnizkungs atbil-
deja, ne kaisch neneeka, tur rohnahs dasch
jauks kambars un ne kahda leeta ne truhst,
bet tas launais tur mahjo, un krusu mes-
dams winsch nodeewajahs ka wehl ne weens
zilweks tè warrejis weenu nakti iszeest. Bleh-
nas, fazzija Gennerals — es ne bihstohs,
no leeleem gabbaleem, fo es wellus bihschohs,
par fo wehl gudri behrni smeijahs. Tuhdat
winschfasauz tohs saldatus, kas us wafts stah-
weja un pawehl teem, winnu us pilli pawad-
diht. Tas basnizkungs luhdsahs, ta Gen-
neraka kahjas apkampdams, lai ne eet, lai
sawu nabbagu dwehseli apdohma; bet schis
jo wairak us to pastahw, gribbedams rah-
diht ka Sprantschu Gennerals ne kahdas bai-
les ne juht. Winsch eet prohjam, tee saldati
lihds, winsch atrohn pilli jauku faufu kambari
un skohschu mihsstu gultu. Par to preezigs
jau

jau apgulstahs ar tahm dohmahm, kurfch
 blehdneeks jel eedrohschinasees weenu Genne-
 rali aiskahrt, kam dauds tuhktoschi saldati
 pee rohkas, kas winnam us wahrdu klausa,
 un katru, kas winnu aiskahrtu, druppu drup-
 pös faplehstu. Un no wella un spohkeem
 winsch gluschi ne fo ne tizzeja, un ka laudis
 winnam ne druszinu no bailibas pahrmestu,
 pawehleja winsch teem wakt:saldateem, ah-
 ra preeksch pills durwim stahweht. Wiff nu
 irraid fluff, patti wehtra leekahs nostahjusees.
 Pulkstinsch til no basnizas tohrna sitt weenpaz-
 mit — wiff irr un paleek fluff — Gennerals
 smeijahs par ta basnizkunga leekahm isbai-
 lehm. Kas warroht winnam sche kaiteht!
 Wella newaida, un blehdneeki Genneralu ne
 aiskahrts. Jau pulkstinsch noskann diwpaz-
 mit. Kas nu buhs? Pamasihtinam Gen-
 nerals trizzinaschanu nomanna, kas arweenu
 aug un peenemmahs, kamehr wiffas mallas
 ribbeht ribb — ir gaischumi pamasam roh-
 nahs un peeaug, bahli leeki uggumi schaujahs
 zaur kambari — wehl Gennerals smeijahs,
 ne

ne mas no bailibas ne gribboht dsirdeht. Bailigs zilweks pee tahda lehrma, kas jau us labbu ne warr buht, buhtu appaksch gulta-drehbehm apflehpess jeb ka sakkis isbehdsis; bet Gennerals galwu pazehlis, drohschi skattahs apfahrt. — Jau rahdahs winnam kahds gihmis, it ka bahla leesma, bet Gennerals drohsch, nemm pistoli rohka, un to widdu labbi nosihmejis, winsch schauj ka wissa pils nodrebb — winsch dsird ka ta lohde zaur seenu sittahs — tas gihmis suhd, bet wezs wihrs ar garru baltu bahrsdu weeta rahdahs, kas winnam ar rohku sihmi dohd, winnam pakkal eet. Gennerals ar drohschu firdi tuhdat zellahs, un schlahproffu apwilzis un ohtru pistoli rohka nehmis, eet winnam pakkal. — Tas wezzais papreefsch. Daschu kambaru zaurstaigajuschis tee nahf pee treppehm kas us appakschu dohdahs. Tas wezs wihrs skattahs brihscham apfahrt, woi Gennerals pakkal eet. — Ja, Gennerals eet drohschi — kas aiskahrs Sprantschu Gennerali! Pee leelahm dselsu durwin nahkfuschis,

tahs

tahs werrahs un Gennerals eerauga wiffa-
 dus karra eerohtschus no wezzeem laifeem,
 sohbinus, schkehpus, brunnas un dselsu zep-
 pures un dauds zittus rihkus no leelas wehr-
 tibas. Tas wezzais winnam ar pirksti rahda
 schè kahdu sihmi pamest. Gennerals tuhdat
 sawu pistoli nomett, dohmadams, schinni
 pilli proht wezzòs karra-laifòs, schahs man-
 tas apflehtas tappuschas, riht winsch fuhti-
 schoht pulku saldatu un liks wiffu pilli pah-
 grohsicht un mallu mallas ismekleht. Jau
 wezzais tahlak eet — Gennerals pakkal, doh-
 madams, neg wehl arridsan nauda rasfees!
 un kà dohmajis winsch ohtrá welwi atrohn.
 Schè winsch ne warreja gan to pulku selta-
 un sudraba naudas, kò winsch leelòs pohdòs
 un schkirstòs eeraudsija, apbrihnoht!! Tas
 buhs man rihtdeen labs kummofis! jau sahze
 rehkinahht, zil milliones schè buhschoht, ar
 kahdu augstu gohdu winsch scho seem warre-
 schoht Parihses pillsatá islustetees. Wezs
 wihrs winnam azzì usmett, ka schè sihmi
 buhs pamest. Tuhdat winsch schlahprokku no-
 welk

welk un us naudas usmett. Pa tam General
 rals nomanna, ka wehders no ta meddus-
 allutinna sahē kurneht, bet winsch to ne behda
 us naudas spohschumu ar wissu dwehseli gluh-
 nedams. Wehl tee eet tahlak — nu weens
 welwis atwerrahs, kas wissur spihd, it ka
 wissas debbes swaigsnes schē buhtu apglabba-
 tas. Ak kahdas baggatibas! Pehrles, de-
 mantes, dahrgi afmini tik leeli ka bumbehri,
 wissas pasauls pehrwes no winnu starreem
 ischauhahs. Tik baggats teescham ne weens
 starp Europeu Kehnineem ne irraid, ka es
 rihtdeen buhschu! Wezzais winnam atkal to
 paschu sihmi ar pirkesti dohd — un kad patlab-
 ban wehders winnu no jauna un jo stipraki
 speede, un kad winnam jau ne kas pee mees
 un dwehseles ne bija, ko usmest, dohmaja
 winsch, schē sihmes weetā atweeglotees —
 un raugi — winsch atmohdahs ahtri no sap-
 na, wissas pasauls mantas isputte, winsch
 atraddahs wehl tai pascha gulta basnizfunga
 namma, dsirdeja to wehtru ahra ruhjam un
 to leetu kambari eepillam — to sihmi gulta

ween, winsch atradde. Nu sahze wiffi weefi aplam smeetees, zehlehs no galda un pehz beigtahm lusteschahanahm pahrgahjam ik-fatri preezigi mahjäs.

M a h z i b a.

Dauds stahsti no kehmeem irr tikkai sap-ni bijusch, fo daschi eebildejahs nomohdä redsejuschi un aplam daudfina un nejehti tizz. Jo gudraka pafaule tohp, jo wiffi stahsti no kehmeem, welleem un burschanas nostahjahs.

A. J. S.

Mahjas putni.

Kohpigas fainneejes gan labbi sinn, kahdi waijadfigi un derrigi pee nammaturreschanas putnulohpi, wistas, gaili, sohfi, pihles un tihteri irraid.

Tas winnahm preeku darr, kad rihtös kuhts durwis atdarroht schee putni wiffi, leeli un masi zaur zaurim spahrnös skreedami un klaigadami prettim nahk, sawu barribu ehst. Ta irr masa leeta fo winni apehd, bet
dauds

dauds leelak's tas labbums irraid, fo tee ar
 ohlehm, spalwahn un galkas mums darra.
 Pawari gan drihs ne weenu rikti bes ohlehm
 warr iswahriht, fur mihestas gultas nem-
 tum, kad nebuhtu putnu spalwas? grahmat-
 neeki newarretu mums tahdas gudras un jau-
 kas grahmata's rakstih, kad spalwas ne
 buhtu, un kahdus gahrdus zeppefchus nedohd
 mums sohfi, zahl 2c. Gan arri brihscham
 laukos skahdu darr, bet ta wiffwairak muhsu
 pascha waina irr, kapeh; papilnam ehst ne
 dohdam? kapeh; labbi ne fargam? kapeh;
 zeetus schohgus apkahrt sehjuma netaisam?
 Jo tas newaid gan, tiklai putnus turreht,
 bet mums waijaga arri winnus audsinah, t,
 kohpt un barroht, kad meh's gribbam ka win-
 neem buhs isdohtees; zittadi wahrgst un
 nihst, wahji un slimmi paleek un sprachst
 zits peh; zitta, un tas grehks irr, nabbagu
 lohpiuu no kurra meh's labbumu gaidam, list
 truhkumu zeest jeb baddu mirt.

Deew's irr zilweku par fungu darriis,
 kam buhs waldirht par putneem, lohpeem un

siwim, un tà kà labš Kungš par saweem
 laudim gahda, tohs usturr un teem dohd
 fo waijaga, tà arri labba fainneeze par lee-
 leem un sihkeem lohpeem apgahdibu turr, ka
 tee truhkumu ne zeesch, bet ka tee sawá Fahr-
 tá arridsan juht, ka winneem labbi klahjahš,
 un mehš winnu labdarritaji effam. Bet kad
 mehš winnus audsinaht un kohpt gribbam,
 tad mums pascheem waijaga sinnaht, kahda
 winnu dabba irr, kas winneem leeti deer jeb
 skahdu darr, kahds ehdeens weffeligs irr jeb
 newaid, kahdas slimmibas warr useet un kà
 tad warr paglahbt. To mehš arridsan schin-
 nis lappás pamafam gribbam mahziht, un ta-
 dehl runnasim taggad papreefsch

No Wistahm.

Ta wistu slakka daschada irraid, jo win-
 nas gluddenas jeb puhkainas, sprohgainas
 jeb arri zekkulainas irr. Kad wistas gribb
 turreht, tad waijag no labbakas slakkas is-
 mefleht, tahs 4 gaddus bruhkeht un tad no-
 kaut, jo kad wezzakas tohp, tad dauds wairš
 ne

ne derr. Labba perreija wista pee ta pasihsta-
ma irr, kad wiinnai leels farkans zekkulis un
degguns, kad plascha kruhts, kad skanna
balsis irr un dikti kladsina, kad pee kahjahm
5 masi peeichini irraid, kad eeksch mehfleem
un us gubbahm dauds kassa, graudiaus me-
fle un perrinajahs, kad no gaila ne behg bet
prettim eet, kad schigli un weegli laktā warr
uslehkt; ta irr labba wista. Bet kas to ne
darr, kam bahls jeb mass zekkulis, kam wah-
ja balsis irr, kas galwu nolaidusi staiga, dauds
ne kassa, ar mohkahm laktā warr uslehkt,
dauds ne klukt nedf kladsina, un ar gailu ne
falihgst, tahda wista tik kauschanai derr. Da-
schas wistas bes astehm it gluddenas irraid/
tahs gan labbas deijamas wistas, bet perre-
tajas un zahlu mahtes tahs newaid, tapeh-
ka ohles un zahlischus newarr labbi apsehgt;
jo wairak wistai spalwas irr, jo labbas
perretajas un zahlu mahtes tahs irraid. Da-
schahm wistahm spalwas wiffas atschagarni
stahw, un sprohgainas jeb wazhitas tohp
fauktas; tahs jau labbas irr, un no tahm
peh-
peh-

peh; wairak runnasim. Tahs wisslabbas
wistas irr tahs it melnas, jo winnas allasch
mehds leelakas, wesseligas un brangas perre-
tajas buht; peh; tahm tahs tumfchi bruhnas,
tad tahs deglainas, tahs baltas dauds nederr,
un wisswairak Anglusemme tahs par wisslik-
takahm tohp turretas. Labba fainneeze un
putnu mohdere rauga, turras wistas agraki
fahf deht, un leelakas ohles dohd. Tahs
sprogainas jeb wazzihatas pawassara dauds
ne deji, tapeh; arri Ruddenu wistas tohp
fauktas, bet tomehr labbas deijamas un per-
rigas wistas irr. Daschas wistas mehds klai-
diht un slehptees; te waijag tahs wainas is-
mekleht, kapeh; tahs to darra: woi no zit-
tahm tohp trenktas, woi ar gailu newarr sa-
lihgt, woi ohles iswasa jeb patti aprihi.
Tahdas wistas tikkai kauschanai derr; jo lab-
ba wista ne leekahs no zittahm trambitees, ta
turras pretti un sawa weeta paleef; labba
wista ne behg no gaila, bet tam prettim eet
un ar winnu johfajahs, un pee ta warr man-
niht, fa gribb mihdeta buht, deht un per-
reht.

reht. Kad wista dauds klust, perrekli taifa
un ohles dehi, tad irr redsams, ka winna
perreht gribb, un tad waijag wianai paliga
nahkt, mihkstus salmus jeb spalwas perrekli
lukt un tai ohles doht. Pee ohlu eelikschanas
tas irr wehra leekams, ka winnas ne buhs ar
rohkam eelikt, bet preekschautâ turreht, un
tâ weegli un apdohmigi eebert, bet ka ne sa-
dausahs. No ta tas labbums nahk, ka tee
zahlischi wiffi us weenu reis weenâ deenâ is-
schkill. Za waina wehl ne irr sinnama; bet
tas irr ismehginahs, ka tahs ohles, tâ kâ ar
rohku eeliktas, katra sauja weenu deenu weh-
lak ischkill; kad nu wistai 15 ohles dohd, un
tiffai 3 us reisi ar rohku nemt warr, tad
zahlu mahtei 5 deenas buhtu ilgak jagaid,
kamehr wiffi ischkill, un tee pirmaji zahli 5
deenas wezzaki buhtu. Wehl to buhs wehra
nemt, ka wanfkarus (wehia pautus) ne dohd;
to warr lehti ismehginahs, kad ohles weegli
kratta, un eekichâ skallahs, jeb kad uhdens
wirsi peld; wiffas ohles, kas uhdeni grimst
labbas un derrigas irraid. Kad wista jau
weenu

weenu neddelu us ohlehm perrejusi, tad wehl
labbaſ warr paſiht, kad taſs ohles prett ſweſ-
zi turr, pee kurrahm tad farkanas ahderes
ſchur tur rahdahs, taſs labbas irr, bet kaſ
bahlas jeb tumſchas iſſkattahs, tee wanſkari
irraid un nekam nederr. Taſs affins lahſes,
kaſ ohles wirſgalla rahdahs, irr ſihme ka
gailis iſſchills; kaſ nu wiſtas ween un gai-
lus ne gribb, taſ lai tahdas ohles leek, kaſ
teewas un abbos gallos affas irraid, jo taſs
ohles kaſ appalas jeb tiklai weena galla affas
irr, gaili irraid; bet taſs garriniſkas, tee-
was un abbos gallos affas, wiſtas irraid.
So perrekli ne buhs zitta weeta pahrzelt, bet
kur wiſta perreht ſahkuſi, tur buhs palikt,
jo wianna patti wiſſlabbaku weetu ſinn iſme-
fleht. Wiſta 21 deenas mehds perrinaht;
aſtohtpadesmita deena warr raudſiht, woi
zahlſchi jau ſahſ ſchillt, un to warr darriht,
kad wiſta perrekli newaid, ka auſi tuwu pee
ohlehm likdams klaufahs, woi jau knahba.
Kad zahlſchi jau iſlihduſchi un ſauſi irr, tad
tohp iſnemti un wahzeli, kur ſpalwas eekſcha
irr,

irr, eelikti, ka mahte tohs ne nospeesch; kad
jau wiffi isnahkuschy irr, tad tohp ar smal-
keem peenâ mehrzeteem putraimeem, ar kup-
puschu peenu, peenâ mehrzetu baltu maisi,
jeb ar zeeti wahriteem smalki sakappateem
pauteem ehdinati, un to warr 2 jeb 3 nedde-
las darriht, kamehr paschi sahke graudinus
mekleht. Kad zahlus ahtrunâ audsinahht un
barroht gribb, tad no eesahkuma baltu peenâ
mehrzetu kweeschu maisi jadohd; kad jau 2
neddelas wezzi irr, tad samaisi ausu miltus
ar zukkursihropu, jeb labbaki ar Teriak, kâ
mihkla, taisi no tahs graudinus, un dohd to
teem zahleem; winni to labprahht ehd, azzim
redsoht aug, leeli un trekni tohp, tâ ka eeksch
2 mehnescheem tik pat leeli buhs kâ isaugu-
schas wistas. Kad jau zahlumahhte ar zah-
leem sahke staigahht, tad labbi japeerauga, ka
warren tahli eedama wannagam rihkle ne
skren; arri us winnas balsi putnumeitahm
waijag klausihht, jo kad wista dikti sahke fehrkt
un fluskscheht, tad wannagu reds un zahlus
safauz; kad pilnâ kallâ kladsma, tad zahleem
usfauz

usfauz lai behg, un wannags jau kahdu ferr;
 un tad ahtri janahk winnai paliga. Tik das
 schada wistas balsz irraid: Kad ohles dehjust
 tad preezigi brehkdama klads; kad perreht
 grihb, tad flukstedama apfahrt staiga un per-
 rekli taija; kad zahlischus wadda jeb safauz,
 tad lehni kungstedama, un kad schee neklausu,
 brihscham bahrgi flukschke, un kad spehrejū
 putnu reds, tad dikti fehrg un pilna rihkle
 kladsina. — Wistu kuhim waijag ruhmi-
 gahm, zeetahm, augstahm un sausahm buht,
 eekschā jaleez laktinus, fur uslehkt un gulleht
 warr, schohs ne buhs ne wissai resnus nedf
 teemus taisiht, jo kad laktz resns irr, tad
 naggi tohp isplahiti, un kad teemas irr, tad
 tohp farauti, no ka wistas dsihflu sawilkscha-
 nu dabbu un tislaz tohp; putnu meitahm arri
 jaraug, ka lakti skaidri un gluddeni irraid.
 Wistu kuhim waijag tumschahm buht, un
 ne tuwu pee zuhkahm, ka uttu pilnas ne tohp,
 un jau ta zuhku smakka wistahm pretti irr.
 Seemas laika winnas silti jaturr un jarauga,
 ka tahs meega ne tohp trauginatas, tapehz
 fessu

fesku flaf dus waijag pa weetahm list, jo schee
 gauschi pehz zahleem tihko, wiffwairak kad
 gull; ifneddelas arri prischus smilktus waijag
 wistu kuhiti bert, ka winnas warr isperrina-
 tees un no fuffkaineem istihritees — Da-
 schas putnu mohderes dohma, jo mas wi-
 stahm ehst dohd, jo labbaki tahs dehj; bet
 tas ta irr saprohtams; wassara newaijag win-
 nahm tit dauds doht, jo winnas paschas
 schurp turp mekledamas un par mehssleem kas-
 sidamas graudinus, fuffkainus jeb sahlites
 atrohn un pa-ehdahs; bet seemas laika, fur
 winnas to ne warr atrast un arri aufstums
 speesch, winnas papilnam waijag ehдинаht,
 un rihthos waffkaros nolikta laika preeksch kuhits
 durwin jabarro, tad sinnahs kuhiti atrast un
 laika sanahkt. Wistahm ne buhs wahjahm
 buht; no Mahrtina lihds jaunu gaddu win-
 nas warr ar maseem meescheem, astgalleem
 jeb atschkirrahm no sirneem ehдинаht, kamehr
 proht ka treknas tohp; pawassara ne buhs
 dauds dahrsos laist, fur wihna ohgas jeb zit-
 tas skahbainas lappas aug, winnas tahs gan
 lab-

labpraht ehd, bet tas skahbums winnahm
 labbu nedarr. Urridsan skaidru uhdeni wi-
 stahm ikdeenäs jadohd; jo wiff flapjums, fo
 tahs dseer, eeksch affinim un spalwahm eet,
 tapeh; arri winnahm Koriander jeb Kimme-
 nes warr uhdeni list, jeb pee meescheem pee-
 maisiht. Pirms wistas no kuhts islaisch,
 winnas buhs ikdeenäs pahrskaitiht, aptaustiht
 un raudsiht, kurra schodeen dehjiga buhs, bet
 pee aptaustifchanas jafargahs, ka tahm ar
 pirktu naggeem skahdu nedarr, tapeh; mei-
 tahm jeb mohderehm, kas to darra, buhs nag-
 gus lihdseni nogreest. Wistas, ka es jau saz-
 zijiis esmu, brihscham mehds flehptees, ohles
 iswasahht jeb apriht. Prette scho netikkumu
 es weenas wezzigas putnu mohderes padohmu
 stahstischu, fo es gan pats dauds netizzu, bet
 tomehr ta isteikschu, ka schi mahzija. Wia-
 na teize, ka tahdas wistas, kas ohles iswasa
 un klaida, buhs pirmajas 12 deenas jauna
 gadda (no 1 lihds 12 deenu seemas mehnescha)
 stihpa ehdinahht, jeb tohs meeschu graudus
 fo winnahm ehst dohd, leela tohwera stihpa
 bert,

Bert, ka winnas tur eefschâ tohs ehd; es to newarru apgalwoht, bet fchi deewajehs to daudfreif ismehginajusi, kam patihf warr raudsicht. — Wehl zits padohms; kad tahdu wistu aptausti un proht ka winnai ohle irr, jeb schodeen dehjiga buhs, tad eebehrsi winnai dehjusarna smalku sahli, tad winna tuhdał sawâ perrefli tezzehs, kad tad winnai pakkał eet, tad atraddihš fur winna dehj un ohles slehpi. Kad fchi ohles rihj, tad nemm kahdas wehja ohles, taifi abbôs gal-lôs zauruminu, ispuhti to baltumu un pildi atkal to ohli ar smalku, ar uhdeni samaisitu gipsu it pilnu, noleez tahš winnas perrefli, un kad fchi mehginahš tahš knahbaht jeb ap-riht un ne warrehš, tad scho nelabbu eerad-dumu atmettihš. — Wistahm arridsan flimmibas useet, un wiffwairak ta, fo Pip-su sauz, kad sadukkuschas wahji kehreht, un spahynus nolaiduschas staiga; fchi flimmiba rohnahš, kad winnahm rudsus dohd ehst, jeb no netihra smirdoscha uhdenš. Urri pee zah-keem fchi flimmiba pirmas neddelas rohnahš,
kad

Kad netihri tohp turreti, jeb kad winneem siltu
 maisi dohd ehst, un tad faspeeduschi weenā
 puddurksni sehsh. Kad to proht, tad buhs
 winneem mutti atplehst, ar pirksta naggi to
 baltu ahdinu kas wirs mehles irr, skaidri no-
 nemt, un to mehli ar seekalahm, jeb ar sah-
 ligu ettiki, jeb ar krehjumu, swaidiht, un
 tad labbu brihdi winneem dsert ne doht. Bet
 kad jau wista zaur degguni krahz, tad ta
 flimmiba jau nikna irr, un tad buhs winnai
 weenu masu spalwiau israut, to ar sweestu
 un smalku ingweru swaidiht un zaur deggunu
 bahst zauri, arridsan mutte buhs sweestu un
 ingweru eebahst; kad ingwers newaid, tad
 warr smalku pipparu nemt, bet ingwers dauds
 labbaks irr un tik gauschi nezert. Zitti dohma
 ka schi flimmiba no maseem tahrpineem roh-
 nahs, kas wistahm wirs galwas irraid; win-
 ni tadehl scho mahzibu dohd: Kad reds ka
 wistas jeb zahli flimmi irr, tad ismekle winnu
 galwu, tad atraddihš sikhus tahrpimus, kas
 no eefahkuma brushni jeb melni irraid, bet
 eeksch 2 jeb 3 deenahm isaug, sawelkash un ka
 rah=

rahzinu sehkla isfkattahs. Schee wistahm galwu grausch, un zaur to nahk schi slimmiba; tad janemm rohnautaukus, un ar to waijag wissu galwu swaidiht un labbi eeberst, tad schee tahypi sprachst, un wistas weffelas taps. Kad zahleem brihscham kimmenes dsehreena leek, tad scho slimmibu ne dabbuhhs.

Behl zits labs padohms. Nemm no linna kekureem tahs sehnales, fur sehkla newaid eekschä, taisi tahs siltä krahsmi it saufas, un sabersj to ar rohkahm smalki, peemaissi tik pat dauds kweeschu klijas, un tik pat dauds miltus no siblehm jeb ohsola ahbolineem, peeley aufstu uhdeni klah, ka tas ka beesä mihkla tohp, taisi no tahs graudinus un dohd tohs wistahm ehst, tad winnas zauru gaddu ohles dehs, kas leelas un brangas buhs. — Zitti atkal schahdu padohmu dohd, kad gribbi ka wistahm buhs ar weenu deht, tad wahri kannepu sehklas uhdeni, un dohd winnahm to ehst, un kad tas ne lihds, tad dohd winnahm brihscham brandwihnä mehrzetu maissi; kad winnahm buhs seemas laikā
per-

perreht, tad jaturr siltá istabá un ífdeenas
prishas smiltis jadohd. —

Wehl es jums scheid warretu stahsticht,
fà pee teem Egiptereem un Kineesereem wez-
zós laikós ta gudriba bija, zahlus pa tuhstó-
scheem us reisi siltá zepli isperreht, bet tè lab-
bu sinnu waijaga, zif siltu to zepli buhs kur-
rinaht, nedf tas arri kaut kahdá zepli isdoh-
dahs, bet winnam ar ihpaschu sinnu waijag
taifitam buht. Urridsan Wahysemme tas
jau no dascheem dabbasprattigeem maggumá
ismehginahts irr, zepli jeb eefsch sirgu süh-
deem zahlus perrinaht, bet winni wiffi to
atradde, fà tahdi zahlí tif spirgti newaid,
un tif ilgi ne dsihwo fà tee, kas no wistahm
isperrinati irraid.

m. 6.

(Turpma^z wairak.)

Rà ar weenas gohws peenu 4 jeb 5 tellus
warr dsirdinaht.

Nemm labbu mihsstu seenu, sakappa to
smalki, leez katlá, usleij uhdeni wirsü un lai
werd, kamehr tas uhdens ittin bruhns paleef.

Lab-

Labbaki wehl irr kad tahds leels pohds bithu,
 kam wahks irraid. Schahdu uhdeni warr
 2 jeb 3 deenas turreht. Kad jauns peedsim-
 mis telfsch 4 deenas sihdis irr, tad winnu warr
 ar peenu, kas ar scho uhdeni samaisihts irr,
 padfiridinaht, ta ka 3 dallas peenu un zettortu
 dalku seenu uhdeni nemt warr (jeb 3 glahses
 peena un weenu glahsi schahda uhdens).
 Kad jau neddelu wezs, tad warr pussa dalka
 peena un pussa dalka uhdens nemt, un kad
 3 neddelas wezs irr, tad us weenu glahsi
 peena, warr 3 glahses seenu uhdens peelect.
 Dhtra mehnescha jau warr mihsstu seenu
 winnam ehst doht, jeb kad jau prischu sahle
 irraid, warr islaist ahra lai pa-ehdahs, un
 kad jau mihsstu seenu jeb sahli ehd, tad warr
 trescha mehnescha ruhguschu jeb fehnes peenu
 pee ta seenu uhdens peelect, un tad irr gan,
 kad tikkai rihthos un wakkaros padfiridinahts
 tohp. Tee telli, kas ar peenu ween, jeb ar
 jehlu miltu putru dsiridinati tohp, leelu puns
 duri dabbu, wahji un frohpli paleef un ne-
 kam nederr jeb nosprahgst; bet kas ta tohp

ehdinati un dsirdinati, tee paleef wesseli
 un brangi isaug. — Irrlendereem, kas
 wairaf gahda peenu kraht un seerus jeb swee-
 stu taisiht, un tadehl telkeem peenu agri at-
 rauj, schi bruhke irr; winni puppas siltá
 krahsni schaude un tad smalki samalk, schohs
 puppu miltus winni uhdeni fá schkidru putru
 wahra, un ar to tellus, kad tikkai 3 deenas
 mahtes peenu sikhuschki irraid, dsirdina.

m. 8.

Sirds: meeriba.

Kad man irr firdi meeriba

Ko tad wehl eegribbu?

Tad ne mainu ar kehina

Us selt' un fudrabu.

Ko gohds, ko nauda palihds gan,

Kad firdi newaid meera man? —

Pehz mantahm un pehz augstibas

Pahrleeku ne dsennohs;

Nedf traktu lauschu lihgsnibas

Es aplam eegribboh.

Kad firdi turru meeribu

To wissu labprahk peezeeschu.

Gohds

Gohds Deewam, mannâ buhdinâ
 Es meerâ dshwoju;
 Un kattrâ deenas skundinâ
 Dauds preeku pabaudu;
 To man nei gohds, nei mantas dohs,
 Tapehz par teem ne behdajohs.

L.

Gahrda maife no Kartupeleem.

See kartupeli tohp no rihta masgati nomissoti, masôs gabbalôs sagreesti un prischá skaidrâ uhdent likti, kur teem lihds pussdeenas tà jastahw; tad tohp isnemti, katlâ eeberti un zits skaidrs uhdens usleets, bet ne wairak kâ tikkai ka tas uhdens lihds ar teem kartupeleem skahw, tad tohp tik ilgi wahriti kamehr wissi kâ beesfa putra sawirruschi. Werdohht waijag arweenu apmaisiht ka ne peedegg. Noleez tad lai atdseest tà ka rohku warr eebahst, un ispspeed scho putru zaur smalku feetu maifes abra, peeleez raugu (skahbu mihflu)

Flaht un famihzi ar rudsu milteem tik beesi kà
 pehz maises waijaga un lai tà par nakti siltu-
 mǎ stahw un ruhgst. Dhtrǎ rihtǎ ne tohp
 wairs uhdens peelikts, bet tikfai ar rudsu jeb
 kweeschu milteem tik zeeti famihzihts kà waija-
 ga, un kad gahrdu gribb taisiht, warr kahdu
 fauju smalki sagruhstas kimmenes peemihziht
 flaht. Tǎ lai atkal apflahtǎ abra siltumǎ 4
 stundas stahw, un patam warr to zepli iskur-
 rinaht. Tad taisi klaipus jeb kuffukus kà
 gribbedams, eeschauj zepli un lai iszeppi; tad
 buhs labba un gahrda maife. —

III. S.

(Turpmak wairak no Kartupeleem.)

Qabs semneeks un pateizigs schihds.

Preeksch kahdeem gaddeem leels prezneeka
 fuggis juhtrǎ buhdams zauris tappis jau sahze
 grimt. Laudis zik ween spehdami mekleja
 sawu dsihwibu glahbt, un tapehz ahtrumǎ
 zits par zittu us mastu kahpeleja un tur zeeti
 tur-

turrejehs. Du jau masta kohls lauschu pilns bi-
 ja, un weens schihds, kam nekur ruhmes wairs
 nebija peekehrtees, taggad jau buhtu noslihziis,
 gauschi luhdse weenam semneeka wihram, lai
 jel lautu pee wiina kahjahm turretees un ta
 paglahbtees. Labpraht, fazzija tas semneeks,
 peekerrees pee mannahm kahjahm un es turre-
 schohs zit spehdams, kad newarreschu wairs,
 tad slihksim abbi. Ta wiini sawu gallu
 gaididami turrejehs, un schihds nabbags
 teescham pirmais buhtu nogrimmis, kad tas
 semneeks ne buhtu tif labfirdigs bijis un win-
 nu luhgschanu paklausijis. Bet par leelu
 laimi, zits fuggis, kas wiinu brehkschanu
 dsirdeja, nahze ka no Deewu suhtihstis un is-
 glahbe wissus.

Tas schihds iswaijija ta semneeka wahr-
 du, wiina mahjas weetas, funga un mui-
 schas wahrdu, usrakstija wissu to, ka arri to
 deemu kad tas notizzis bija, pateize sawant
 dsihwibas glahbejam (ta nosauze winsch scho
 semneeku) un fazzija: taggad es ne ko ne speh-
 ju, bet es zerreju ar Deewa paligu, ka es
 tem

tew warreschu rahdiht ka man pateiziga sirds irraid. Eij sawu zellu wessels, atbildeja tas semneeks, es esmu darrijis kas ikkatram zilwekam pee sawa tuwaka darriht peenahkass; pateiz Deewam, kas muhs abbus no nahwes isglahbis irr. Tà wimmi schkihrehss, un jau diwi gaddi bij pagahjuschi ka weens no ohtra neko ne dsirdeja, neds kahdu sinnu dabbuja, kamehr it nejauschu muishas kungam no ta pascha schihda grahmata atnesta tappe; kurrà winsch tà bij rakstijis.

„Zuhs esseet gohdigs un labss Kunge, to esmu es preeksch diwi gaddeem, ar Zums runnadams, sajuttis; un tadehl Zuhs to par launu ne nemseet ka es tik drohsch esmu, Zums scho grahmatu rakstiht. Zuhs lehti mannis atminnesitees, jo es tas pats schihds esmu, kas preeksch diwi gaddeem no weena semneeka juhsu zeemà no nahwes isglahbts tappa. Lihds schim es nekà ne spehju mannam labdarritajam ko dahwanahht, bet daudsfahrht esmu es winnu Deewa preekschà peminnejis, Deewam par mannu glahbschannu parteil-

teifdams, un luhgdams, lai winsch mannu
 pelnischanu swehtitu, ka es mannam dsihwi-
 bas glahbejam sawu pateizigu sirdi warretu
 parahdiht. Deewš irr mannu luhgschanu
 paklausijis un manni swehtijis, un preezigš
 daru es to, ko es Deewam sohljijis esmu. Za-
 pehz suhtiju es taggad Zumš gohdigš Mui-
 schas kungs, drahnas daschadas preeksch ap-
 gehrbeem winnam, seewai un behrneem, ka
 arri 50 dukatus, ar leelu luhgschanu, scho
 maggumu zil manna rohka paspehsusi man-
 nam nihlam glahbejam nodoht. Es zerreju
 un luhdsu, ka Zuhš to par launu ne nemseet.
 Ja pats wairš ne dsihwotu, tad jel seewa un
 behrni par to preezasees. Weena masa at-
 bildeschanas grammatina no Zuhšu rohkahm
 un kahda sinna no manna labdarritaja, irr
 wiff ko es wehletohš, un tahš man lohti
 dahrgas dahwanas buhs; es esmu 2c. 2c.“ —
 Muischas kungs bij teescham gohdigš labš zil-
 weks, winsch tuhda liffke to semneeku pee se-
 wis atstelleht. Gan laudis drohschi un lab-
 prahht, ka behrni pee sawa tehwa, pee winna

nogahje, kad kahda waijadsiba bija jeb aizi-
nahti tappa; bet tomehr scho brihd semneeks
nabbadsinsch bailigs bija; jo no Muischas
funga naudu bija us parradu nemta, atmaf-
faschomas laiks jau turvu klast un nekas wehl
ne bija sagahdahts parradu atlihdsinahht. —
Ka tew klahjohs Ansin? usrunneja Mui-
schas funks gan mihligi. Ka jau nabbagam
wihram, es wehl juhsu parradneeks un ne
sinnu, ka spehschu atmafahht. Wehl es ne
esmu atprassijis, fazzija Muischas funks, bet
gan labbi ka tu pats atminnees, jo laiks gan
driht buhs. Sinnu gan, gohdigs Muischas
fungs, atbildeja winsch, bet fur nems Dee-
wam schehl? schogadd slikti rudsi, wassaraji
arri tahdi pawahji, seewa slimma, behrni
masi, gan es puhlejohs, bet Deews sinn ka
pahrtiks; apschehlojeetes schim brihscham,
kas sinn, woi Deews zitta gadda wairak ne
dohs. — Jau sahht raudahht. — Mui-
schas fungam pascham affaras birst. Paleez
kluft, neba tadehht tew likku aizinahht; es grib-
beju ar tew isrummatees un tu sahht raudahht,
paleez

paleez labß gohdigs wihrs, kà tu allasch bijis,
 strahda un zerre us Deewu, gan winsch lih-
 dsehs; un nu isteiz man atkal, fo es til lab-
 prahd dsirdu no ta schihda, kas pee tawahm
 kahjahm turrejehs, kà juhs juhra gribbejeht
 fliht, Deews sinn fur taggad warr buht!
 Ansis: Lai Deews labbu deenu nosuht, ja
 wehl dsihwo; ak kà to brihdi bija preezigs
 nabbags, kà Deews muhs til brihnischligi
 isglahbe. — Muischas kungs: Bet woi
 tewim ne fohlija fo doht? — Ansis: Sohli-
 ja gan, usrakstija mannu wahrdu, ir man-
 nas mahjas un muischas wahrdu, bet Deews
 sinn, woi ne buhs aismirsis jeb nomirris! —
 Muischas kungs: Dewaid wiff, winsch wehl
 dsihwo un tewis peeminn; redsi fo winsch tew
 atsuhd. Sche' Muischas kungs rahdija tahs
 daschadas prezzes, fo schihds bija atsuhthijs,
 gan audeklu preeksch frekleem, waddmalu
 preeksch pirzinahm drehbehm, lakkatus da-
 schadus, leelas raibas bohnmwillu ir sishschu
 drahnas; bet to naudu Muischas kungs wehl
 ne rahdija wiff, gribbedams wihra sirds no-
 man-

mannifchanas pahrbaudih. Ansis kà no bai-
lehm pahrnemts stahweja, newarreja runnaht,
azzis bersdams raudaja, un tikkai pehz labbu
brihdi waizija; kà juhs to sinneet, gohdigs
Muischas kungs, ka winsch mannim to sub-
tija, kas sijn woi tas Zums ne buhs? Ne
buhs wiff, fazzija Muischas kungs, manna
teesa, winsch mannim grahmatu rakstijis un
luhdsis tewim to nodoht, un schè wehl nauda
irr, fo man tewim buhs nodoht, peeze smits
dukatus jeb simts dahlderus winsch tewim
wehl atsuht. Muischas kungs lassija arri-
dsan to grahmatu winnam preekscha, Ansis
raudaja kà behrns; to es ne esmu wehrts,
lai Deems winnam to atmakfa. Bairak ne
warreja winsch isfazzih. Nu luhdse Mui-
schas kungam sawu parrada teesu atnemt,
zittu wiffu preezigs nonesse us mahjahm; kas
tas par preeks bija seewai un behrneem, kas
tik dauds selta naudu un mantas sawu muh-
schu ne bija redsejuschi. Pehz puffedeenas no-
gahje wiffi kohpa pee Muischas kunga, patei-
ze winnam un gauschi luhdse, schihdam leelu
pa=

pateizibas grahmatu atrakstihit un sinnu doht,
 ka paldeewš Deewam, nu labbi klahjahš un
 bes behdahm warr dsihwoht. Muishas kungs
 to labpraht darrija un ne ilgi pehz to, arri-
 dsan winnam dahwanas, sweschas semmes
 anglus un sahles schihds nosuhtija. Bet sa-
 wa dsihwibas glahbeja winsch ifgads peemin-
 neja, un gan naudu, gan prezzes dasch da-
 schadas suhtija, tà ka Ansis ihšā laikā brangs
 turrijs fainneekš tappa, kam lohpi un man-
 tas papilnam bija, un wehl brihscham nabba-
 geem faimineem warreja palihdseht. Neds
 arridsan warr fazzihit, fà winsch naudu is-
 dsehre jeb ischkehrdeja, bet allasch rahmi un
 gohdigi dsihwoja un pa wissam to newarreja
 zeest, kad zitti schihdus lammoja un par pag-
 ganeem sauze; tad fazzija Ansis: starp wis-
 seem zilwekeem irr labbi laudis, lai Deewš
 ir schihdus aplaimo un swehtus darr.

III. 6.

Bleh-

Blehnu tizziba.

Wezzais Indrikis sawam dehlam labbu
 mahjas weetu, sirguß un lohpus papilnam,
 labbu teesu naudas un wiffadus pee namma-
 turrefchanas waijadfigas leetas nodewe un
 daudsfahrt fazzija: Strahda mans dehlß,
 un luhds Deewu, tad nekad maifes truhkums
 buhs; kas tikkußchi strahda, to Deews sweh-
 ti, bet kas flinks irr un blehnaahm tizz, tam
 baddu jazeesch. — Bet Jahnis tehwa mah-
 zibas ne klausija, labpraht par frohgeem un
 tirgeem apfahrt staigaja, naudu istehreja un
 neko ne strahdaja. Kad tehws nomirris bi-
 ja, tad pagallam wiffu darbu atmette, lauki
 palikke ne apfohpti un seewa, behrni, faine
 un lohpi sahze badda nihkt. Weenreis froh-
 ga dferdams, nahze tahds semmes tekkulis,
 kas ar salehm apfahrt staiga, wiltigs krahp-
 neeks, bet kam labba mutte bija, dauds war-
 reja runnaht, pasakkas teikt un melloht. Tas
 bija Jahnam labs patihkams schuhpu beedris;
 nu sahß abbi dsert un farunnatees, un schis
 lehti

lehti nomannija, ka Zahnis mulkis un bleh-
 autizzigs effoht. Zahnis weenu stohpu allus
 un fohrteku brandwihna pehz ohtra aismakfa-
 ja, lai tikkai ar weenu runna un fatvus mel-
 lus teiz, kamehr tehripikkis us weenreis it
 fleppeni sahk waizahk: Woi tu arri sinni
 brahk, ka scheid tuwumâ meschâ nauda aprakta
 irraid? un to warretum lehti dabbuht, jo es
 ihstis naudu razzejs esmu un ammatu proht.
 Kapehz tad ne isrohki? waizaja Zahnis. —
 Tas ne eet tik ahtri, atbildeja schis wiltineeks,
 bes paliga es to newarru, un naudu arri
 waijaga kabbatâ turreht, treijadu naudu, selta,
 sudraba un warra naudu, un redsi, tas man
 truhkst. Du sahze Zahnu luhgt, woi newar-
 retu to naudu faraudsicht, tad wehl scho pa-
 schu nakti warretu noet to naudu israkt.
 Woi tad dauds waijaga? waizaja Zahnis. —
 Kad tikkai trihsdesmit dahlderu buhtu, bet
 ne maggak; jo tur leels pulks, bes galla leels
 warra katls naudu pilns effoht. Zahnis tik
 peedsehris kâ bija, straipeleja us mahjahm un
 sagrahbe zif ween warreja dabbuht, pehdigu
 teh-

tehwa krahjumu, dukatus, dahlderus un
warra naudu pa wiffam gan drihs peezeesmit
dahlderus, ar fo winsch atkal us frohgu
steidsehs, fur winsch sawu naudurazzeju zeeta
meega krahzoht atradde. So nu gult, sauze
Zahnis, sche tew naudu zil waijaga, jau
gailis pussnakti dseed, eesim meescha, ir lahps
stas un zirwju es no mahjahm lihds atnessu.
Du zehlehs preezigs tehripikkis, un wehl kah-
das glahses brandiwihna isdsehruschi aiseet
abbi us leesu meschu, pa zellu eedamis Zahnu
wehl lihds un peekobdina, lai jel ne wahrdu
pretti ne runna, bet to darra fo schis leek.
Tad mescha nogahjuschi, tehripikkis Zahnu
appalsch leela ohsola leek stahweht un pagai-
diht, kamehr winsch noeetu to weetu ismek-
leht un to launu garru aisdsiht, kas to naudu
apfarga. Pa tam schis besdeewigs wiltineeks
ar to naudu fluffinam aiseet, un pamett nabba-
gu Zahnu appalsch ohsola gaidoht, kas tur
salihzis, drebbedamis un gaididamis stahw,
kamehr jau gaisma fahk aust; tad azzis kauna
un assaru pilnas, ka nopluzzinachts suns asti

nolaidis us mahjahm welkajs isgulletees.
 Gan noschehloja sawu pehdigu naudu, bet
 kas to atdohs, kas jau wilkam rihle; un
 wehl tappa apsmeeš kad to teize; gudri lau-
 dis galwu frattidami sazzija: Kas blehms
 tizz, tas peewilts tohp. —

III. S.

**Kannepes tik smalkas taifih
 ka linnus.**

Pataisi sahrmu no labbeem pelneem un
 peeleez kahdu maggumu dsihwu kasku (kas
 dshešts newaid.) Kad labbi wirris tad no-
 nemm no ugguns lai nostahjajs un skaidrs
 paleef. Us 10 mahrzineem kannepu, nemm
 1 $\frac{1}{2}$ mahrz. seepju, sadrahsti to smalki un leez
 to pee ta iskahsta skaidra sahrma klahst. Leez
 tad tahs kannepes pa saujahm katla, usleij
 to sahrmu ar tahm seepehm wirsu un lai 24
 stundas ta stahw, tad leez us ugguni, un lai
 3 stundas dikti werd, isnemm tad un noleez
 ehna

ehná lai schuhst, un kad fausß irr tad bersi
 kättru sauju ar rohkahm, jeb isfukka zaur
 smalkahm sukkaahm, tad warrehs tif pat smal-
 ki wehrpt kà linnus. —

m. 8.

Linnus kohfchi baltus un smalkus taifih.

Wahri labbu fahrnu no diwi dallahn
 Behrsu jeb wihsnu pelnu un weenas dallas
 dsihwu nedsehstu kalku; kad tas labbi wirris
 tad noleez lai atdseest un nostahjahs, un is-
 kahsi zaur kahdu beesu lakkatu, ka ittin
 skaidrs irraid. Sagreesi us 10 mahrzineem
 linnu, 2 mahrzinus seepju smalki, leez pee
 ta fahrma un lai atkal werd, kamehr ta seepe
 sawirrusi irraid. Nemmi tad labbu seelu kat-
 lu, leez dibbeni salmus un kahdu lakkatu wir-
 si, tad leez tohs linnus pa saujahm eekschä,
 bet taifi tahm saujahm abbös gallös masgu ka
 ne fareschginajahs, bet to widdu isfchirri,
 kad

Kad tà kashda kahrta linnu likta irr, tad ap-
 klahj ar lakkatu, leez atkal linnus un atkal
 lakkatu wirsü, un tà ar weenu kamehr katls
 gan drihs pilus irr. Usleij tad to fahrnu
 wirsü, lai tà weenu deenu un nakti stahw,
 tad leez us ugguni un lai 3 jeb 4 stundas dikti
 werd, noleez tad un kad atdsiffis irr tad mas-
 ga tohs linnus atkal skaidra uhdeni, noleez
 ehna lai schuhst, un kad fausi irr, tad win-
 nus atkal warr mihsstiht, fulstiht un fukkagt.
 Kad weena wahrishana ne buhtu gan, jeb
 kad tohs linnus ittin smalkus un baltus gribb,
 tad winnus diwi jeb trihs reis tà warr wah-
 riht, tad tik mihssti un smalki kà sihde buhs.
 Tohs pakkulus warr kà bohmvillu kemmeht,
 wehrpt jeb pehz gultu dekkeem bruhkeht. —

M. S.

Kà nelabbi tas irr, behrnus baidiht.

Zegahjuscha seema sawu draudsi apmekle-
 dams, es weena sehta eebranzu, fur patlab-

Ban diwi sehni ahra gaddijahs; tik ko mannis
eeraudsijufchi, schee fleegdami par faklu par
galwu istaba eemuffe, un nu es jau dsirdeju,
fa tas par to istabu gahje. Ak tu suhra bal-
ta deena! Kahda jakts te bij redsama! sche
weens appaksch gultas palihde, tur zitti ais-
krahfni falehze, un tee masiani fa zahli pee
mahtehm peespeedahs; tee behrni raudaja,
tee wezzaki, zits smehjahs, zits bahrahs, woi
ne fazziju fa mahzitais nahks — kam ne tiz-
zeet — nu dabbusheet pehreni! Tahdi ehmi
man pagallam ne patikke; mihli lautini, faz-
ziju es, kapehz juhs ta behrnus eebaideet? tas
newa labbi. — A waijaga, waijaga, at-
bildeja weena mutterina, pee rattina sehdeda-
ma, bahscheet tikfai wiffus kulle, mums tah-
di nebehdneeki behrni. Ne, atfazziju es, tas
ne peeklahjahs behrnus baidiht, prahtigi wezza-
ki to ne darra, bet teem irr preeks kad behrni
gohdu proht, un smuffi drohschi ar ikweenu
runna; nu es tohs behrnus preekscha aizinaju,
bet kahdas mohkas teem wezzakeem bij, ka-
mehr tee winnus no faktu fakteem istreeze, es
grib-

gribbeju ar teem isrunnatees, bet wiini tà
drebbeja, ka man schehl bij to redseht, un ja-
atlaisch tee nabbadsinni. Scho nelabbu ee-
raddumu esmu es dauds weetàs atraddis; ne
nemmeet tad par launu, tehwi un mahtes, ka
es jums no tahdas neprahstibas kahdu wahr-
dinu pee firds leeku; jums irr smeekli kad
behni bihstahs, bet tizzeet mannim, schee
smeekli, daschadi, jums pascheem, un teem
behrneem skahdu darra. Behrnus baidiht,
irraid deemschehl wezzu wezza mahniba,
un atlikkums no paganu tizzibas; jau teem
Reemereem un Grefkereem, bij wiffahdi bee-
dekli un ehrmigas leekas gihmes, ar fo tee fa-
wus behrnus brihdinaja, un daschòs sweht-
kòs ta bij ihpascha lusteschana, ehrmigi is-
gehrbtees, un tad tohs nabbaga behrnus dseu-
nacht un baidiht. Tas nu gan brihnums ne-
wa, jo to brihd arridsan paschi wezzaki, schah-
deem tahdeem elka deeweem kalpoja, un neis-
skaitamus mahnus tizzeia; bet, kad wehl
muhfu atskaidrotòs laikòs, tehwi un mahtes,
behrnus mahja no hubbuteem un buschman-

neem bihtees, jeb saimei wallu lauj to darriht,
tad pateesi irr janobrihnahs, jo ar muhsu tiz-
zibas, un gaischakas sinnas no dauds leetahm
tahdi blehni nesaderrahs. Tehwi un mah-
tes! juhs tatschu gribbeet, no saweem behr-
nineem isaudsinahht tahdus zilwekus, furru
dsihwiba buhtu drohscha meeriga un ar tikku-
mu ispuschkota, sinnadami, ka jums bes tam
par to irr ja-atbild, kahdi laudis no teem isaug;
neggi jums tad par wissu to irr jagahda kas
winnu prahtu apgaismo, winnu firdis us
wissu tikkuumu lohziht warretu? Ittin ta, ka
weens prahtigs dahrsneeks saweem jauneem
kohzineem wissus nelectus farrus nogreesch,
un fur kahds lihkumiasch rahdahs, to isloh-
zihs un peesees, lai dischani aug, tapat arri-
dsan wezzakeem waidsetu sawus behrnus
kohpt un audsinahht. Lai nu apdohmajam,
kas no tahs behrnu baidischanas atlezz, tad
juhs paschi atsihseet, woi ta gan labprahti-
geem wezzakeem peeklahjahs, juhs atrasseet,
ka arridsan ta grehks irraid, faut ganna bikti
ne stahw. **Pirmâ kahrta**, tahdi beedekli

un pasaffas no bubbuleem un fehmeem tohs
behrnis bailigus darra, tee neween kamehr
masi par katru neeku faraujahs, no wissu bih-
stahs, fo tikkai sweschu eerauga, un zaur tah-
dahm isbailehm daudsreis flimmi tohp, jeb ka
gan irr redsehts, us weetas nomirst, bet tas
bailigs prahts paleef, kad arridsan leelaki is-
aug, un tahdam bailigam zilwekam irr ihsta
sohdiba, winsch trihz un drebb, fur tik sawu
kahju zehlis un nesunn glahbtees, ja kahda
breesmiba useet, fur waidsetu drohschu firdi
nemtees. Ak kahda labba manta irraid tah-
da drohscha firds eeksch daschadahm dsihwi-
bas waijadsibahm — un juhs to pee saweem
behrneem isdeideht gribbetut? Kahda puhle-
schana jums pascheem ar tahdeem bailigeem
behrneem, deen un nakti tee jums irr jafarga,
ka teem ne gaddahs isbailes, juhs ne drihlsteet
ne weenu azzumirkli sawu azzu no teem atraut,
un kurrat mahdei gan tik dauds wakkas pee
behrneem ween sehdeht? jeb tohs wissur lihds
wasah. Dhtra kahrta, schee beedeeki un pa-
saffas arridsan tas pirms awohs wissadas
mah-

mahau un blehnu tizzibas irraid. Tee behr-
 nini dsird no bubbula; nu schie fahf doh-
 maht, kà wiasch gan isfkattahs? teem jau
 wiffahdi ehrmi un diwaini swehri rahdahs,
 ar leeleem raggeem un uggunigahm azzim, un
 tà wiaini sawu prahtu apraddina ar ehrmi-
 gahm dohmahm un neekeem. Wiff tas, tam
 mihsstam behrna prahtinam, kà falkohht, ee-
 speeschahs, un tanni kà rehtas paleef; jo juhš
 pee few pascheem to warreet nomannihht, kà
 zeeti wiffas leetas, fo jaunás deenás redsejam
 un dsirdejam, prahtam peekerrahs. Nahf
 nu tee behrni leelaki, tad wiaini no tahdeem
 neekeem newarr atraisitees, lai ir sinnatu ka
 neeki irraid, un tahdi bailigi zilweki paleef,
 kas ar fehmeem ragganahm un pascha ne-
 schkihsta nopuhlejahs, no wiltneekeem pee-
 krahpti un no prahta laudim apsmeehti tohp.
 Un par tahdeem bailigeem pintikeem juhš grib-
 betut sawus behrnus audsinahht, kurveem, kas
 siin zeek daschá tumfá nakti buhs par zellu ja-
 eet, un daschá labbá deená weentuleem par me-
 schu jadsihwo; af tad teem deesgan mohkas
 buhs,

buhš, un tee wehleseeš, kaut jelle wezzaki man
 ne buhtu tahdus neekus eeteikufchi. Tre-
 fcha fahrta, kad behrni nerahtni juhš tohš
 baideet ar bubbula, ar wilku; kapehž? lai behr-
 ni rahmi klaufigi paleek, woi newa tà? bet
 ko palihds tahda klaufifchana? nebbè no jumš
 tee bihstahš, bet no bubbula; nebbè tee at-
 fiht, ka ta brehkſchana un zittas nerahtnibas
 kahds netikkumš, bet tikkai no bailibas rim-
 stahš, lai bubbuls ne nahk. Tatschu juhš
 gribbeet lai behrni juhš paſchus mihlo un goh-
 dina, un no mihleſtibas prett jumš wiſſu lab-
 bu darra, no nerahtnibahm tapehž ſargajahš,
 kà tee paſchi proht, kaš neklahjahš, un jau pee
 ſawahm pirmahm behrna netiklibahm mah-
 zahš, wairak to ſaunumu ne kà to ſohdibu
 bihteet. Bet ko tad nu padarra tahda ne-
 leeta baidiſchana? nahk teem behrneem
 prahtš, ka winni jau paſchi ſahk par bubbula
 ſmeeteet, un zittus maſakus baidiht, tad tee
 juhš wairš ne behda; ušaug tee leelaki tad
 pagallam nebeh dneeki tohp, un nedš Deewam
 nedš jumš, nedš Rungeem no labbas firdeš
 klau-

Klausigi. Kur tee sohdiibu ne reds preeksch az-
zim, tur gan mas labbumu darrihs, ne krahp-
schanu, kauschanu, dserschanu, bet tik kai pa-
tagu zeetumu un zittas sohdiibas eenihst, jo
tee no jaunahm deenahm ta apradduschi wissu
no bailibas ween darriht; raudaja tee, tad
ar bubbula tohs apluffinaja, eegribbejahs tee
fo, tad wilku aizinaja, tapeh; nu arrihsan lee-
laki tappuscheem wissur beedekla wajjaga; te
pateesi warretu fazzihst; ja juhsu taisniba ne-
wa labbaka .c. tad juhs to debbes walstibu ne
eemantoseet. Ekfur welta mahziba! fazzihst
zitti; nebe muhsu behrni, fo no bubbuleem
un tahdeem neekeem sinna, ja nu brihschan
tohs ar ubbagu un schihdu eebaidam, jeb
wezzu wihru sauzam, lai kulle bahsch, tapeh;
nefahds launums. Woi ta? Kas sinna ka
buhst, lai ir to ismeklejam; bubbuli busch-
manni un zitti tahdi beedekli, irraid tik kai is-
dohmati neeki, teem newa buhschana un dsih-
wiba, ja nu tohs bihstahs, lamma, un par
neganteem swehreem turra, tatschu zitti zil-
weki ne tohp apsmeeiti un smahdeti. Bet kad
juhs

juhš wezzu wihru, ubbagu, woi schihdu par
beedeſki nemmeet, kaš tad noteek? nu jau tee
behрни ikweenu wezzaku, ubbagu un schihdu
ar bailehm ušſkattahš, un no teem, kaš ſinn
fo launu eedohmajahš; artig taš pareiſi?
jumš buhš tohš mahziht, ar katru zilweku kà
ar ſawu tuwaku drohſchi, nihligi dſihwoht,
wezzakus laudiš gohdaht, nabbagu ſchehlſir-
digi uſluhſoht, ir ſchihdu par ſawu tuwaku
turreht, un juhš tur pretti jau mihkſtâ behрnu
ſirdi eespeescheet tahdaš nemihligas baileš un
dohmaš, kaš tad jo deenaš jo wairak apzee-
tinajahš, kà kahdš eepohſtehtš ſarrinſch un uš
daſchu apgrehkoſchanu prett zitteem zilwekeem
ſkubbina. Kà taš gan patikš nabbadſinnam?
ja tuhdaſin, kur wiſſſch rahdahtš, behрni ſahl
fleegt un behgt, jeb wezzakeem, ja behрni dreb-
bedami no teem atraujahš, jeb ſchihdam ka
no winna kà no ſwehra behg; bet beš tam
zaur to wehl daſcha leela nelaimе notift warr;
zeek reiſ ne gaddahš, kà behрni weeni paſchi
par ahru dſihwo jeb iſtabâ paleek? ja nu teem
kahdš ubbagš, kahdš ſchihdš uſeet, neggi tee
eeſſch

eefsch sawahm isbailehm warr flimmi flucht,
 jeb deemschehl aisgrahbti tapt. Un es pats
 sinnu, ka weenâs mahjâs tahda nelaine no-
 tikke; teem wezzakeem bij par ahru darbs, un
 istabâ tikfai weens flukfîs behrnu aufleja; ee-
 nahf weens schihds ar lahdiiti muggurâ, kâ
 winni jau mehds staigaht — nu tas nejehta
 flukfîs eebrehzees, mett to behrnu pee semmes
 un skreen prohjam — bet eefam wehl tas
 schihds tohs wezzakus sa-aijinahna, tas behr-
 ninsch brehkdams klemmi dabbuja.

Beidsoht man wajjaga wehl weena eerad-
 duma peeminneht, kas pagallam neleetigs,
 prohti, ka tohs behrnus ar mahzitaja un
 skohlmeistera mehds baidiht. Es dohmaju,
 ka jums peeclahtohs sawus behrnus tã eerad-
 dinaht, mahzitajus un skohlmeisterus kâ sa-
 wus wisslabbakus draugus mihleht, un jo
 deenas jo wairaf mihlestibâ un drohschibâ
 pretti teem peeaugt, no furreem tee tik dauds
 labbumu warr mahzitees. So paspehi mah-
 zitaîs ar wissu sawu darboschanu, ja teem
 klausitajeem newa mihligs, peetizzigs prahts?
 tas

tas nau deesgan, ka winsch spreddiku teiz —
 behrnus fristi — pee slimmeem brauz, ne,
 tam waidsetu wiffas leetas juhsu draugam un
 padohna-dewejam buht; bet ka spehtu winsch
 juhsu firdim peekuht, ja juhs no jaunahm
 deenahm jau tohpeet eebaiditi, kahda mihle-
 stiba tad warr vastees? Ak tapehz irr mums
 mahzitajeem tahda puhleschana ar teem behr-
 neem, kas peewesti tohp, tapehz mehsh sawai
 draudsei, deemschehl, fweeschineeki essam, un
 zaur to tas arridsan nahk, ka tee behrni us
 skohlas tahdi noskummuschi eet, ka us zeetu-
 ma. Bet tatschu behrneem jabihstahs? Pa-
 reisi! lai bihstahs — bet no jums, tehwi un
 mahtes; lai bihstahs, ka juhs teem sawu
 mihlu firdi ne atwelzeet. — Mahzait tohs,
 ka tee ar sawu paschu prahtu atsihst, kas irr
 nerahtniba, un kapehz no tahs jafargahs, ka
 no tahs nekahds labbums atlezz; mahzait
 tohs, juhs un zittus zilwekus firsnigi mih-
 leht, un gohdu, labbu flawi, un mihlestibu
 starp laudim, par to wiffaugstaku mantu tur-
 reht, tad winnu firdis mahjohs fwehta gudra
 bih-

bihjaschana, Fas winnus mahzihs wiffnotal darriht to labbumu, un no negantibas farga-tees, un salda drohschiba wiffur winnu wad-dons buhs. Weeglafi tas gan irr, bubbulu jeb wilku aizinaht, ne ka ar gudru pamahzi-schanu tohs apfluffinaht — bet lai jums ne-wa schehl ta darba. Pamahzi tawu dehlu un darbojees pee winnu, ka tew behdas ne nahk zaur winna nejauka dsihwojschanu, ta mahza tas gudrs Sihrafs.

Vogt.

Labs padohms, kahda wihse is-
pueschas weetas rudsulauka
atkal warr apstahdiht.

Lauzineeki gan preezajahs, kad rudsu sahle preeksch seemas labbi eesalst, un tomehr irr redsehts ka tas til labbi newald, bet rudsseem skahdu darr; jo kad ta semme zeeti fas fallusi irr, tad uhdens ne warr ahtri eewill-tees, bet kad mihksta laika jeb pawassara sneegs kuhst, tad fur leefni irr sakrahjahs un
rudsfi

rudsi ispuhst. Es weenâ pawaffarâ tahdas ispueschas weetas atkal ar rudseem apstahdija, un tas tik labbi isdewehs, ka es labpraht wisseem lauzineekem scho padohmu dohdu, un wehletu ka tee to wairak un labbaki wehl ismehginatu.

Bet woi tas ne buhs besgalla leels un gruhts darbs, rudsu lauku apstahdiht? jo kad labbi buhs saknotees un aukt, tad kat-rais stahdinsch ar sinnu isnemmanis un jaunâ weeta leekams jeb wehl apleijams, un kas sinn, woi tad wehl ar zitteem augš un eetezze- fees? — Tâ runna puffedokulehzeis kas no darba behg, un katru darbu besgalla leelu un gruhtu turr. Bet es dohmaju, ka tas darbs tik wissai gruhts un leels newaid, un to es pats esmu ismehginais. Es pawaffarâ garr rudsu lauku staigadams, rudsu stahdinus ar needru iszehle, atkal zittâ weeta eestahdija un tikfai ar kahju mas peemihju; pehs 3 deenahm es atkal tur staigadams redseja, ka schee stah- dini ne fawihtuschi bet stingri un prisch bija. Tad man azzis atdarriehs; es likku tuhdat

Din-

diwsarrainu ar dselsi apfaltu fuhdudakfchu at-
 nest, rudfy stahdinus ar to iszelt, zittas
 weetas ar to paschu dakfchu zaurumus semme
 taifiht, tohs stahdus eelift un ar kahju ap-
 miht. Semme bija faufa, leetus ilgi ne bija
 lihjis, un wehl pehz diwi neddelahm leetu ne
 lahse ne lihja, un tomehr manni stahdini
 lihds ar zitteem auguma auge un gattawi tap-
 pa; un schee stahdi jau labbu sprihdi augsti
 bija, kad es tohs stahdija; labba wehl aug
 kad jauni un masi irraid, tapehz scho darbu
 tuhda pawaffara, kad semme mas noschuisi
 irr rohkas nemt warr; un tas arri, ka es to
 patz ismehginajis esmu, tik knaschi eet, ka 3
 zilweki weena deena 20 tuhstoschus stahdinus
 pahrstahdiht warr. Wehl ahtraki tas darbs
 steidsahs, fur tahdas leelas weetahs irraid fo ar
 arflu warr usart un mas noezzeht, fur tad tohs
 stahdus tiklai warr semme nomest un ar kah-
 jahm apmiht. Zo labbaki wehl aug kad ar
 masu rohkas arflu waggas dsenn un tur ee-
 leel. Tas arridsan tahm weetahm fur tohs
 stahdus isnemm, nekahdu skahdu ne darra,

jo jebſchu retti paleef, tomehr labbaki aug un
iſpleſchahs. —

m. 6.

Schweta leetus.

Pehr'n lappu mehneſcham iſeijoht, weenâ
nakti ſihws pehr'kons bija ar leelu wehtru un
diſch leetus lihja. Es no rihta uszehlohs,
lohguſ atdarrija, to jauku dſeſtrumu baudiht,
fâ weens kaiminſch un labſ draugs gartam
eedams man labburiht nodewis waizaja: Woi
juhſ dſirdejeet kahds pehr'kons ſchonakt riſbe-
ja? Kâ nê, atbildeja es, es zauru nakti
kahjâs biju. — Woi jumſ baiſſ irraid, ka
newarrejat gulleht? — Wiſſai drohſch es
gan ne eſmu; un kad ir buhtu, es tomehr ne
gulletu. — Kadehl? — Tadehl, kad kah-
da ſkahde noteef, ka es wiſſai neiſbihſtohs,
bet jautrſ un ahtruma ſew un zitteem ar pa-
dohmu un paligu pee rohkaſ buht warru. —
Bet woi juhſ arri ſinnat, waizeja manſ
kaiminſch, kahds leetus ſchonakt lihja? —
Kahds

Kahds tad? — Tihrs sehweles ar uhdeni un
ugguni zaur zaurim; — Lai Deews pasar-
ga! Kas to teiz? — Nahzeet paschi raudsicht,
woi newaid wehl tihrs sehweles us wissahm
uhdens pelzehm — Es isgahju ahran, un mehš
atraddam wissur, fur uhdens fatezzejis bija,
tahdu dseltenu it smalku pulweru, kas kà sa-
gruhsts sehweles isfkattijahs. Man tas jau sin-
namš bija, un es to jau daschubahn eeksch grah-
matahm biju lassijis un pats ismehginajis kas
tas effoht; tadeht fazziju es us sawu draugu:
Raudsesim jel, woi tas arri pateefs sehweles ir-
raid? — Kas zits, atbildeja winsch, kà tihrs
sehweles! Mehš nehnam ar sudrabu karroti lab-
bu teesu no schi pulwera, un es turreja to tik ilgi
us ohglehm, kamehr it saufs palikke. — Zuhš
tak sinnat, fazzija es, ka sehweles ar kuhtru
sillu leesmu degg un negantu smalku dohd,
raudsesim, woi tas ar scho pulweru arri tà
buhš? — Es winnu usbehre us tahm oh-
glehm, tas ahtri sadegge, bet ne silla leesma
nedš sehweka smalka bija. — Nu es prohtu
gan, fazzija mans kaiminsch, ka sehweles
winsch

winsch newald; bet kas tad warr buht? —
 To es jumš gribbu skaidri issteikt, atbildeja es.
 Redseet, mihlais Draugs! taggad wissi kohki
 meschōs un dahrsōs seedu pilni irraid. Wis-
 seem dabbas prattigeem tas taggad jau sin-
 nams irraid, ka pee semmes augleem, koh-
 keem, pukkeh̄m un sahleh̄m, ittin tapat kà pee
 zilwekeem un lohpeem, zitti wihriska zittas
 seewiska fahrta irraid, un ka kohki pukkes un
 sahle tà apauglojahs, kad tas smalkais seedu
 pulwers no wihriskeem seedeem, us tahm see-
 wiskahm seedu pukkeh̄m no lehna wehjina nests
 tohp. Rahda jauka skattischana, ko juhs
 daudsfahrt buhseet redsejuschi, kad rihōs jeb
 wakkarōs, tas smalkais rudsu seedu pulwers
 zellahs un no wehšmina pah̄r wissu lauku tohp
 nests un isplah̄tehts. Kad nu leela wehtra
 irraid, kà schonakt bija, tad tohp tas seedu
 pulweris ar warru nokrattih̄ts, tahli ais-
 wests, un ar leetus lahseh̄m semmē kriht.
 Tapat brihscham leetusuhdens farkans isskat-
 tahs, no ta farkana seedupulwera, no ahbo-
 keem, bumbehreh̄m un opsah̄m; un kas to

labbi ne proht, teiz kà affinsleetus lihjis.
 Tapehz arri leels leetus ar wehtru seedu laiká,
 augleem flahdu darr, jo tad irr tuffchi seedi,
 kas nokriht un auglus ne ness. Zuhš arri
 teizeet, kà ugguns ar leetus lahsehm nokrittis.
 Das gan tà buhs saprohtams; Pehrkoná
 laiká wiss gais un wisswairak tas leetus uh-
 dens kas tad lihst, ar tahdeem sihtarigeem
 twaifeem pilns irraid, kurri kad kohpá behr-
 schahs, spihgulo. Es to patš nekad ne esnu
 redsejis, bet dabbasprattigi teiz, kà ta weena
 jauka skattischana essohti, kad nakts laiká ar
 pehrkonu lihst, un tahs leetus lahsites kris da-
 mas behrschahs un spihgulo kà swaignites;
 bet tahds nedeggams ugguntinsch tiklai spih-
 gulo un ne dedsina. Mannam kaiminam
 tahs islusteschanas jau sinnamas bija, ko ar
 tahdahm skunstigam sihtaru glahses lohdehm
 warr darriht, un Latweeschi no ta warr
 eeksch tahs jaunás gudribas grahmatas, L.
 31 wairak lassiht un mahzitees. Tà beidschš
 muhsu mihliga farunnaschana, un mans kai-
 minsch atstahdams mannim pateize, par tahm
 lab-

labbahm mahzibahm, fo es winnam dewis
biju.

III. S.

Dsehrejs. *)

U brandwihns! kad tu ne buhru,
Tad jaktu es wehl rummaku,
Tad sabbaki ar kaschoku
Man taggadin wehl apgehrbin —
Bet kamehr tu man willina,
Walts speekis manni pawadda,
Ar bassahm kabjahm jastaiga
Un skrandas jawelk muggurâ. —

G. S. S.

Grahmatu sinna.

No wissahm tahm daschadahm grahma-
tahm, kas latwiskâ walloâ Kursenneekeent
peh; sivehtischanas, gudribas un jaukas is-

F 2

luste-

*) Dieses bisher noch ungedruckte Gedichtchen des sel.
Pr. Stenders, welches ich aus Güte des Herrn Supe-
rint. D. Ockel erhalten, verdiente doch wohl hier einen
Platz.

III. S.

lusteschanas farakstitas irraid, teescham tas
 leelakais pulks un tahs wifflabbakas, no ne-
 laika wezza zeeniga Sehpilles Basnijkunga
 Stendera irraid; kurra waheds un gohds
 muhsu starpa gan muhschiga pateiziga peemin-
 na paliks. Winsch pats no Tehwa Tehweem
 Kursemneeks buhdams, sawus semmeslaudis
 ka draugs un brahlis mihloja, un tadeht wis-
 su sawus dsihwibas laiku un spehku us to no-
 dewe, Kursemneekus mahziht, apskaidroht
 un tohs par gudreem, labbeem un laimigeem
 laudim darriht. — Winna augstas gudri-
 bas grahmata, kas jau preeksch 20 gaddeem
 farakstita, irr weena dahrga un lohti teizama
 dahwana, ar ko winsch muhs apschinkojis;
 un no kurras arridsan behrens kas tikkai las-
 siht proht, dauds jaukas un derrigas mahzi-
 bas, kas lihds schim Latweescheem ittin swe-
 schas un nesinnamas bija smelt warreja. —
 Schi grahmata irr ispirkta, tahs daschadas
 labbas mahzibas jau gan drihs wisseem Lat-
 weescheem sinnamas, un jebshu dauds waizi-
 schanas pehz winnas bija, tomehr ne warre-
 ja

ja winnu wairs dabbuht. Tapehꝫ wiina
dehls, jaunais Sehpilles zeenigs Mahzitais
scho sawa nelaika tehwa grahmatu no jauna
pahrrakstijis un tà wairojis irr, ka taggad
gan drihs ohtruteek jaunas un kohschas mah-
zibas eeschá irr, kà tanni wezzá grahmatá
bija. — Zilweki kas weenumehr lassa un
mahzahs, jo deenas jo gudraki tohp, un ta-
pehꝫ waijag wezzas grahmatas pahrtaisiht,
wairoht un no jauna rakstós eespeest, un kas
tohs ne gribbetu lassihht, neds no tahm mahzi-
tees, tas paliktu mulkis un starp gudreem
laudim par apsmeeflu. — Bet prahtigeem
zilwekeem klahjahs allasch us preekschu dsihtees,
jaunas grahmatas un gudribas lassihht, mah-
zitees un pehꝫ tahm darriht. Tapehꝫ zeeni-
gam Sehpilles Mahzitajam leelu pateizibu
peenahkas, ka winsch tehwa pehdás eedams,
scho grahmatu no jauna pahrrakstijis wairojis
un rakstós eespeest lizzis. Zuhš atraddiseet
tanni paschá neween wairak nodalkas, bet ar-
ridsan tahs wezzas ar dauds jaunahm un lihds
schim nesinnamahm sweschahm mahzibahm
wai-

wairotas, tà ka schi grahmata gan drihs kà it-
 tin jauna rahdahs. To nodalku irraid pawiffam
 30. Ta pirma, mahza no ta leela debbes
 gaisa. Ta 2, no muhsu semmes. Ta 3, no
 muhsu appakschaja gaisa. Ta 4, no teem weh-
 jeem. Ta 5, no tahm uhdenigahm gaisa lee-
 tahm. Ta 6, no tahm uggunigahm gaisu lee-
 tahm. Schinni nodalkà atraddiseet juhs dauds
 sweschas mahzibas no pehrkona un sihtariska
 ugguns. Schi jauna mahziba preeksch 20 gad-
 deem, kad ta grahmata pirmu reisi eespeesta tap-
 pa, wehl til sinnama ne bija. Wehl tohp scheid
 mahzihts kà zilwekeem kas no sibbina sperti, jeb
 kà ehlahm kas eededsinatas irr, ahtruma buhs
 paligà nahkt. Ta 7, no tahm leetahm kas
 gaisa spihgulo. Ta 8, no tahm walstim wirs
 semmes. Ta 9, no Kursemmes; ittin jau-
 na un kohscha nodalka; jo kursch Kursemneeks
 ne gribbetu labprahht mahzitees sawu tehwu-
 semmi pasiht, un to atrohd wiansch scheidan
 us 5 lappahm ar sihkeem raksteem skaidri un
 pilnigi aprakstitu. Ta 10, no Widsemmes
 un Tgaunusemmes; diwi kaiminasemmes kur

arridsan latwiska walloda runnata tohp; ar-
ridsan jauna un scheem semmes eedsihwota-
jeem, kà arri mums pascheem lohti mihla no-
dalla us 3 lappahm. Ta 11, no Pehter-
burgas pilsfata, arri jauna nodalla, kurrà
schis lohti leels pilsfats, kur arridsan muhsu
schehligais Waldineeks mahjo; kas leelais gal-
was pilsfats wiffas Kreemu walstis aprak-
stihstis irr. Ta 12, no tahm zittahm pasau-
les dallahm un semmehm, Afias, Awrikas,
Amerikas un tahs tikfai ne fenn atrastas Au-
stralijas. Ta 13, no kalneem un tulfne-
scheem. Ta 14, no juhrahm, uppehm un
awoteem. Ta 15, no daschahm sweschahm
leetahm, eeksch tahlahm sweschahm semmehm
un juhrahm. Ta 16, no tahs faules un
winnas gahjuma aplahrt semmes. Schi no-
dalla arridsan dauds pahrtaisita, wairota,
un ta bilde kas tur klahst deht labbakas sapra-
schanas peederr, it no jauna taisita. Ta 17,
no tahs mehnes. Ta 18, no faules un
mehnes aptumfoschanas. Ta 19, no Ka-
lendara; pilniga un tik labb kà no jauna
pahre

pahrtaisita nodalla, kurrâ gan drihs wiffas
 tahs sinnas un gudribas atrohn kas pee Ka-
 lendarâ taisifchanas waijaga irraid. — Nè
 tapeh3, ka Latweescheem pascheem buhs Ka-
 lendarus rakstih3; bet ka tee mahzahs Kalenda-
 ru prahtigi bruhkeht, to ne par Deewa wahr-
 du jeb par kahdu praweescha grahmata tur-
 reht; bet redseht un atsiht, ka wiff tas no zil-
 weku gudribas nahk, un kâ zaur gudru rehke-
 neschanu, nahkamus dabbas notikkumus us
 ilgu laiku papreeksh sluddinaht warr. La
 20, no tahm swaigsnehm. La 21, no muh-
 su pasauls ehkas; ir schinnis nodallas grah-
 matneeki daschu jaunu gudribu un mahzibu
 atraddih3, kas lihds schim wehl nesinnamas
 bija, un kas winnu sirdis us preezigu un pa-
 teizigu apbrihnoschanu Deewa, muhsu un-
 wiffas pasauls augsta radditaja mohdinahs.
 La 22, no tahs sinnas, kâ muhsu pasauls
 ehka zittadi eetaisita irr, ne kâ azzis rahda; —
 kahda waijadsiga mahziba, kad meh3 tohs
 dabbas notikkumus, ko meh3 ikdeenas redsam,
 prahtigi apdohmaht gribbam! La 23, no
 zittu

zittu pasaulu eedsihwotajeem. Ta 24, no wiffa debbes pulka. Ta 25, no tahs dabbas. Ta 26, no tahs dabbas ahra puffes. Ta 27, no tahs dabbas eeffschligas buhschanas. Ta 28, no tahs dabbas likkumeem. Ta 29, no tahm mahzibahm pee pasaules un dabbas. Schinnis nodakkas tohp wiff no dabbas mahzihts, fo sinnahst waijaga, kad scho wahrdu, kas gan lehti isfakkams bet gan gruhti saprohtams irraid, labbi atsicht un saprast gribb. Ta 30, no pasaules notikkumeem un stahsteem; no Affihreru, Perseru, Greekeru un Neemeru waldischanas, un beidscht, ka no Tattaru walsts, ta leela Kreewu walsts zehlfusi irraid. Tanni ohtra dalla irr tahs augstas dseefmas un singes, kas Latweefcheem til patihkamus bija un zittas grahmatas ne stahw. — No schahs pahrskattischanas jau ikweens redsehs kahdas jaunās un lihds schim wiffai nesinnamas gudribas un mahzibas schinni grahmatā atrohnamas irr, ka gan drihs paschā wahzeeschā wallodā tahdu lehti ne atraddihš, fur til dauds un daschadas

gudribas ihsumá kohpá stahw, un ikweenam
 eegribbesees pascham lassihht un no ta pahrlée-
 zinatees. — Tahds leels un teizams lab-
 bums rohdahs no grahmatahm! Kad gudri
 mahzitaji ar gruhtu darbu un galwasgrohssi-
 schanu ko isdohma, isrehkene jeb no zittahm
 sweschas wallodas grahmatahm israksta,
 pahrtulko un rakstós leel speest, tad warram
 mehshschahdu grahmatu par lehtu naudu pirkt,
 lassihht, mahzitees un ihjá laiká bes leela dar-
 ba, tik pat gudri kluht. Woi kas ne irr
 leels labbums, un woi ta ne buhtu nepateizi-
 ba un nejhdsiba, kad tahdas grahmatas ne
 gribbetu lassihht? Es drohschi tizzu, ka ne-
 weenam to naudu schehl buhs, kas scho grah-
 matu pirks un lassihhs; bet ka ikkats wezza
 Stendera pateizigi peeminnehsh un winna
 dehlam ilgu dsihwibu un tahdu labbu prahntu
 no Deewa isluhgs, wehl turpmaak sawu gu-
 dribu eeksch latwisskas wallodas un zittahm sin-
 naschanahm saweem semmeslaudim par labbu-
 mu walkoht. Urridsan muhsu grahmatu
 speedeju Kungs Steffenhagens, pateizibu
 pel-

pelnijis ka winsch scho grammatinu, kas jau-
fōs rakstōs un us kōhschu baltu papihru drif-
keta iraid, par lehtu naudu pahrdohd; jo
wianna waitak ne maksā kà 7½ Gesserus. —

M. S.

Weena mahte rakstija sawai ne femt
isprezzetai meitai scho grammatu.

Manna mihla meita!

Zeschu manna firds wehl newaid eerad-
dusi Tew tahlumā dohmaht, tad tomehr ir
tas man neisfakkamu preeku darr, kad es no
zitteem dsirdi, ka Tew Tawa jamā buhscha-
nā labbi klahjahs, un ka Tu ar sawu wihru,
saimi un kaimineem mihligi, gohdigi un sa-
derrigi dsihwo. Teescham mans mihlais
behrens! Kamehr Deews Tew mannim dewe
un ar mahtes wahrdu man eepreezinaja, ka-
mehr Tu mannā flehpi, us mannahm roh-
fahm un appaksch mannahm azzim usangi,
man leelakas wehleschanas, leelakas luhg-
scha-

fchanas no Deewa ne bija, kà Tew laimigu,
 tas irr gudru un labbu redseht. — To effi
 Tu daudskahrt no mannas muttes dsirdejusi,
 un es dohmaju Tew ne warroht to gan saz-
 zihht, ka gudrais prahts un labba sirds ta ih-
 stena labklahschana irr; wiffas zittas laimes,
 gohds un baggatiba suhd un ne pastahw, bet
 tahs irr pastahwigas mantas kas muhscham
 paleek, un ko patti nahwe mums newarr at-
 vaut. — Zik ween paspehjam Taws tehws
 un es, mehhs Tew eeksch wiffadahm seewif-
 kahm waijadsigahm sinnaschanahm effam
 mahzijuschi jeb mahziht likkuschi, un gohds
 Deewam! muhsu gahdaschana ne irr welta
 bijusi. Tu allasch labs paklaufigs behrns bi-
 ji; jebschu ta weeniga buhdama, mums wai-
 rak preeku darriji, ne kà daschkahrt dauds-
 behrni saweem wezzakeem darra; un tapehz
 tas mannai sirdi rik gruhti nahze, Tew tik
 jaunu likt ieprezzeht, un es newarru wehl
 aprast, Tew swescha Kunga pagasta sinnaht.
 Tomehr tahs sinnas ko es no Tewis dabbu,
 mannu sirdi apmeerina, un es Tewim to arri
 par

par launu ne nemmu, ka Tu patti wehl ne effi warrejusi man grahmatu rakstih. Tà ne fenn juhsu muishas waggars, kas us Zelgawu jahdams pee mums pahrgulleja, man dauds no Lewis sinnaja isteikt, un Tu lehti warresi dohmaht, ka es ne apnikku winnu klausih, kad winsch teize, kahda kohpiga labba fainneeze, kahda mudriga strahdneeze Laukgalla Behrtula jauna seewa effohti. Lai tas gohds Tew jel nekad ne suhd, manna mihla meita! un jebfchu gan mehds fazzih; jauna slohta skaidri slauk, tad tomehr es no Lewis labbaki dohmaju, un zerreju ka mannas mahzibas tawa firdi dsilli eerakstitas buhs, un ka Tu jauna buhdama wehl jo deenas jo gudrafa un labbaka tapsi. — Un ka es tahluma dehl ne warru zerreht ar Lewi faect un farunnatees, tad es Lewim brihscham zaur grahmatahm daschu labbu padohmu dohschu, ko Tu gan ar tahdu paschu mihligu firdi, ka zittas mannas mahzibas peenemsi. Preeksch wissahm leetahm mans mihlais behrns! dohd Lawai faimeilabbu preekschsihmi

mi tahs deewabihjafchanas. Lai neweena deena bes Deewa peeluhgschanas un pateikfchanas ne sahlahs nedf beidsahs; Tu patti proht grahmatu lassihf, tapeh; Tu arridsan patti rihôs un wakkarôs warri pahstarus turreht. Tu sinni, mans behrens! ka ta Deewa peeminneschana mums preeku, drohschibu un spehku dohd; ka ta muhsu preekus saidus darra, muhsu darbus paweeqlina un muhs eeksch behdahm cepreezina. Kas labpraht Deewu peeminn, tas nekad launu nedarrihs, tam wiff darbs labbi un weegli isdohsees un tas nekad nemeerigs buhs. — Mihlo Tawu wihru ka Tawu ihstenu un labbaku draugu; darri ko ween sinnadama jeb spehdama, kas winnam patihf un zaur ko Tu winnam kahdu preeku warr padarriht; ne slehpi winnam ne ko, saimneekam waijag wiffu sinnaht kas mahjâs noteel, jo no winna tohp prassihf, un id ka Tu prett Taweem wezzakeem weenteesiga biji, ta waijag Tew taggad prett Tawu wihru buht. Wihreem daschadas gahdaschanas un ruhpeschanas irraid, un tadehl
brih-

brifscham mehds skundigi buht; mekle zif war-
redama winnu tad zaur Tawu preezigu firbi
atkal usmohdrinaht un eelihgsmoht. Effi
arridsan taggad mihliga un laipniga, kà Tu
lihds schim biji, prett wisseem, un wiffwai-
raf prett teem kas Tew klastumà irr un ar
furreem Tew jadsihwo. Seewiskahnt wiffai
neklahjahs bahrgi ko pawehleht, bet luhgt,
ko tahs gribb, un tà lai arri Tawas paweh-
leschanas wairaf luhgschanas irraid. Ne leez
tawai faimei eefsch ne kahdahm leetahm truh-
kumu zeest, dohd kas doht peenahkajs, lab-
baki wairaf nekà maggak, tad tee arridsan fa-
wus darbus ar lusti un preeku darrihs. —
Ka Tew paschai peecklahjahs ir taggad tawà
jannà kahrtà gohdigi turretees, to man gan
newaijaga Tewim wehl fazzihht; Tu meita
buhdama jau sintaji pa gohdam dsihwoht un
tadehl es tizzu kà Tu arridsan seewas kahrtà
Tawu gohdu un labbu flawu ne saudehssi, bet
to kà to wiffaugstaku dahrgumu zeenihssi.
Spohdriba un tihriba eefsch wiffahm leetahm
irr seewisku wiffdahrgakais glihtums; bet kas
irr

irr wiff ahriß spohschums, Kad firds un
 dwehsele apgahnitas irraid? Ta mans mih-
 lais behrns! lai neween Tawa firds, bet
 arri wiff kas apfahrt Tewis irr, Taws ap-
 gehrbs, ehdeens un dsehreens, istaba un kam-
 bari, traufas un rihki, leezibu dohd, ka Tu
 spohdribu un tihribu mihli. Tas neween
 jauku usskattifchanu dohd, bet arri dsihwibu,
 wesselibu un jautru prahtu usturr. Gan es
 Tewim, manna Mihla! wehl wairaf gribbe-
 tu raksticht, bet es redsu, ka manna grahma-
 tu jau pahrleeku garra irraid. Wiffi muhsu
 mahjas laudis Tew daudsfahrt leek sweizi-
 naht, un darri to arridsan muhsu wahrda
 wiffseem muhsu pasihstameem Tawa pagosta.
 Kad Tu, mans mihlais behrns! ka es stipri
 tizzu un Tewi beidsiht wehl luhdsu, pehz
 schahm mannahm mahzibahm dsihwosi, tad
 buhschu es allasch, ka es weenumehr bijusi,

Tawa

Jaunsemmes Indrika mahja

tai 23. falla mehn. 1796.

Tew

firdigi mihlodama mahte

Greeta.

m. S.

Ka

Kà Magreete fawas fapluzzinatas
 Kahjas dseedinaja.

Magreete gribbeja katlu ar werdoschu uh-
 deni no ugguns nemt, bet katls ismukke no
 rohkahm, apfritte un nabbadsite fapluzhina-
 jahs neschehligi abbas kahjas. — Scheit
 ahtru paligu waijadseja. Gan laudis sinnaja,
 ka ettikis ar aukstu uhdeni labbu darr, tapeh;
 tappe tuhdalet ettikis ar aukstu uhdeni samai-
 sihts, lafkatas eemehryetas un kahjas ar tahm
 aptihtas. Bet tahs sahpes bija negantas
 un winna newarreja tahs iszeest. Nu grib-
 beja salwi taisiht no 2 karrotehm bohmeljes
 un weena pauta baltumu, to labbi samaisiht
 un ar to tahs kahjas swaidiht; bet bohmelje
 ne bija pee rohkas un nakts laikā ne sinnaja
 ahtruma fur dabbuht. Tad wezs firms nab-
 badsinsch, kas tannis mahjas bija nahzis
 pahrgulleht, to labbu padohmu dewe: lai
 nemm kartupelus, kas prischi un sullas pilni
 irr, lai tohs nomasga, nomiso, smalki sa-
 gruhsch un usleef, un kad proht, ka tee jau

filti tohp, tad lai tohs noaemum un prischus
 usleek wirsi. To winni darrija, kamehr
 wiff karstums bija iswilfts un jahpes atlai-
 dehs; pehz atkal lafkatas peena eemehrzeja un
 uslikke, un to tik ilgi darrija, kamehr kah-
 jas weffelas tappe. — Arridsan meeles warr
 uslikt, kad zits nefas newaid; bet labbaki wehl
 irraid ta elje no pautu dseltenumem, kas ta
 tohp taisita: wahri 10 jeb wairak pautus tik
 zeetus ka ehschanai, isnemum tohs dseltenu-
 mus, sakappa tohs ittin smalki, leez tad pan-
 na jeb kahda pohdina un futtina us ohglehm
 kamehr labbi bruhni tohp, bet apmaisi wee-
 numehr ar kohzinu ka ne peedegg, tad leez
 kahda lafkata, isfpeed to elsi skaidri, un kad
 atdsiffusi irr, tad swaidi ar kahdu mihkstu
 puhkainu spalwu tahs pluzzinahtas jeb dedsi-
 natas weetas. — Bet kad tas deggums
 wiffai breefmigs irr, tad pee gudra wahtu-
 ahrstneeka waijas paligu mefleht.

Kurfemneeks.

Klaufeek femneeks Kurfemneeks!
 Rahds tawß gohds un kahds tawß preeks:
 Strahda tad tew maife buhs,
 Klehts un fehkirfti pilni klubs;
 Darri kas tew peenahkaks,
 Tad tew Kungi mihtlinaks;
 Effi allafch gudrs un labß,
 Tahds nekad ne ftrahpehtß tapß;
 Draugus laimes Deewß peefchkirz
 Tam kas prahtigs gohdigs irr.
 Tä buhs leels tawß gohds un preeks
 Miltaks femneeks Kurfemneeks. —

VI. 6.

Mufstums.

Katru gaddalaidu ispußchko ta wiffipchzi-
 ga Deewa rohka ar daschadu fwehtibu, ko
 mehß gan allafch neprohtam, kad us to ne
 luhkojam jeb to labbi gribbam apdohmaht;
 Katrai dohd winfch ihpaschu labbumu, lihgf-
 mibu un preeku, ko pafaules eedfihwotaji
 baudiht un zaur to pateizigi eepreezinatees
 warr. — Urribfan femas laiks, faut gan
 behdigs un preefutufsch rahdahß, irr tomehr

Deewa göhdibas pilns un wiffõs laifõs, wif-
fås weetås warram mehš, kad tiklai paschi
prahtu žillaht gribbam, jaukumus daschadus
redseht un manniht jeb Deewa spehku, gudri-
bu un schehlafstibu atrast.

Bet kahda skummiga, behdiga usskatti-
schana taggad, laufõs, plawås, meschõs!
schauschalas pahreet redsedams, kà wiff sa-
wihtis, šasallis no leela aukštuma, stingrs
un kà pamirris no saltuma; teescham seema
irraid wiffas dabbas nahwe! Kur irr-
tas jaukais fallums ar ko meschi un plawas
ispuškototi bija? Kur tahš daschadas neis-
skaitamas pukkes ar šawahm koshchahm
pehrwehm un smakkahm? Kur wiffi schee škan-
ni mescha dseedataji, putnini kas ar šawahm
smalkahm dseefminahm un balsim muhsu fir-
dis eelihgsmoja? — Wiff dabbas koshchums
un glihtums mirris un suddis, un patti dab-
ba kà behdiga atraitne šamiffusi dšillā noskum-
schana nobahlfusi kluffa šahw un sehrojahš.

Šà gan taggad dasch žilweks dohma, kas
wiffu pehž meefas prahtu nomannischannahm

tee-

teefa. Wensch shehlojahs un bohma tur
 truhkumu, nereisibu un skahdu atrast, fur
 zits kas Deewa darbus apdohmigi usluhko,
 gudribu, pareisibu, swehtibu un jaukumu
 atrohn. Woi tad aukstums, salna, sneegs
 un wiff kas mums seemas laika tik nejauks
 rahdas jeb tik nepatihkams irr, ne nahk no
 Deewa? woi wiff tas ne peekriht arridsan pee
 wianna spehzigas, gudras un mihligas pa-
 faules waldischanas? woi ne gribb wensch
 arridsan zur seemas faltumu mums un zit-
 teem semmes eedsihwotajeem labbu darriht?
 Ja pateesi ta tas irraid! un ta warram meh-
 arri seemas laika, eeksch aukstuma un wehtras
 preezigi zerreht, ka Deews shehligi par
 mums un wisseem saweem behrneem gahda.
 Kas warr Deewa labdarrischanas skaitiht
 jeb isrehkeneht? kas spehj wiffu to nomanniht,
 fur wianna wiffspehzigas rohka mums pilnibu
 un swehtibu sagahda? Bes salnas un seemas
 aukstuma pafause ne warretu tahda buht kah-
 da irraid, kahdai pehz Deewa mihligas grib-
 beschanas waijadseja buht. Jauks irr rihta
 laiks

laikš, darbu un preeku pilna irr ta deena,
 bet salda irr arridsan ta nakts duffeschana un
 lohiti waijadfiga teem kas zauru deenu wiffá
 spehká strahdajuschi. — Kohscha un pree-
 ziga irr ta pawassara, dsihwibas un darbu
 pilna ta wassara, auglign un Deewa swehti-
 bas pilnš irr ruddens, bet seemu arri waija-
 ga, lai gan nejauka, tukicha un mirrusi jeb
 pohsta rahdahš; jo seema irraid dabbas at-
 puhshanas laikš, tas patš kas mums un
 wiffai dsihwai raddibai nakts duffeschana irr.
 Rahdu garu garu deenu, trihs gaddalai-
 kus, 9 mehneschus winna neatpuhsdama strah-
 dajusi, taggad winnas nakts, winna at-
 puhshahš un jaunus spehkus smeldama us
 nahkoscheem darbeem stiprinajahš. Mirrusi
 winna newaid, ta dabba, tikkai gahrdi duff,
 un drihs atkal atmohsees, pilnā jaunā spehkā,
 tà kà mehš pehš saldas nakts duffeschanas ar
 jaukeem spehkeem jautri pee deenas darbeem
 steidsamees. — Aufstums un salna dohd
 wisseem dabbas lohjekkeem jaunu spehku un
 stiprumu; tapat kà zilweku meesa zaur leelu
 fil-

filtumu kuhtra, glehwa un flahbana paleef,
 bet zaur aukstumu atkal atspirdsinajahs, ta
 tas ar zittahm leetahm arridsan irraid. Wiff
 kas zaur wassaras karstumu wahjisch un
 glehws palizzis, taggad atkal atspirgst, jo
 saules filtums zaur nejuhtamu istwaikofchanu
 wiffu sullu iswelf, un sahlu, pukku un koh-
 ku saknes pagallam isnihktu, kad slapjums
 un aukstums tahm jaunus spehkus ne dohtu;
 bet tapeh; atkal wiffa semme ar sneegu, ka ar
 kahdu apgehrbju aplahtra irr, lai pahreleka
 salna tahm skahdu ne darra. — Aukstums
 un salna arridsan dehl gaisa tihrischanas un
 skaidroschanas derrigs un labs irraid; jo
 wassaras laika, kad semme atwehrtta irr, kad
 no leela filtuma dauds daschadas leetas ruhgst
 un puhst, tad dauds newesseligi nahwigi twai-
 ki gaisa zellahs, ko gan wehisch schurp turp
 dsenu, bet kas tomehr sabeesojahs un jo tuwi
 pee semmes paleef, jo tee beesi un swarrigi irr
 un ne warr augschup gaisa zeltees, tapeh; ka
 gais siltuma dehl plahnaks un weeglaks ir-
 raid. Bet seemas laika, kad semme zeeta,
fa=

fafallusi jeb ar sneegu apflahta irr, tad ne
 rohdahs tahdi twaiki un gais̄s paleef̄ skaidrs
 un wesseliḡs; tapeh̄z arri seemas laikā tik
 dauds̄ slimmibas̄ pee zilwekeem un lohpeem
 newaid un wissas̄ lihpanas̄ sehrgas̄ mittejahs̄
 zik drihs̄ aukstums̄ un salna nah̄k. — See-
 mas laiks̄ arri tapeh̄z labs̄ un jauks̄ irr, ka
 winsch̄ zilwekus̄ atkal lohpā sawedd un us̄ sa-
 beedroschanu ka aizina. Wissi tee, kas pa-
 wassarā, wassarā un ruddeni pee daschadeem
 darbeem pa laukeem, plawahm, mescheem, gan-
 nibahm un peegulleem is̄klichduschi bija, sanah̄k
 silitā istabā lohpā farunnatees un tehrsedami
 garrus̄ wakkarus̄ paihs̄sinah̄t. Ganes̄ sinnu, ka
 zilweku wesselibai labbaki klahjas̄ skaidrā tihrā
 gaisā, appalsch̄ sillas̄ debbes̄, nekā eeksch̄ far-
 stahm twaiku pilnahm istabahm; bet nelee-
 dsams̄ tomehr arridsan tas̄ irraid, ka zilweks̄
 kad weenumehr pa ahru buhtu, pehdigi mescha
 lohps̄ taptu un sawejeem sweschneeks̄ paliktu;
 tapeh̄z patti sirds̄ us̄ beedribu nessahs̄, ta-
 peh̄z gruh̄ti nah̄kahs̄ sch̄kirtees un klaidiht, un
 tilkai waijad̄siba scho gruh̄tumū speh̄i paweeg-

linahst. Bet preezigi seemas laiká atkal fa-
 nahst wiffi kohpá; schein mahzahs zits zittu
 labbaki pasihtees, panestees un salihgt, schein
 tohp no grahmatneekem dascha labba grah-
 mata lassita un zitti strahdadami Klausahs,
 tà dascha gudriba tohp mahzita, dasch labs
 padohms wehrá listis, daschi jauki tikkumi,
 mihlestiba, salihgschana, beedriba un palih-
 dsiba firdis eedehstiti un audsinati. — Lau-
 zineekem un femneekem schis tas atpuhscha-
 nas un baulischanas laiks irraid, kurrá win-
 ni meerigi pehz nobeigteem lauku darbeem at-
 puhstees un tohs auglus farwu sweedru bau-
 diht warr. Nu wiffa Deewa swehtiba no
 laukeem, dahrseem un plawahm muhsu roh-
 fás irr, nekahda puhleschana, nekahda gaisa
 ruhpeschana, nekahdi us deenahm un stun-
 dahm nospreesti darbi; nu warr duffeht, bau-
 diht un pehz patischanas strahdahst un patti
 dabba zaur garrahm tumsehahm naktim un
 fluffumu wiffapfahst us faldu garru meegut
 aizina. Ir lohpineem siltás kuhstis gan labbi
 klahjahs, gattaws ehdeens tohp preekschá
 listis,

liſts, nei paſcheem waijaga eet mekleht nedſ
no ſpahreem un kullaineem tohp brishdinahti
un tahdu meerigu duſſeſchānu winneem arri
taggad waijaga, jo taſ irr winnu dſende-
ſchānaſ laikſ, kurrā winni wairojahſ un
mumſ to darbu taſ kophſchānaſ atmaſſa. —
Kahdu weeglu jauku braukſchānu dohd mumſ
ſeemaſ laikſ kad labbi zelli un uppeſ, eſari,
purwji un patti leela juhra tà pahſfalluſi irr,
ka drohſchi wiſſāſ weetāſ pahri braukt un par
taiſneem iſheem zelleem tiſt warr kur gribbe-
damaſ; kaſdſ leelſ gruhtumſ taſ buhtu wiſ-
ſadaſ kophu un maſku waijadſibaſ no me-
ſcheem iſweſt jeb arri labbibu un prezzes piſ-
ſatōſ noweſt, kad wiſſ taſ ſeemaſ laikā ne-
warretu notikt; ja patti ta braukſchāna weeg-
laka un ahtraka, zilweki un lohpi mudraſi un
ſchiglaki irraid un kaſ ſmeeklam tohp ſazzihtſ:
jo falſt jo teſſ, taſ irr pateſſiba un mumſ
gan labbi patihk. — Un tà wehl ſeema un ſal-
na daſchu preeku, daſchu jauku uſſkattichānu
dohd. Kam taſ nepatihk raudſiht, kad ſar-
ma wiſſu meſchu, kophuſ un krummuſ kà ar
baltu

baltu plohri apflahj un fahdi brihnumi rah-
dahs muhsu azzim, kad mehš schohs sihkus
leddu gabbalinus appafsch tahdahm glahschm
eeraugam kas mums tohs dauds simtu reis lee-
lafus rahda. Jan avfalluchas lohgu glah-
ses dohd mums jauku skattischam, kad mehš
tohs daschadus raibumus apluhkojam, fo
skunstigs mahlderis ne tik kohjchi warr israf-
stiht. Bet kas wehl leelaku preeku baudiht
gribb, tam es scho mahzibu dohmu: Kad pee
skaidras tihras gaisas zeeti falst, un tahdi
sihki masi wisulische par gaisu liddinajahs,
tas usnemmi schohs us fahdu melnu drahnu
jeb waffaras zeppuri, tad Deewa brihnumus
redsesi, fahdas jaukas kohschas sihkas swaigs-
nites dasch daschadas, tik masinas ka tik fo
ar azzim warr eeraudsicht un tomehr tik lihdsi-
gas, ka ne weena zilweka skunste un gudriba
jel weenu tahdu warretu pataisicht; teescham
kas tahs labbi apluhkofs, tas apbrihnoscha-
nas pilns sirdi un rohkas us debbesim pazel-
dams issauks: leeli un brihnuma pilni ir
tawi darbi, Kungs muhsu Deews, ir eeksch
tahm

tahm wiffmasakahm leetahm irr Tawa bez-
galliga gudriba, fpehziba un mihlestiba flaidri
redfama. —

Mukstrumu un salnu warr tapat kà wiffas
zittas pasaules leetas mehroht un isrehkeneht,
un tas noteek ar gaisu glahsehm jeb tahdeem
teeweem glahsu stohbrineem, fur pehrwehts
spihrits jeb dsihws sudrabs eekschâ irr, kas
pehz gaisa mainischanas kahpj un kriht. Zuhš
tahdas gan buhfeet muischâs redsejuschi, bet
flaidri es jums to taggad wehl ne warru is-
stahstiht, tapehz ka tahs jums til labbi wehl
pasihstamas newaid un juhs tohs ne warretut
fapraft. Bet tas jums jau sinnams buhs,
ka daschas leetas ahtri, zittas atkal gauschi,
zittas wehl jo gauschi atdseest, falst jeb stin-
gras paleek. Kaufehts sweests, tauki, wasks
ahtri atdseest un no aukstuma stingri un zeeti
paleek; elje tohp no mehrenas salnas beesfa kà
meddus, uhdens safalst kà leddus, fur stiprs
allus jeb brandwihns wehl ne falst ne buht,
un brandwihns kas uhdenains irraid safalst
fur spihrits wehl ne mas ne falst; bet pa wif-
fama

fam dsihwō sudrabs ilgi saltumam pretti tur-
 rahs, un tur brihnum leelu salnu waijaga,
 kad dsihwu sudrabu gribb stingru darriht.
 Mehs gan prohtam skunstigu saltumu taifihht,
 un tas irraid sneegs ar sahli samaisihhts, tur-
 ra spihrits jeb arri uhdens siltā istabā jeb wirf
 deggoshahm ohglehm azzumirkli safalst, bet
 dsihwō sudrabs par to ne behda neneeku un
 paleek kahds bijis. Leez kahdā katlā sneegu,
 samaisi to ar kahdahm saujahm sahlis, leez
 widdū glahsi ar uhdeni eeksch ta sneega un leez
 tad to katlu us fwehlainahm ohglehm, tad
 redsefi kà azzumirkle tas uhdens eeksch glahses
 sahlis salt, kad arri ahra ittin mihtsts laiks
 buhtu, un jo labbaki tahs ohgles degg jo ah-
 traki tas uhdens glahse safalst. — Wissa
 muhsu semmes lohde tohp pehz siltuma un
 aukstuma eeksch 5 semmes strehkeem (ko arri
 semmes johstas sauz) eedallita; 1) tas kar-
 stais semmes strehkis starp teem diwi saules
 atgreeschanas zelleem, kur saules widdus
 zelsch paschā widdū pahri eet, un kur weenu-
 mehr deenas un naktis weenlihdfigas irraid.

Schin-

Schinni semmes strehki ne kahda salna nedf
sneegs, un tee laudis tur ne mas ne siun, kà
apfalluschas uppes isfkattahs. 2) Tas rem-
dens seemela strehkis, no seemela atgreescha-
nas zella lihds seemela rinki, fur gan drihs
wiffa Europeesemme un arri muhsu tehwa
semme irraid. 3) Tas remdens prettseemela
strehkis, no prettseemela atgreeschanas zellu
lihds prettseemela rinki. Geksch scheem diwi
semmes strehkeem mehrens aufstums un sil-
tums irraid, wairak jeb maggak, kà kahda
semme tuwak pee atgreeschanas zelleem jeb pee
teem rinkeem irraid; tomehr aufstums un
faltums ne kad tik leels newaid ka dsihws su-
drabs safalt warretu. 4) Tas faltais seemela
strehkis no seemela rinka lihds seemelu un 5)
tas faltais prettseemela strehkis no prettseeme-
la rinka lihds prettseemelu. Geksch scheem di-
wi semmes strehkeem fur puffgaddu deena un
puffgaddu nakts irr, tahds leels aufstums un
faltums irraid, ka sneegs un leddus ne kad
ne kuhst bet muhschiga seema irr un dsihws su-
drabs tik zeeti safalst ka winnu tà kà swinnu
ar

ar nascheem greest jeb ar wessareem kalt warr,
 kà es turpmaf teikschu. Wiffu to juhs wehl
 labbaki warreseet saprast, kad juhs eeksch tahs
 jaunæs gudribæs grahmataß to bilditi kæs
 118 lappå stahw, labbi apluhkoseet. Tanni
 aukstå seemela semmes strehki mehß zittas sem-
 mes dauds wairß ne sinnam kà ween Laplen-
 deru-, Greenlenderu semme, Nowazembla
 un Spizbergen, un tahlaki arridsan ne warr
 ar kuggeem eet, jo ta leela juhra allasch leddu
 pilna irraid, nedß arri ar lohpeem tahlaki
 braukt warr, jo ta juhra newaid tà apfallusi
 kà schein pee mumß esari jeb uppeß, bet leeli
 jo leeli leddu kalni tohp no wehjeem schurp
 turp dsihiti, un weenumehr tik leela beesæ mig-
 la wivß juhraß irr, ka ne us 3 fohleem preeksch
 sewis redseht warr. Zebchu gan daschubrihd
 aukstums pee mumß leels un salna stipra ir-
 raid, tomehr taß newaid nekæs prett to saltu-
 mu kæs scheem semmes eedsihwotajeem jazeesch.
 Es jums tikfai kahdu maggumu no ta gribbu
 stahstihit, no trihs Wahzsemmes Kungi,
 Kranz, Smelin un Pallas, kæs tannis seeme-
 ka

Ia semmēs hijuschi, tur redsejuschi un iszeetu-
 fchi irr; tanni semmē fur nedf sahle nedf lab-
 biba aug, fur kohli kas schein augsti un kupli
 isaug, tur tikfai rahpdami garr semmes wel-
 fahs un leelaki ne tohp kà puss wihra augumu;
 fur salna tik breefmiga irr, ka zilweku un loh-
 pu dwaſcha kà sneega pahrsfas pee semmes
 friht, fur tahs semmas ehkas lihds juintahm
 appakſch sneega ſaputtinahtas tohp un teem
 nabbageem laudim 5 mehneſchus tumſibá ja-
 dſihwo; fur pats leels ugguns ſaltumu ne
 pahrspehi, bet tas sneegs kas klahuma pee
 ugguns kuhst, tuhdaſ atkal ſaſaſt un wiſſ-
 apkahrt uggunskurra leelus ſeddaſalmus taifa;
 fur wehtra ar tahdeem sneega putteneem brih-
 ſham tik aſtri zellahs, ka zilweki un lohpi
 kas klaijuma irr, ne no weetas tapt warr,
 bet sneegá aiſputtehti un aprakti ſawu gallu
 atrohn. Schee trihs Rungi gribbeja to auf-
 ſtumu ar gaiſa glahſehm ismehginaht, bet
 tas ſpihrits tik labbi kà dſihws ſudrabs eefal-
 la iſtabá un tee glahſu ſtohrini pahrsprahge
 puſſham. Leels gabbals dſihwa ſudraba ko

tee istabá turreja, tik zeeti sasalla ka to ka
 swinna gabbalu greest un kalt warreja. Wiss
 winnu dsehreens, uhdens, allus, wihns un
 brandwihns sasalla istabá, kas deenas un nak-
 tis kurrinata tappa, un glahses, buttules un
 traufi pahrplichsa gabbalos. Berdots uh-
 dens ka no katla isleets tuhda istabá sasalla,
 lohgi un feenas wissapfahrt rohkas plattumá
 ar leddu apwilkti bija, gultas bij sneegu pil-
 nas, frekli un drehbes schkirstos stingri sa-
 falluschi, skurstens kur deenas un naktis kur-
 rinahrs un dedsinahrs tappa aisfalla ta ka
 winnu waijadseja wirsu uskappahrt, putni,
 swirbuli un kraufli nosalluschi no gaisa pee
 semmes kritte, un kad durwis mas atdarrija,
 tad istaba tuhda bija miglu pilna un tee silti
 twaiki ka sneega pahrsas semme laidahs, jeb
 wissu kas istabá bija apfarmoja. Tahds tur
 aufstums, un teescham, kad tahlaki tikt war-
 retu pee seemetas, wehl jo leels buhtu. Nu
 juhs dohmaseet, kas tahda semme warr dsih-
 woht un to iszeest? un tomehr Seemelneeki
 tur dsihwo un kad ta pussgaddu garra naktis

nahf, kà ahpschi appafschi semmes un sneega
 flehpjabs un kad mas faulite atspihd, no sa-
 wahmbedrehm isleen un pee gaismas nahf. —
 Winnu seemas mahjas tà taifitas tohp; win-
 ni leelu appalu bedri semme rohff, to ar mee-
 teem apstatta, kas wirsu schaurumâ faeet, tà
 kà tschukkurâ mass zaurums paleef, fur duhmi
 warr iswilktees, schohs meetus winni wiff-
 apfahrt ar ahdahm no breescheem un lahtscheem
 apwelf un tà tahs no tahlenes kà muhsu masi
 seena kaudsini isfkattahs, ta ee-eeschana irr
 appafschi semmes, fur rahpdameem waijaga ee-
 lihst, paschâ widdii karrahs leels katls jeb
 grahpis, kas weenumehr sneegu jeb uhdenu
 pilns irraid un appafschi schi katla arweenu
 leels ugguns degg, schei wiffi kohpâ wiffap-
 fahrt leeli un masi fehseh jeb gull un 5 meh-
 neschus gaida kamehr deena un saule atfal at-
 spihd. Bet ko tad ehd? rohnus ko deenas
 laikâ nokehruschi un appafschi sneega glabba-
 juschi; siwis ko juhra ismett, putninu kahdu
 kas nosallis semme kriht, breeschu gallu, un
 kad zits netas newaid tad ahdu gabbalinus
 wahra

wahra jeb sawus sunnus nokauj un apeshd. Das seemela breedis jeb Kentihrs irr Eaplen-
 deru un Greenlenderu leelaka baggatiba, no
 ka ween winni wiffiwairak usturrah's; jo ar
 winnu ahdu winni gehrbjah's, sawas buhdas
 apklahj un gullu weetas taifa, winnu peenu
 un affini dserr, to gallu ehd, no farnahm
 un dsihstehm strikkus un deegu, un no winnu
 kauleem daschadus eerohschus taifa. Schee
 lohpiini zittu ne fo ne ehd, ka to fuhnu kas
 appaksch sneega aug, winni tahs weetas sin-
 nadami tik ilgi ar kahjahm sneega kassa, ka-
 mehr atrohn un pee-ehdah's; arridsan pehz
 braukschanas winni derrigi irraid un par snee-
 gu kalneem un sehrsnu dauds schiglaki un weeg-
 laki mahk tezzeht nekà muhsu sirgi. Zebschu
 Greenlenderi un zitti seemelneeki scho besgalla
 leelu aufstumu apradduschi warr pazeest un ka
 gan redsehts irr, brihscham ar plikkahm gal-
 wahm par ahru staiga, tad tomehr pee win-
 neem warr manniht, ka pahrlaeku faktums
 tik labbi ka karstums auguma prettineeks ir-
 raid, jo winni leelaki ne isaug ka 4 pehdas,

un puisis no 12 gaddeem pee mums jau lee-
 laks irr nekà tur wezs wihrinsch; un pee wis-
 fas winnu nabbadfibas, pee wiffahm tahm
 daschadahm behdahm, kas teem dehl falnas ja-
 zeesch, winni tomehr sawu dsimteni tà mihlo,
 ka daschi kas Wahysemmé nowesti un pee lab-
 bas barribas turreti tappa, tomehr ne grib-
 beja palikt, bet aisbehguschu un to leelu tahlu
 zellu kahjahm atkal sawa semmé aisinghuschi
 irraid. — Kà wehl wairak peenahlahs
 mums sawu tehwu semmi mihleht un zeenihht,
 fur nedf pahrlleku aukstums nedf karstums
 muhs speesch, fur wiffadi semmes augli bag-
 gatigi aug un isdohdahs, fur pee pilnahm
 blohdahm, filtas ehkas dsihwoht, strahdaht
 un duffeht warram; fur jauka pawassara,
 filta wassara, baggats ruddens un rendena
 seema irraid. Lai mehsh jel ne aismirstam,
 kad no fiveschahm tahlahm semmehm tahdas
 dihwainas leetas dsirdam, Deenam un muh-
 su Baldineekeem par to pateikt, ka mehsh
 dauds laimigi, gudraki un labbaki essam, un
 jo deenas jo wairak wehl tapt warram, kad
 mehsh

mehs labbas sinnaſ un mahzibaſ peenemmam,
peh3 tahm darram, ne patgalwigi uſ wez=
zahm tehwu eeraſchahm paſtahwam, bet ar
weenu uſ preekſchu dſihdameeſ, eeekſch wiſſa=
dahm gudribahm un labbeem tikfumeem pee=
augam.

Zebſchu ſalna pee mums tik breeſmiga ne=
kad newaid, tad tomehr brihſcham gaddahſ,
ka meeſaſ gabbalſ no ſalnaſ tohp aiſgrahbtſ
jeb kahtſ zilwekſ pagallam noſalſt. Wiſſ=
wairak kaſjahm jeb kaſju pirkſteem jazeekſch,
kad plahni ſchauri ſahbaki jeb kurpeſ irraid;
kad to gribbi aiſſargahſt, tad aptinni kaſjaſ
ar wez3eem mihtſteem papihru gabbaleem un
wel3 tad ſekkeſ wirſu, tad warrehtſ drohſchi
aukſtumã eet un kaſjaſ ne ſalſ ne maſ. Kad
kahtſ meeſaſ gabbalſ ta noſallieſ ka jaqu ittin
balteſ irraid un ſpihd, tad no Deewa puſſeſ
ne buhtſ ſiltã iſtabã nedſ pee uggumſ eet, bet
ahra palikt un ſneegu (jeb labbaki ſneegu ar
ſahli ſamaſitu) uſlikt un tik ilgi turreht un
behrſeht kamehr wiſſa ſalna iſwilluſi, ta
meeſa atkal ſarkana tappuſi irr un proht ka
dſih=

dschwiba atkal rohnahs. Sahjas kad irr no-
falluschas, warr aufsta uhdeni turreht un
sneegu jeb leddus gabbalus uhdeni likt un tik
ilgi behrseht kamehr atkal siltas tohp. Preeksch
wissahm leetahm teem kas aufstunta eet gribb
jeb us zellu irr, jafargahs ka tee allu jeb
brandwihnu pahrlaeku ne dserr, jo kad pee-
dschris aufstumâ eet, tad meegs nahk, un ta
fir nahwes sime un tahdi brihscham peepeschi
tohp no saltuma sagrahbtu un ka mirruschi us
weetas paleek. Silts allus ar ingweru lab-
baks irr, bet par wissam labbaks irr skaidrs
aufsts uhdens, kas to dsere, jeb wissas mee-
kas ar aufstu uhdeni jeb sneegu masga, tas
drohschi warrehs aufstumâ eet un dauds saltu-
mu ne mannihs. Kad kammanas jeb rag-
gôs fehseh un proht ka meegs nahk, tad lab-
baki buhs kahjam tezzeht, kamehr atkal sasilst
un meegs pahreet, jeb fur eebraukt un siltu-
mâ isgulletees, jo tad wifflehtaki salna zil-
weku pahrspehj un nokauj, kad aismidfis ir-
raid. Kad nu tomehr gadditohs, ka kahds
no salna pahrnemts un stingrs sasallis ka mir-
rons

rons bes dšihwibas buhtu, tad ne buhs win-
 nu siltá istabá eenest, bet kahdá aukstá weetá
 sneega pulku sanest, to zilweku plikku no-
 gehrbt, tanni sneegá eelikt un wisspahri peh-
 das beesumá ar sneegu apkraut un wissur lab-
 bi peespeest flaht, bet ka mitte un deggunš
 walká paleek; kad kahdás weetás sneegs sahl
 atkuhst, tad tuhdať atkal prischu aukstú sneegu
 jaleek wirsi. Tà winnam meerigi jagult,
 kamehr proht ka atdšihwojahš un dwašchu
 sahl wilkt; tad winnu ar fausahm drahnahm
 warr noschaudeht gultá eelikt, pasirdi lehni
 berseht, un siltu uhdeni ar ettiki un meddu
 dsert doht. Pehz kahdahm stundahm win-
 nam warr smalki sagruhstú kamparu ar sal-
 peteru, tif dauds kà ar nascha gallu nemt
 warr eedoht un pa tam pee kahda gudra ahst-
 neeka padohmu un paligu mekleht. Kad schi
 nelaimé fausá salná gadditohš fur sneegu tif
 dauds ne warr dabbuht, tad leddu janemm,
 jafagruhšch smalki un tad tapat jadarra, kà
 ar sneegu mahzihtš irraid. — Gan retti tas
 laimojahš tahdus nosalluschus paglahbt un no
 nah.

nahwes rohlahm israut; tapeh; ne buhs it-
weenam us to palautees nedf sawu dsihwibu
bes seelas wajadsibas nelaimé nodoht, bet kà
prahtigam zilwekam peeclahjahs fargatees un
wiffu to aisfargahf kas dsihwibu un wesselibu
pohstihf jeb tahm skahdu darriht warr. —

m. 6.

Strahdneeka rihta: dsesmina pee darba
eesahfshanas.

Raug, kà faulihf' augfsham dohdahs
Mihli man usfmeedama —
Alggrì manna firds usmohdahs,
Jaunu gaisnu fweizina.

Mudru spehku, faldu preeku
Sauls spohschum's eedohd man,
Un es redsu, fur ween teeku
Deebes: Tehwa schehlofshan'.

Meschâ tà kà tihruminnâ,
Kalnòs tà kà eeleijâs,
Sirds tai faules gaischuminnâ
Deerwu teiz un preezajahs.

Un kad az's us augfchu zellahs,
Kur ta faule spihgulo:

Saldu

Salbu preeku firds tad smellahs,
Ka ta man arr apgalimo.

Deems fcho jauku fauli dewis,
Tà tam Kehninam, kà man;
Deewam es tapeh; pee fewis
Dohmu karstu pateiffchan'.

Preezigs nu, nekawedamees,
Sawus darbus eefahfschu;
Wissai Deewam padohdamees
Zerribà tohs strahdaschu. —

Tas Tehws, kas ar gudru praktu
Spohfschu fauli raddijis,
Tas buhs mannim allasch klaktu,
Kà libds fchim naw' atstahjis.

L.

No leekas un smeijamas bailibas.

Behrneem un wezzakeem lassams.

Saimneeks ruddens laikā, vilsfatā us
tirgu bijis ar saweem behrneem, Mikkelu un
Ilfi us mahjahm atpakkal gahje. Kà jau no
sehtas tahlu wairs ne bija, wakkars sahje
tumsch mestees, un tehws, kam waijadfsiba
bija,

bija, ar zittu zeemini garram eijsht, wehl farunnatees, tohs behrnus suhtija prohjam, un pee ta zeemina gahje eefscha. Mikkelis un Zlse, to zeellu sinnadami, arri bes tehwa prohjam eet, bet ne ilgi gahjuschi, fo dabbu tee redseht? — Ne tahlu no zekmallas bij weena birsite, pee kurras weens zits zelsch fahnis garram gahje, un tè redseja nu tee behrni pee semmes tà kà ugguns-leesminu fo apfahrt lehkajam. Mikkelis tuhliht eebaidijahs, dohmadams, tas kas sinn kas buhschohts; bet Zlsite, drohscha, mudra meitina sawu brahlu isfmeedama, us to fazzija: „Man jaeet raudsiht, kas tas gan warr buht; woi tu nesinni, fo tehws mums allasch peefohdinajis, ka nebuhs tuhdaht isbihtees, kad tumfiba fo sweschu jeb dihwainu redsam, bet ka mums buhs drohscheem pee-eet klahht un to apffattihht — es eeschu to apraudsiht.“ — Mikkelis sawai mahsei dauds bahbu pasakkas no spihgancem, kas tohs laudis purwjos eewedd, un no fehmeem un puhkeem preekscha runna, un to drebbedams luhds, lai ne eetu, jo tas

war-

warretu puhkis buht, kas tai kasku nolauts,
 jeb to lihds nemt warretu. — Bet jo winsch
 baidahs un drebb, jo drohschaka Zisite; Pehz=
 galla ta brahlu us zellu pamett stahwim, un
 us birsiti noskreen.

Ko ta nu tur birses mallá atradde? Wee=
 nu Schihdi, kas arridsan no tirga nahze,
 un ar wehja lukteri pee semmes apkahrt mek=
 leja. Schis, ka tiklai to meitinu bij eerau=
 dsijis to luhds, lai ta tam jelle palihdssetu mek=
 leht; winnam saws naudu-maks effoht is=
 krittis, un jau wairak ne kà pilnu stundu
 winsch tà wolti meklejoht. Zisite, to dsirde=
 jusi, wissur teem schigli apkahrt, un to mak=
 ku gan drihs kahdà kruhminá atrohn. Ak kà
 tas Schihds pahr to preezajahs! Winsch Zis=
 site simtsreis pateize, un tai par winnas pali=
 gu un labbu sirdi wehl pussdahleru eedewe,
 pehz winsch to ar sawa wehja-lukteri wehl
 lihds mahjahm pawadda, un Zisite, preeziga
 un danzadama, tam labbu nakti dohd, un
 seh tá tell eekschá.

De ilgi pehꝫ tam tehws arri pahreet mah-
 jās, un no Iſes dſirdejis, kaš tai bij notiz-
 zis, to ušteiz winnas drohſchibas dehl. Bet
 fur Mikkelis bij palizis? Jau wiſſi gribbeja
 apgultees, un Mikkelis wehl ne bij mahjās.
 Tehws iſeet uš leelzellu, Iſite arri ſahſ mek-
 leht; bet nohſt irr, nohſt paleek. Du teh-
 wam ſahſ bailš tapt, ka wiſſch nebuhtu fur
 ſaſkahdijees; wiſſch tapehꝫ panemm wehja-
 lukteri un ar leelahm ſkumjahm atkal iſeet
 mekleht. Kahduš pahriš ſimts ſohluš gahjis,
 nomanna wiſſch tuwumā raudadamu baſſi,
 kaš lohti ſtenneja; Wiſſch peetekſ klahſ, un
 nabbagu Mikkelis dſillā dublainā grahwī ee-
 grimmuſchu atrohn, ar wiſſu ſpehku kulda-
 mees, kà wiſſch ahra līktu. Winna ſwahr-
 ki, rohkaš un gihmiš bij neween ar dubleem
 apwahſahſti, bet wiſſch tohš arri pee ehrlſchku
 kruhmeem, kaš grahwimallā ſtahweja, ne-
 ſchehligi bij ſaplehſiš. „Kà pee nelaimes tu
 ſcheitan eſſi eekrittis?“ waiza winnu taš
 tehws, to iſwilkdams. „Ak tehſiht, atbild
 Mikkelis, arween wehl no bailuma pahr-
 nemts,

nemts, „Ilse aistezzeja prohjam, un es weens pats buhdams fahze jo wairak isbihstees pahr to farkanu puhki, kas pehzgalla rahdi-jahs arween jo tuwaki man wirsu nahkoht. Es behgdams behdsu prohjam, arween at-pakkal skattidamees; bet ko palihdseja ta skreeschana? Tas nejehgš no mannim nenostah-jahs un es, arween behgdams, un ne us zel-lu neds us preekschu skattidams, ta schi nolahdetā grahwi eekrittu, no kurra es newar-reju ahra tapt. Naug, tehtih, kà es sawas rohkas apkahrt kampstidams pee teem ehrkschu kruhneem esmu faplehšis! Wai manni swahrki, mans gihmis, mannas rohkas!“
 To fazzijis, fahze winsch ar leelu brehlschanu brehkt un raudaht.

Saimneekš sawu dehlu tahdas mulkas bailibas dehl affi norahje, bet kà eedusmo-jahs schis tad prett few paschu, kad Ilse tam sawu labbu laimi stahstija, un to naudu rahdija, ko ta bij dabbujusi. Nu apnehmees winsch arri, tehwa padohmu labbaki klausih, un wissu bailibu un bahbu pasakku klausischa-

nu turpmaſt atmeſt. Buhtu tu jo agrafi to
darrijiſ, Mikkelin, tà kà tawa jaunaka mah-
ſinu, tu nebuhtu tai tirguſ-deenà tahdu ne-
laine un kaunu redſejiſ!

*

*

*

No ſchi tikkuma warr nu behni mahzi-
teeſ, kaſda ſmeijama leeta tahda pahrleeku
leela bailiba irraid, un kà mulku prahtſ gan
drihſ pahr fo warr eebaiditeeſ, kaſ tomehr ne-
buht newa bihſtamſ. Tà taſ jau daſcham
irr notizjiſ, ka wiſch preekſch neekeem irr
ſabihjeeſ, un wiſſuwairak tumſchiba eekſch
wiſſahm leetahm breeſmaſ irr redſejiſ. Daſch
eeraug melnu apdegtu zelnu, un jau dohma,
taſ launaiſ tur uſ wiſnu gaidohr; zitiſ uſ
ſchohgu kaſhdamu baltu kreklu jeb pallagu par
kehnu turr, un ne drihſt pee-eet, zittam uſ-
eet bailumſ, kaſd wiſnam nahtſ laiſa garv
kaſſehſta jaſtaiga, un tahdſ eekſch ſawahm
dohmahm tuhliht ar neeku paſakſahm kullahſ,
fo wiſch no mahnu rizzigeem laudin, un no
wezzahm bahbahm irr dſirdejiſ, kaſ tahdaſ
pa-

pasakkas wissai mehds eemihleht. Bet wez-
 zaki pee schi prahtiga saimneeka warr preeksch-
 sismi nemt, ka behrnus jau no masahm dee-
 nahm waijaga us drohschibu pamahziht un
 no wisseem neekeem, ko tee warr dabbuht dsir-
 deht, isglahbt, turprettim teem kreeti to
 mahzibu isstahstih, ka Deews wissur klahht
 irr, un ikweenu zilweku no nelaines warr is-
 fargahht, un ka Deewa spehks arri dauds lee-
 laks un augstaks irr, ne ka tas spehks wissu
 fehmu un puhku un neschkihstu Garru, ja
 tahdi wehl warretu pasaulé rastees. Ur schah-
 du usmahzischanu pee laika irr jacefahht, jo
 pehz, kad tas zilweks peeaudsis, tu pawelti
 darbosees winnu eedrohschinahht; winsch to
 newarr aismirht, ko jauniba irr dsirdejis, un
 sawu bailibu newarr pahrwaldiht, kaut arri
 prahta fluis, un gan sinnadams, ka winsch
 zaur tahdu gekkigu bailoschanu sew kaunu un
 skahdi sataisa.

Tas notikka Ansim, weenam zitkahrt
 derrigam strahdneekam, un ihsten labbam
 puisim. Tas arri jaunás deenás zaur neeku

pasakkahm eebaidihts tappis, nebuht wehl
 newarreja tumfiba eedams, drohschu firidi
 nemtees. Weenreis winsch bija no fainneeka
 reeschu-laika ar ahrflu lemmescheem us pils-
 fatu pee kalleja suhtihts, un no wakkara at-
 pakkal eedams, eeraug winsch peepeeschi melnu
 fehmu few pretti nahkam. Tuhliht gauschi
 sabihjees, sweed schis lemmeschus prohjam,
 un fo spehdams, pahr schohgeem un grah-
 weem lehfdams, skreen skreedams mahjas.
 Sainneeks waija pehz lemmescheem, bet An-
 fis neko ne sinn atbildeht, tai pascha wakkara
 ar karfoni apsehrg, un lihds nahwes peespeests,
 ilgi gulleja, kamehr atkal atlabbejahs; un ir
 tad wehl winsch nelikke isrunnatees, ka
 winsch effus melnu fehmu redsejis. Bet kas
 tad tas bij? Dekas, ka skurstinu-flauzitaiz,
 kas tai pascha wakkara no muischas us pils-
 fatu atpakkal gahje; schis Anfa bailibu ap-
 smehjis, uszehle tohs lemmeschus, un tam
 fainneekam, kas winnam pasihstams bija,
 pehz pahru deenahm atpakkal suhtija. Te
 nu tappa sinnam, fo Anfis bij redsejis
 un

un par fo winsch bij behdsis — un kas bija
winna alga? — Bihri un behrni to iskeh-
sija, un par bailigu sakki wissur nosauze.

2.

Kas irr laimigs?

Sarunmaschana weena tehwa ar farwu
dehlu.

Dehls. Wakkar basniza buhdams es
dsirdeju mahzitaju teizam: wissi zilweki gan
labprahht gribbetu laimigi buht. — Sakki
man luhdsams tehws, kas irr laimigs? —

Tehws. Laimigs, mans behrns, irr
tas kam allasch labbi klahjahs, kam meeriga,
drohscha un preeziga sirds un ta zerriba irraid,
ka schi labklahschana nekad ne suddihs.

D. Tad gan baggatais buhs ihsti lai-
migs, tahdam ne behdas nedf truhkums, tahds
warr sagahdaht fo waijaga, warr dabbuht fo
ween gribb.

L. Bet kas irr baggats?

D. Kam naudu un mantas papilnam.

Gad. Gr. I D.

J

L.

E. Zif tu dohma ka waijadseta bagga-
tam buht?

D. To ne warru sinnaht.

E. Pareisi, to ne warr sinnaht, jo zit-
tam dauds, zittam mas waijaga. Kad kahdam
nabbagam simts dahlderus dohtu, tad bag-
gats buhtu, bet zittam ta buhtu lohti masa
leeta.

D. Ka tas nahkaks?

E. Tas zaur to nahk, ka tahs waija-
dsibas daschadas irr; dascheem zilwekeem lee-
las, dascheem masas waijadsibas irr, un es
dohmaju ka tas, kam wairak irr neka win-
nam waijaga, baggats, un ka tas, kam mag-
gak irr neka waijaga, nabbags irraid; un ta
warr zilweks us diwejadu wihsi baggats tapt,
prohti sawu padohmu wairodams jeb sawas
waijadsibas masinadams. Kas dauds gribb,
kam dauds waijaga, tas buhs nabbags kad wissu
to newarrehs sagahdaht; bet kas sahtigs irr,
kam peeteek, tam allasch wairak buhs neka
waijadschs, un tad buhs baggats. — Kursch
nu irr baggats, mans dehs?

D.

D. Kam wairak naudus irr ne kà warr isdoht, kas wissadas waijadfibas warr sagahdaht un wehl atleef, un tahds buhs laimigs.

L. Kas sinn! bet kad tahs waijadfibas lihds ar naudu wairojahs un peeaug, kà tad buhs? nabbadsinam taggad peeteef sausu maifi paehst, kad baggats buhtu tad gallas gribbetu; tewim mans dehs, taggad paschu austi swahrki peeteef, kad wairak naudu buhtu tad tu pirzinas drehbes gribbetu, un tà rohдахs truhkums un nabbadsibu, kad ar weenu gribb un wairak eekahro neka warr sagahdaht.

D. Bet kad tik dauds naudu buhtu, ka wissas, wissas eegribbeschanas warretu sagahdaht un wehl atliktu, woi tad ne buhtu laimigs?

L. Ne tizzu — kad tahds pahrleeku baggats arridsan buhtu, un winsch ne sinnatu sawu baggatibu labbi walkoht, kad winsch to ischkehrdetu, kad winsch zaur kahrigu dsichwoichanu sawu wesselibu saudetun un winnam sahpes un slimmibas buhtu jazeesch, kad

winsch baggats buhdams zittus nizzinatu,
teem pahri darritu; kad winna sinnama firds
tam fazzitu, ka winsch sawu mantu ar netais-
nibu sakrahjis, kad winsch no wiltneefeen
tohp apkrahpts un laupihts; kad winsch dee-
nās un naktis tikkai gahdatu sawu krahjumu
wairoht — woi tad wehl buhtu laimigs?

D. Gan mas — es prohtu ka zilweks
arri pee leelas baggatibas warr nelaimigs
buht, kad preeziga firds newaid. — Bet
woi ne buhs tas laimigs, kas augstā gohdā
sehsh, kas no zitteem tohp zeenihst un gohdā
turrehst?

E. Un es dohmaju, ka tas ar to gohdu
ko tu sawā prahtā turri tapat buhs, kà ar
baggatibu; woi gohds irr pastahwigs, woi
ne redsam ka zilweki jo augsti kashpj jo dsilli
friht? woi gohds warr wesselibu, meerigu
preezigu firdi doht, woi warr wiffas behdas
aisfargahst? woi tas, kas jau leelu gohdu
pelnijis, ne meklehs wehl leelaku augstaku
gohdu eemantohst? Mufsu eegribbeschanas
un wehleschanas augumā aug kà ehna faulitei

noeihoht, jo Deewš mums dohd, jo mehš wehl wairaf gribbam, un tà tas ar baggati-
bu fà ar gohdu; fahrigu zilweku newarr pil-
diht, jo winnam tohp dohts, jo winsch gribb.

D. Tà gan ne buhs ne weens laimigs.

E. Kapeh; nè! Deewš gribb fa mums wisseem buhs laimigeem buht, un fo Deewš gribb, tas warr notift un noteef teescham. — Baggatiba un gohds irr dahrgas Deewa dah-
wanas, fad prahtigi tohp walfotas, bet bai-
ligas leetas teem fas to ne proht, fà afs na-
sis behrnu rohkās, ar fo sew un zitteem warr
skahdu darriht, fad ne proht walfoht. Bet
fo mums gan waijaga fad mehš tahdas lee-
tas prahtigi walfoht gribbam?

D. Gudribu waijaga, jo negudrs wis-
fas leetas nepareisi walfo un zaur to sew un
zittus warr eewainoht.

E. Pareisi mans mihlais behrns, gu-
dribu waijaga un mihligu sirdi.

D. Bet gudri laudis arri brihscham nab-
bagi, neweffeli, nizzinati zc.

E. Warr gan buht, bet nelaimigi to-
mehr

mehr newaid. — Gudriba irr ta sinnaschana no wisseem dsihwibas notiffumeem to ihstenu weenigu labbumu smelt; kas to proht un darr, tam ne warr nekahda nelaimenotift, bet wiffas leetas tam par labbu isdohsees.

D. To wehl es labbi ne saproht.

E. Tu fazzija, gudris warr nabbags buht un to es ne tizzu, jo gudriba mahza peetezibu, un kam peeteek, tas pee sawa magguma warr meerigs un preezigs buht. Gudrais fakka, kad man irr sahlis un maifes, man apgehrbs arridsan, kam buhs man tur-reht raises, man tad irr Deews un gan. Kad mulkis un wiffgribbis scho to gribb un wehlejahs, tad gudrais dohma, man to ne waijaga, to warru es peezeest un ar schahm dohmahm winsch neween sawu paschu sirdi apmeerina, bet arri zitteem labbu preekschshimi dohd. Weens gudrais Greekeris wezzos laikos, Sokrates wahreda, fazzija weenureif pa tirgu eedams: zif dauds un daschadas leetas es scheid redsu, fo man wiffu ne waijaga!

D. Kad arri gudriba palihds truhkumu
un

un nabbadsibu panest, un gudrs zilweks jeb-
 schu nabbags buhdams warr laimigs un pree-
 zigs buht, woi arri tad buhs, kad sahpes
 jazeesch, kad flims, neweffels, wahjisch jeb
 gaudens buhs?

L. Gudrs zilweks mans behrens, sawu
 wesselibu ne saudehs, bet to ka weenu angstu
 un dahrgu Deewa dahwanu zeenihš un wissu
 to aifsargahš, kas wesselibu un dschwibu
 warr pohstih; winsch sinn, ka negausiba, flin-
 kums un netihriba wesselibas eenaidneeki un
 pohstineeki irraid, tapeh; winsch allasch sahtigs
 eefsch ehschanas un dserschanas, jautrs un
 mudrs pee wissahm darrischanahm, un sfaids
 un tihrs eefsch wissahm leetahm buhs; jo sahti-
 ba, mudriba un spohdriba ne ween meefas wesse-
 libu nsturr, bet arridsan jautru prahtu un
 preezigu sirdi dohd. Un kad tas arri gaddi-
 tohs, ka tahds bes paschas wainas flims jeb
 gaudens taptu, nelaimigs winsch tomehr ne-
 buhs! Meefas newesseliba un sahpes weeg-
 las un lehti panessamas teem irraid, kam
 meeriga un preeziga sirds; arri tahda lai gan
 rah-

rahdaß behdigâ buhschanâ, warram mehß
 dauds labbus jaukus tikkumus rahdiht un zit-
 tus us teem mohdinaht; padewiga pazeescha-
 na, meeriga zerriba, rahms prahts, kahdi
 jauki tikkumi kad tee firdi miht un redsami
 tohp — un kas irr meefas wahjiba, kad firds
 un dwehsele spirgta un wessela irr!

D. Bet kad no zitteem beswainigi niz-
 zinahts, lammahts, apsmeehts tohp, kad
 gohds tohp aiskahrts, laupihhts un aisknemts,
 woi tad wehl laimigs buhs?

E. Woi tu arri sinni, kas ihsts gohds
 irraid? tu gan dohma, ka augsti leeli wahrdi,
 dahrgas drehbes, brangas ehkas jeb zittas
 tahdas leetas gohdu dohd, bet kas to labbi
 apdohma, tas schahdu gohdu tik leelu ne at-
 raddihts. Ihsts gohds irr ta pascha apsinne-
 schana ka mehß gudri, taisni un labbi essam,
 scho ihstenu weenigu gohdu neweens ne doht
 nedf atnemt warr; zilweks pats scho gohdu
 warr pelniht jeb saudeht, un wai tam zilwe-
 kam kam schis gohds suhd; lai tad gan zitti dsilli
 jo dsilli preeksch winnu klannahs, lai drehbes

un fahjas butschodami lohjahs, kad pascha firds winnam to leezibu ne dohd, ka winsch scho gohdu peln, kad gudraks un labbaks newaid la tee kas preefsch winna flannahs, tad schis gohds winnam daudspreeku ne darrihs.

D. Bet tomehr sirdi fahp kad beswainigam jazeesch, jeb gohds un labba slawa aiskahrts tohp.

E. Woi tu labbaki gribbetu wainigs jeb beswainigs buht?

D. Beswainigs.

E. Lebè! beswainigam tas launums kas no zitteem tohp darrihts tik gauschi ne fahp, jo ta pascha apsinmaschana tahs nenoseedsibas wairak lihgs mibu un preeku dohd. — Tas pats Sokrates, gudrs, taisns un ihsti labzsilweks, tappe no saweem femmeslaudim (teem Atenereem) zeetuma nemts; winna gaspascha raudadama nahze winnu apmekleht un schehlojehs, ka winnam tik beswainigam scho launu jazeesch; Woi tu gribbetu, fazzija Sokrates, la es wainigs buhtu? — Lai Deews katru zilweku par to pasarga few wai-

wainigu apfinaht; tahs mohkas un firds fah-
pes gan neisfakkamas irraid, kad pascha firds
fakka: scho negohdu, scho kaunu esmu es
pelnijis, tas irr ta alga mannas negudribas
mannu netikkumu. — Bet beswainigi zeest,
mans behrens, tas irr gohds un preeks; ar
skaidru firdi sawas azzis un rohkas us Dee-
wu pazelt un fazziht: mans leezineeks irr deb-
besis un kas manni pasihst, mahjo augstiba;
kas warr scho saldu preeku, scho gohdu mums
laupihst, kad tas muhsu firds miht? — un
kahdi irr schee gohdalaupitaji, kas gu-
dreem un taisneem pahri darra? — ne-
prahstigi, netaisni, wisswarak apmah-
niti laudis, kas paschi ne siin ko darra. —
Tu gan pats atminnesees, mans behrens, no
muhsu swehteem tizzibas stahsteem, tahs da-
schadas nizzinaschanas, neewaschanas un
mohkas, ko tas gudrakais, tas labbakais
un swehtakais zilweks beswainigi zeetis irr,
ar kahdu padewigu, rahmu, mihligu firdi
winsch wehl Deewu luhdse preeksch saweem
slepkaweem. Ak kad mehs tahdi tapt warre-
tum,

tum, tad pateefi laimigi eeksch wisseem dsihwi-
bas notikkumeem, laimigi dsihwodami un mir-
dami, laimigi schein un tur muhschigi buhtum!

D. Tad nu es prohtu gan, ka gudriba
ween warr aplaimoht un ka zilwek's kas gudrs
irraid, newarr nekad nelaimigs buht.

Z. Gudriba un mihlestiba, mans behrens,
warr zilweku katra' kahrtá laimigu darriht,
lai baggats jeb nabbags, augsts jeb semms,
gohdahts jeb neewahts, wahjsch jeb spirgts
buhtu; gudrais prahts un mihliga sirds dohd
meeru, drohschibu un preeku, un ta irr ta
ihstena un pastahwiga labk'lahschana; tad
ween warr zilwek's no wisseem dsihwibas no-
tikkumeem to ihstenu weenigu labbumu smelt.

D. Un kas irraid schis weenigais labbums?

Z. Ka meh's jo deenas jo gudraki un lab-
baki tohpam. — Stedsi mans behrens! zil-
wekam ne buhs pee nekahda dsihwofchanas
notikkuma, lai buht laime jeb nelaimie, ne
pahrlceku preezatees ne behdatees, bet wai-
zajt: fo warru es no schi notikkuma mahzi-
tees, ka warretu es zaur to gudrafs un lab-
bafs

Bakš tapt, kahdas gudribas warru es no ta mahzitees, kahduš labbuš tikkumus eenemt, kahduš netikkumus kahdas nelabbas eeraschas atmest? kahdas labbas mahzibas warreschu es zitteem doht? kà buhs man isturretees, ka zitti no mannim fo labbi mahzitees, labbu preekschsihmi nemt warr.

D. Ta irr gudriba labba gan, bet kas tad ta mihlestiba, kapeh; to wehl waijaga?

E. Mihlestiba mans dehs, irr ta wal-
 koschana tahs gudribas, winnas augli; tà kà
 graudinsch ne auglojahs kad ne tohp sehts un
 kohpts, tà arri gudriba bes israhdischanas,
 bes kohpschanas, bes augleem tuffscha manta
 irr. Gudri laudis irr pasaulé gan, bet winni
 sawu gudriba ne israhd eeksch mihlestibas;
 ittin kà naudu plehsejs, kas sawu sudrabu un
 seltu krahjumu schkirstos eeflehds un ne mas ne
 walfko, naudu krahdamš krahj un pats baddu
 mirst nedf zitteem ar to kahdu preeku darra.
 De turri tohs par gudreem, kam mihlestiba ne-
 waid, kam bahrga zeeta firds irr, kas zittus
 warr kaitinaht, behdinaht jeb us kaut kahdu
 wihsfi

wihsi pahri darriht; mahziti gan warr buht,
bet gudri tahdi newaid. —

D. Kà tad ta mihlestiba ihsti rahdahs?

L. Kad tu mans behrns, kahdu zilweku
mihlu turri, tad tu labpraht winnu peemin-
nesi, labpraht ar winnu faefsi, farunnasees
un tas tewim preeku darrihs; wiff fo tu pee
winna redsesi, wiff fo winsch fazzihz tew pa-
tikz, un winnam kahdu preeku darriht, tawu
paschu sirdi eepreezinahz.

D. Ko tad buhs tà mihleht?

L. Deewu un wiff kas no Deewa nahk.
Nedsfi mans behrns, Deews irr labs un wiff
fo tu redsi nahk no Deewa, wiff kas noteek,
pehz Deewa prahta mums par labbu noteek,
ka mums zaur to bzhz gudrakeem un labba-
keem, tas irr laimigeem tapt. Buhz mums
par to preezatees jeb behdatees, ka Deews
muhs grihb laimigus darriht?

D. Sinnams, preezatees buhs un lai-
migeem tapt.

L. Pareisi, pateizigi buhs mums par
wiffahm pasfaules leetahm preezatees un zaur

to gudri un labbi tapt. Daschi zilweki eeksch
wiffahm pafaules leetahm un notikkumeem
tikfai nereifibu un behdas atrohn, bet tam
gudram zilwekam, kurrâ firdi mihlestiba irr,
wiff notak preeku un lihgsnibu darra.

D. Woi tad ar Deewu warram faeet, fa-
rummatees?

E. Warram gan; Deews un Deewa
darbi mums wiffur klahr irr, ne weena wee-
niga leeta pafaule ne irr, kas no Deewa ne
buhu zehlfuees. Wiff no Deewa nahk un
pee Deewa nowedd; winna peeminneschana
un mihlestiba irr tas awots wiffas gudribas
un labklahschanas. Kas Deewu labpraht
peeminn, par winna darbeem preezajahs, fa-
wu firdi un prahtu us Deewu pazell, tas al-
lascheeksch Deewa beedribas irr un ar winnu fa-
rummajahs, lai buht ar dohmahm jeb ar wahr-
deem. Deewa peeminneschana muhs no wif-
fahm launahm un behdigahm dohmahm warr
pafargahk; ka warr tas zilweks launu doh-
mahk jeb darriht, kam tas weenumehr prahta
stahw: Deews manni reds, winsch sinn un
proht

proht wissu fo es darru jeb darriht gribbu. —
 Kà warr tahds zilweks eelsch behdahm no-
 skunt jeb isfamist?

D. Kà ta Deewa peeminneschana irr jauka
 un swehta leeta un warr muhsu sirdis eelihgs-
 moht un eepreezinahst, tas irr teescham teef un
 to es skaidri redsu un atsihstu; Deews irr labß
 un labbu darr fo darridams — bet woi zil-
 wekus wissus arri ar tahdu preeku, ar tahdu
 sirdi warram peeminneht, woi wissi tahdi
 labbi kà Deews irraid, woi ne melle zits zit-
 tam launu darriht, woi warr tahdus mihleht?

E. Lai buht mans dehs, kahdi buhdam-
 mi, wissi Deewa raddiba, wissi weena Tehwa
 behrni; bes Deewa sinnas ne spehji ne weens fo
 darriht; kas warr Deewa darbus teesahst,
 kas warr sinnaht kapeh; tahdu waijaga; kad
 tikkai mehß zaur to launumu fo tee mums
 dohma darriht, gudrafi un labbaki tohpam,
 tad wianni teescham muhsu labdarritaji buhs;
 tad ne buhs tas gruhti darriht, fo Jesus leek
 fazzidams: mihlojeet sawus eenaidneekus,
 luhdseet preeksch teem kas jums pahri darr.

D. Bet

D. Bet woi ne buhtu tas labbak, kad wiffi zilweki gudri, taisni, gohdigi buhtu?

L. Es dohmaju ka ne buhtu wiff; jeb-schu es ne apnemmoßs fazzigt kapeh; bet Deewa darbus newarr zilweßs teesaht, kas irr zilweka sapraschana prett Deewa gudriba. Deewßs labbaki sinn kas labbi irraid, un pateesi to winsch irr darrijis; jo besgalligs irr wianna spehßs, gudriba un mihlestiba. Bet tomehr jau prohtam, ka wiffas leetas mums par labbu warr isdohtees, kad tohs prahtigi waltojam; zaur weena zilweka negudribu tohp zitta gudriba, zaur weena netikkumu zitta tikkums mohdinahts, un Deewßs, kas par wiffu walda, katram sawu mehiki nolizzis zil tahli eet warr.

D. To wehl labbi neproht, ka no negudribas gudriba, no netikkumeem tikkumi roh-nahs.

L. Tas irr lehti saprohtams mans behrens, kad mehßs kahdu zilweku redsam ko negudri darram, tad mahzamees mehßs no schihßs negudribas fargatees un gudraki tohpam;

pam; Kad mehš kahdu netikkumu redsam, tad
 tas mums reebj un mehš eeksch labbeem tikku-
 meem apstiprinati tapsim; Kad kahds zeetsir-
 digš, nabbadsinu no sawahm mahjahm is-
 dsenn, tad buhs zits kas winnu mihligi us-
 nemm; Kad tu dsirdi ka taws draugs beswai-
 nigi lammahts tohp, tad tawa sirds nessahs
 winnu pahrstahweht un aisbildinaht; Kad no
 wiltineekeem krahpti un laupiti tohpam, tad
 rohdahs labfirdigi draugi, kas to baggatigi
 atdohd 2c. un wiffi schee tikkumi tappa zaur
 netikkumeem mohdinati, un jo leeli schee ne-
 tikkumi irraid, jo wairak tee mums reeb-
 schanu darra, jo wairak mehš zaur teem
 eeksch labbeem tikkumeem stiprinati fluhsim.
 Kas warr peedsehroschu zilweku bes schauscha-
 lahm redseht, un ne apnemsees gaddigi turre-
 tees un sew par lohpu ne darriht. Da irr
 Deewa leela walsti gaiima un tumfiba, rahms
 laiks un wehtru breefma, dsihwiba un nahwe,
 un Deews walda par wiffu, ka winna scheh-
 ligais prahts noteek un winna behrni wiffi
 laimigi buht warr.

D. Bet tad Deew's gribb, ka wisseem buhs laimigeem buht, kapeh; tad newaid?

E. Tapeh; ka wiffi ko ne tizzu, ka gudriba un mihlestiba muhs laimigus darra. Zkattr's peh; meefas prahtu gribbeschanas few kahdu labklahschanu mekle, un ta zits peh; baggatibas un mantahm, zits peh; gohda dsennahs un ta schurp turp malbidami atrohn, ka schahs laimes wiltigas nepastahwigas irraid un to meeru un preeku ne dohd, kas pee ihstenas labklahschanas waijaga irr.

D. Bet woi tad schein Deewa praht's noteek?

E. Noteek teescham mans behrns, ja ne scheinan tad winna pasaulē. Woi tu ne sinni ka schis laizigas dsihwibas brieds, ta skohla irraid fur meh's us muhschibas audsinati tohpam. Deewa walst's muhschiga irr, muhschigi gribb winsch sawus behrnus aplaimoht; bet schein winna behrni dasch daschadi irraid, zitti paklausigi, kas sawa tehwa prahta labpraht darra, zitteem assu rihksti waijaga tohs pahrmahziht un us muhschigu labklahschanu

gudrus darriht. Gribbi tu sawu laizigu un muhschigu labklahschanu paweeglincht, par ihfu weeglu zellu tur flucht, fur Deews wiffus sawus behrnus gribb nowest, effi allasch gudrs un labs zilweks, peeaugi jo deenas jo wairaf eeksch gudribas un mihlestibas, ne tee- fa fo Deews darra, bet dohma fa wiff tas fo Deews darra, tapeh; noteek fa meh's zaur to gudraki un labbaki tapt warram. Tahaki muhsu wahja sapraschana ne teek; winna faule meh's daschas leetas labbaki aissim kas schein tumfchas un apflehtas bija, bet preezi- gi gribbam meh's zerrecht, fa meh's pateifdami winnu tur flawehs, fa winfch muhs faut gan brihnischkigi tomehr schelligi waddijis irr.

m. S.

Wezza Stendera pehdiga Dsim- tudeena.

Ta nelaika zeeniga Sehrpills mahzitaja Stendera dsimtudeena, bija teem Sawejeem, winna draugeem un draudses-behrneem allasch weena preeziga lihgsmoschanas deenina.

Winna pehdigá dsihwoschanas gaddá, kad
 jau astondesmit diwi gaddus wezs bija, tap=
 pe schi deena wehl preezigi swinneta, un schi
 no winna Dehla, taggad Sehrpills zeeniga
 mahzitaja us scho deenu ihpaschi taisita dseef=
 mina, no pascheem un Wahrenbrokes laudim
 nodseedata:

Tew, gohdigs wezzais Mahziais
 Un Latweefchu Isfkaidrotais
 Scho preezas-dseefmu nessam;
 Un ohtrá dsimtu-deenina
 Par astondesmit pahraká
 Jau wiffi lihgfmi effam;
 Kungi — Tehwi —
 Lihbs ar jauneem — ffohlas-behrneem
 Preeksch tew lohlahs
 Un us Deewu pazelt rohkas.

Par wiffahm tawahm grahmatahm
 Ar labbu sianu rakstihahm
 Lai Deews un gan, tew peeteek.
 Zit eeksch tahm rohnahs mahzibas
 Us ihstas swehtas gudribas
 Lai Deews tew gaddus peeseek.
 Gahrdi, wahrdi — Ko tu stahstijs
 Un farakstijs, Tautas fskaidrohs
 Un tew debbes-laimi wairohs.

Un kad pat grubtâ wezzumâ
 Tawš gars wairš ne rimst meefinâ
 Bet apnihtst wezšas mahjâš;
 Tad lai ta mihla dwehfese
 Ušlezš kâ jauna swaigšnite
 Un štaiga weeglâš kahjâš.
 Wiſſi — ſwehti —
 Tehw' un mahteš
 Brah' un mahfeš
 Kaš tur preekſchâ —
 Tew ar gohdu weddihš eekſchâ.

No Sirgeem.

Ka raudseta maise zilwekeem un lohpeem
 labbaka barriba irraid, labbaki pee ſirds eet
 un wairak ſpehku dohd nekâ jehla labbiba, ta
 irr ſinnama leeta, un neween uš taiſneem dab-
 baſlikfumeem dibbinajahš, bet arri zaur daudš
 un daſchkaſrtigahm mehginaschanahm iſrau-
 dſihta un apſtiprinata irr. Zo tam raugam
 kaš pee melnaš maiſeš liktš tohp, tahdš tik-
 fums un ſpehktš peemiht, to rupjumu kaš
 eekſch labbibâš irr, atraifiht un zaur to winnu
 ſawahriſchanu wehderâ paweeglinaht; bet no
 jeh=

jehlas labbibas atleef dauds nesawahrirts, kà to skaidri warr redseht, ka weffeli ausu graudi sirgu fuhdôs paleef un pohstâ eet. Dauds labbaka barriba tapehÿ sirgeem buhs raudseta maise no ausu milteem, un to warr tà taisiht: samalli tahs ausas jeb arri zittu labbibu, masus rudsus jeb meeschus us dsirnahn ne wissai smalki, iszeppi no schahdeem milteem maifi ar dauds rangu un noleeÿ lai labbi atdseest, fagreesi tad masôs tschetrfantigôs gabbalinôs, samaisi tohs ar tik pat dauds ekselehm un apbahrsti fillé ar druszin sahli. Tas buhs sirgeem gahrds un isdewigs ehdeens, winni neween to labpraht ehdihs un labbaki barrosees, bet tas arri tik dauds ne maksahs kà seens jeb ausas. Kad no schahs barribas sirgeem 3 reis par deenu weenu seezinu dohd, tad seenu ne waijaga ne buht, un winni stipri un tukli buhs, neds tahdu leelu wehderu dabbuhs kà no jehleem milteem. Tas newaid tikkai tahda gudra isdohmaschana, bet tas irr labbi ismehginahs un atrasts, ka ne puss tik dauds maksa, un zella laudim jeb teem kam plawas
 mas,

mas, leelu weeglumu padarra. Lee Sweedru
 semmes seemelneeki zittu ne kahdu ehdumu,
 kà tahdu maisi saweem sirgeem dohd, un win-
 ai stipri un turrigi irraid; un Wahysemme
 weenà gabbalà fo Westwahles semme fauz, ta
 irr weena sinnama leeta, sirguš ar flahbu maisi
 barroht, un schi maise tanni semmes gabbalà
 tohp Pumpernickel faukta.

Sirgeem til labbi kà zitteem lohpeem da-
 schureis ittin ahtri un negauschi kahda slimmi-
 ba warr useet. Man tas ne fenn notikke,
 ka es us lauku isbrauzis, fatikku weenu zel-
 ka wihru, kam sirgs bij pakrittis un jau
 sprahgt gribbeja. Es apstahjohs un wai-
 zaju, kas tam lohpinam effoht notizzis; kas
 tad notizzis, atbildeja tas semneeks, juhs re-
 dseet gan, ka tam wihwelis irr, al kaut man
 tik kai kahds ihleus pee rohkas buhtu, jeb
 kahda naglite, gan es winnu atkal pazeltu.
 Zhlena man nebij flahht, bet sawà tabakkà
 makkà atraddu es tahdu nagliti, ar fo
 pihpi iskahrna, un to es winnam eedewe.

Nu

Du schis eefahze tam sirgam pasleppenés durt,
bakstihst un weetu weetahm kohst un spaidihst;
bet woi tu arridsan prohti, kahda waine tè irr,
jautaju es, kas sinn arrig tahda durschana un
nescheligah spaidischana tam lohpan eefschas
nemaita? Ekkur nu mahziseet semneeku ar sir-
geem sinnatees! atsazzija schis, nebe pirma reise,
kad tahdas leetas redsam. Bet tatschu scho reis
tam gudrineekam wiffa sinnaschana ne ka pa-
lihdsaja, un tas sirgs bij nohst; tik dauds ka
es noprattu tas lohpinsh wehl bij glahbjams,
ja tik kai ihst ammattneeks buhtu klaht gaddi-
jees. Atkal sawu zellu braufdams nodohma-
ju es pee sewis, ka labbi tas buhtu, jums
Latweescheem kahdu grahmatinu dahwanahst,
kurrá juhs wiffahdu sinnu, no lohpu sehr-
gahm un kaitehm, ka arridsan no tahm dascha-
dahm sahleh m un zittahm leetahm, kas pee
asirguschu jeb eewainohstu lohpu glahbschanas
leeti derr, atrast warretut. Jums irr dascha
labba sinna, un es to smahdeht negribbu,
bet tatschu juhsu sinnaschana, ne nemmeet
par launu, ar schahdeem tahdeem neekeem un
mah-

mahnu skohlahm fajaukta. Daschu wainu juhs pasihsteet, desmit zittas atkal ne mas, daschâ juhs gan derrigas sahles eedohdeet, zittas tur pretti, no burwekleem un launeem zilwekeem runnajeet, wissahdôs mahnôs paligu meklejeet — un to naudu, par ko buhtut warrejuschi labbas sahles nopirkt, kahdam tehypikkim eedohdeet kas neekus mahza. Kas tad ar lohpu tif dauds darbosees! ko samanna to eedohd, ta gan dasch labs zilweks dohma, bet kreetns Eatweetis, tahds nepateizigs prett sawu lohpu, un negudrs prett sewi paschu nebuhs, to es drohschi fakku; winsch gan labbi atsiht, ka sawa laidari un stallôs ta wissdahrgaka — un ka fakkoht dsihwa baggatiba tam irraid. Kad nu ihpaschi jums mihsleem semmeskohpejeem labba sinna no lohpu kaitehm, un derrigas ahrsteschanas, tif lohti waijadsiga, tad arridsan schinni grahmatina juhs turpmaht wissahdas labbas mahzibas atrasfeet, kas juhsu sinnaschanu wairohs un skaidrohs.

Bet kad mehš gribbam, ka firgeem buhš labbi isdohtees, kad mehš to ihstenu labbumu no teem dabbuht, kad mehš tohs no daschadahn flimmibahm, kas teem warr useet pasfargahht jeb isglahht gribbam; tad winnus waijaga labbi pasiht un winnu dabbu, tikfumuš un wezzumu saprast. Ka sirgu lohpi fainneekam pee mahjaš buhschanas lohti derriigi un waijadfsigi irraid, ka winnu truhkums gan drihs pagallam warr ispohstihht jeb winnu pahrtikschana un labba isdohschana sekmes dohd, ta ka kahda fainneeka turrechana jeb nihkschanu no winnu sirgu pulka un buhschanas (zik dauds un kahdi winnam sirgi irr) tee-fahht warr, ta irr wisseem lauzineekeem sinnama leeta. Zapat arridsan sirgu daschadi tikfumi, teem kas weenumehr ar winneem darbajahš redsami gan irr. Labbi turrehtš isbarrohtš sirgš irr muddigš, lepns, firdigš, pahrgalwigš un brihscham trakš; no wisseem muhsu semmes tschetrkahjigeem lohpeem winschtas kohschakais, stiprakais un gudrakais irraid; kad ar kohscheem jahschanas jeb braufschas

fchanas rihkeem, wehrselehm, seglehm un
dekkeem isgresnohts irr, tad pats leekahs to
manniht, winsch leppojahs un galwu pazeh-
lis sawu spehku un skaisumu mannidams
staiga. Zeltu fur weenreis gahjis winsch bris-
scham labbaki ne pats zilweks sinn atrast, fas
wu kungu pasiht un mihlo ja pat brissham
no nelaimes isglahbis; ka no sirga peetizzibas
un gudribas dihwaini stahsti tohp teikti.
Man tas pascham irr notizzis, ka es ar dauds
zitteem kungeem no Zahnischku tirgu wakkará
mahjas braukdams ta no leela zella bij noklih-
dis, ka ne paschi ne laudis wairis sinnajam
us kurreu pussi buhschoht greesteess. Nahts
bija tumscha un dehl sneegu putteneem ne roh-
ku preekich azzim warrejam redseht; jau pee
seena laudses wissi bijam sabraukuschi un sa-
runnajamees tepat ka tschiggani pahrgulleht
un deenu nogaidiht, kamehr weens no scheem
kungeem fazzija: laideet jel manni papreekschu
braukt, es sinnu ka mans sirgs gan labbi
proht zellu usnemt. Zuhdal likke winsch sa-
was kammanas preekscha west, un nu mehss
wis=

wiffi winnam paffal par fruhmeem un zel-
meem ka tik fo azzis palikke peeré; tà mehß
labbu ftundu brauzam paschi nefinnadami woi
us preefschu jeb atpaffal, woi pa gaisu jeb
wirs semmes, kamehr winna firgß us leelu
zellu ne zil tahli no muifchas apftahjis pilná
rihklé fahze sweegt un apftattitees, it kà buhtu
gribbejis muhß wiffus fa-aizinaht un pahr-
ftaitiht. Es to nekad ne aismirfifchu, kahdi
preezigi mehß to brihd wiffi bijam, un kà ik-
kattrß no mums labpraht fcho firmo buhtu pa-
butfchojis. — Pehz tahm daschadahm sem-
mehm arridsan winnu augums un tikkumi
daschadi irraid. Spaneri un Neapolitaneri
irr leeli no auguma, lepna gahjuma un brangi
jahjami firgi, kas tadehl no augsteem kungeem
lohti zeeniti un dahrgi malfati tohp; Eng-
lenderi un Draberi pehz tezzefchanas un fchig-
las fkreeschanas tee labbaki; un kad es jums
kahdu reis no Englenderu derrefchanas fkree-
fchanas ar firgeem fo ftahstifchu, tad juhß
dsirdeseet, ka brihscham dasch kungs dauds
tuhkftoschus dahlderus ar fawu firgu winne-
jis.

jis. Tattaru un Turku sirgi, ir Ukraineri
kas sawa wakkā meschōs usaug, un kad jau 5
jeb 6 gaddus wezzi irraid, kà mescha putni
nokehrti un ar leelu puhleschanu walditi tohp,
arridsan labbi bet pahrleeku trakki un stipri
irraid. Pohlu, Kreewu un Sahmsenimes
flepperi wißflabbaki darbu sirgi irraid; kad no
jaunahm deenahm ar gruhsteem darbeem no-
wahrdsinati newaid, tad ilgi dsihwo un pa-
leek turrigi jebschu wissai tukli ne tohp. —
Pehz tahm daschadahm waijadsihahm arri-
dsan tohp jahjami sirgi, ohru sirgi, kerres
sirgi un darbu sirgi nosaukti. Labbam jah-
jamam sirgam buhs ne wissai leelam nedf res-
nam, teewam, weeglam no smalkeem kau-
leem un schiglam buht. Kas leels un stiprs,
kam platta kruhts, masa galwa un labbi kau-
li, tas brangs ohrusirgs buhs. Sarkani
sirgi ar baltahm krehpehm irr wißwairak trak-
ki un gruhsti waldijami, dseltani ar melnam
kahjam, firmi ahbolaiji, duhkaini ar bal-
teem krehsteem, raibi luhfaini jeb tihgeri gan-
retti un koshchi irraid, bet tik stipri un turri-
gi

gi wianni newaid ka tee melni un tumſchbeh-
 raji. Augſti baggati kungi kaſ pehꝫ gohda
 un iſluſteſchanas ſirguſ turr warr uſ ſpal-
 wahn un zitteem kohſchumeem ſkattiht, bet
 darba laudiſ kam ſawu ſirgu pehꝫ jahſchanas
 un brauſſchanas, preeſch ratteem, arkleem
 un ezzefcheem waijaga irr, ne warr uſ to rau-
 dſiht, bet wiſſwairak uſ to, woi jaunſ,
 ſtiprſ, weffels un muddrigſ irraid. Sirgu
 wezzumu warr pee ſohbeem nomanniht, un
 ſirgu kuptſchi, meetneeki daſchi uſ ſcho am-
 matu tiſ iſmahziti irraid, ka tiſ ko ſirgam
 mutti atplehſch tuhdaſ warr ſazziht, ziſ wezſ,
 jeb kaſdas wainas woi irr, woi bijuſchaſ.
 Gan labba ſchi ſinnaschana irr, un mehſ arri
 no taſſ un no zittahm pee ſirgu kohpſchanas
 derrigahm gudribahm turpmaſ wairak run-
 naſim. —

Niklas.

- 1) Ne tohp zepts ne wahrhtſ, ne tohp
 kohſtſ ne norihtſ, un tomehr daſcheem
 gan labbi ſmekke?

2) Kaſ

- 2) Kas winnu taifa tas negribb, kas to pehrk tam newaijag, kas to ness tam nepeederr, un kas winnu paturr tas ne siin?
- 3) Es ne esmu ne debbesi, ne ellé, ne pafaulé ne laukôs ne pilēfatôs, ne ugguni, ne uhdeni neds gaisâ; bet paschâ semmes widdi?

Ta usminneschana nahkamâ zettorkfni.

Beedribas dseefma.

Melb. Freut euch des Lebens ic. ic.

Preezajeess brabliht
Lihds tew ta swezze wehl spihd
Pluhz jel to rohshht,
Tsdewigâ brihd'!

Mehs paschi behdas taifameees
Un dadschus zellâ stahdamees
Ne redsedami pihjolin
Kas mums pa kahjahm seed!

Preezajeess brabliht
Lihds tew ta swezze wehl spihd ic.

Kad pehrkons sperr, ka semme plihst,
Siöbinus mett un leetus lihst,
Tad tomehr spihd pawakkarâ
Ta kohscha faulite.

Preezajeess brabliht
Lihds tew ta swezze wehl spihd ic.

Kas fkaugu azis ne parahd'
 Bet peetezibu firdi stahd'
 Tam ahtri aug par kohzinu
 Kas selta auglus neff!

Preezajeess brabliht

Lihds tew ta swezze wehl spihd 2c.

Kas taifnibu eemihlina
 Un nabbagus eepreezina —
 Tam meerigs prahts un drohscha firds
 Pee wiffas buhschanas!

Preezajeess brabliht

Lihds tew ta swezze wehl spihd 2c.

Kad arri useet breefmiba,
 Un behdas un nelaimiba,
 Weens draugs drihs pasneeds mihligi
 Tam taifnam rohzinu.

Preezajeess brabliht

Lihds tew ta swezze wehl spihd 2c.

Winfch noflaut winnam affaras,
 Wehl kaisa pukkes kappmallas
 Pahrwehrtta nakti — patrehfla
 Kas tumfch irr — gaischiba!

Preezajeess brabliht

Lihds tew ta swezze wehl spihd 2c.

Dohd brablin rohku mihligi
 Paleekam draugi muhschigi,
 Ta eefim weegli — preezigi
 Geksch winnas pasfaules.

Preezajeess brabliht

Lihds tew ta swezze wehl spihd
 Pluhz iel to rohsiht
 Isdewiga brihd'!